

АСТРИД ЛИНДГРЕН КЕРСТИН И АЗ

Превод от шведски: Ваня Пенева, 2011

chitanka.info

ПЪРВА ГЛАВА

Доскоро не си представях колко бързо може да се промени животът на човека. В продължение на цели 16 години Керстин и аз бяхме вървели по неравния паваж на нашия вечно спящ малък градец, където не се случваше нищо, ама съвсем нищо. Е, ако изключим едно наистина значително събитие: бяхме още деца и се връщахме от площадката за игра в градския парк към къщи, когато един коминочистач едва не падна върху главите ни. Тъкмо бяхме завили по широката улица и минавахме покрай триетажна къща. И още едно събитие: книжарницата на Стрьомберг се запали и изгоря точно в годината, когато взехме първото си причастие. Но нищо повече. Нищичко!

Животът ни беше грижливо разпределен. Учихме граматика, история, биология и още куп предмети, с които честолюбивите ни учители вгорчаваха живота на невинните човешки деца, не извършили никакво зло. Всяка сутрин ставахме и отивахме в хубавото старо училище — с изключение на дните, когато страдахме от някакви дребни неразположения и по изключение ни разрешаваха да си останем вкъщи.

Следобед Керстин и аз се разхождахме по широката главна улица. Напред-назад, напред-назад, докато ни заболят краката. Двеста метра нататък и двеста метра обратно. Винаги завивахме при големия магазин за автомобили на Бенгстон и хвърляхме по един поглед във витрината, за да установим, че съвсем не изглеждаме зле.

Честно казано, нямам нужда да зяпам във витрините, за да съм наясно с външността си. По-добре е просто да погледна Керстин, защото тя изглежда досущ като мен. Бих казала дори, че тя ми прилича повече, отколкото аз на себе си. Който си има близначка от шестнайсет години, сигурно разбира за какво говоря. Ако аз нямах мъничка кафява бенка на лявата буза, никой нямаше да знае коя е Барбро и коя — Керстин. Аз съм Барбро — искам да заявя това веднъж завинаги. Всъщност то няма особено значение, защото ние изглеждаме еднакво, имаме еднакви възгледи за света, в училище се справяме еднакво добре — май е по-точно да кажа средно добре — посещаваме едни и същи училищни балове и танцуваме с едни и същи момчета.

Да, за съжаление в градчето ни не се случва нищо интересно и лично аз доскоро не си представях друг живот. Всеки ден едно и също и така до края на света. Вече бях започнала да разбирам хората, които възприемат смъртта като освобождение.

И тогава, един ден, се случи нещо. Поводът беше съвсем обикновен: татко стана на 50 години и се уволни от армията, където бе дослужил до майор. Нашият баща е едър, силен, здрав и як мъж.

Никой не би му дал и ден повече от 40 години. Разбираемо е, че на тази възраст не би желал да седи със скръстени ръце и да чака края си. След 50-ия си рожден ден татко се замисли какво би могъл да прави оттук нататък. От местното застрахователно дружество му предложиха да го назначат като застрахователен агент и му обещаха големи печалби, но татко отговори, че подобна работа не е за него. През следващите седмици беше толкова замислен и вдълбочен в себе си, че почти не смеехме да го заговорим.

— Не му пречете, той мисли — казваше мама с дяволита усмивка.

Тя оставяше баща ни да се отдава на размишленията си и се отдаваше на собствените си занимания, които за повърхностния наблюдател се състояха само в едно: да изглежда добре, сякаш току-що излязла от страниците на модно списание. Никой не подозира колко усърдна и енергична личност е нашата майка. Тя е живото доказателство, че човек може да работи по цял ден и в същото време да изглежда като английски расов жребец — така казва татко. Мама наистина е невероятна и редом с нея аз често се чувствам като недозряло белгийско жребче.

Една вечер татко приключи с размишленията и влезе тържествено в спалнята, където мама тъкмо седеше пред тоалетката, докато Керстин и аз се бяхме сгушили на диванчето. Като видя цялото семейство събрано, татко побърза да ни изложи грандиозния си проект — със святкащи от възбуда очи и с величествени жестове.

Татко е роден в старо имение в далечната провинция. Имението се казва Лилхамра и от векове е собственост на семейството. Татко бил единствен син и станал офицер. Дядо нямал много пари, а стопанството не носело кой знае какви доходи. После баба починала, а дядо се разболял. Накрая му писнало, дал имота под аренда и се преместил в града. Но не пожелал да продаде имението, защото искал да остане в семейството — в памет на предците, които са го опазили. Скоро след това и дядо починал и се присъединил към портретите на предците ни.

Нито Керстин, нито аз бяхме виждали Лилхамра, но татко често ни разказваше за детството си. Разказите му звучаха поетично и ни изпълваха със завист. Със затаен дъх слушахме пламенните описания на коледните празници в имението, представяхме си надбягвания с

шейни, летни забавления, разходки с лодка, безкрайни вечери край пламтящия огън в камината с истории за призраци и още какво ли не. В сравнение с живота там нашето градско всекидневие изглеждаше непоносимо скучно и глупаво. А през пролетта, щом брезите се обагряха във виолетово, очите на татко редовно заблестяха и той започваше да декламира с патос:

— О, поля, о, ливади, о, детски игри, там е вечната цел на моя копнеж.

Веднъж годишно татко предприемаше дълго пътуване до Лилхамра, за да види какво става там, и винаги се връщаше в опасно настроение, което продължаваше най-малко две седмици. Страшно е да видиш родителския си дом в ръцете на разбойници, заявяваше той. Само като си помислел, че скъпата на сърцето му Лилхамра с всяка година запада все повече, му идело да убие човек.

А тази вечер татко стоеше наред спалнята с разбъркана коса и разкопчан мундир и думите се лееха от устата му като бурен планински поток. Напомни на мама, че е наследил от леля си известна сума пари, която би трябвало да запази за стари години. Подчерта, че ще е пълна лудост да вложат тези пари в нещо друго, а не в сигурни ценни книжа. Заяви, че просто е създаден за застрахователен агент и със сигурност ще склочи един милион страхотни застраховки. Увери ни, че не разбира нищо от селско стопанство и че нашето време изобщо не е подходящо за занимание със земеделие и животновъдство. Обясни, че за човек, роден в града, е наистина невъзможно да живее в далечната провинция... и след цялата тази реч изведнъж започна да заеква, огледа се отчаяно и попита дали пък не би било възможно... дали мама би могла да си представи... накратко, дали мама е готова да замине с него за Лилхамра и да преживее там оставащите й години.

За миг в спалнята се възцари напрегнато мълчание. Никой не смееше да диша. И тогава прозвуча спокойният, хладен глас на мама:

— Да, скъпи Нилс — рече тя и разтри капчица скъп френски парфюм зад дясното си ухо. — Да, скъпи Нилс, искам да дойда с теб.

Татко замръзна на мястото си. Очите му се напълниха със сълзи. Такъв си е той — много лесно се вълнува и се трогва. Втурна се към мама, прегърна я и силно я целуна по двете бузи.

— Господи, колко те обичам! — извика той. — Аз съм безнадеждно и вечно влюбен в теб! — И прибави с доста по-тих глас:

— Моята прекрасна, изискана принцеса!

И всичко това пред Керстин и мен!

— И малките мишки имат уши — заявих строго аз.

— Правилно — подкрепи ме Керстин. — Моля, не забравяйте, че тук седят две напълно трезви, снабдени с нормален слух млади дами и се учудват на детинското ви държание.

— Впрочем — добавих аз, — не би било зле да помолиш своята прекрасна принцеса да ни опържи малко кървавица. Защото Фрида има свободен ден.

— Засрамете се, врабчета — рече строго татко. — Нейно кралско височество няма да стои до печката, след като има две големи дъщери!

При което врабчетата — това сме ние — се оттеглиха в кухнята и се заеха да приготвят вечерята. През цялото време чувахме от спалнята разгорещените обяснения на татко, прекъсвани от време на време от успокояващите забележки на мама.

— Масата е сложена — извика Керстин, когато двамата се забавиха твърде много, и най-сетне, след много „но“ и „ако“, татко се появи тържествено, прегърнал мама. Затанцува с нея по кухнята като обезумял и заяви, че не било разрешено да има толкова красиви селянки. Накрая всички насядахме около масата и се заехме с кървавицата. Внезапно обаче мама попита:

— А какво ще стане с училището?

Татко, естествено, не бе помислил за това, ние също. За момент изглеждаше, сякаш прекрасният му план ще се провали заради нашето злощастно училище. Татко зарови пръсти в косата си и тъжно заяви, че в никакъв случай не може да си позволи да ни настани в пансион в града. Тогава обаче ние с Керстин взехме нещата в свои ръце и обявихме, че образованието ни е практически завършено. Впрочем, това отговаря на истината... почти. Когато си стигнал до втория клас на гимназията, знаеш всичко, което е необходимо: познаваш местоименията във френския, знаеш защо не бива да слагаш глагола „следвам“ в страдателен залог, макар че дори известни писатели продължават да го правят, знаеш и как се е стигнало до тъжния залез на древногръцката култура и на другите като нея.

— Ние с Барбро знаем куп ненужни неща — заяви Керстин с авторитетен жест, който постави цялата училищна система на мястото ѝ.

— Не тъгувайте, че никога няма да украсим къдриците си със студентски шапки — добавих бодро аз. — Представете си колко добре ще изглеждаме със селски каскетчета.

Мама недоволно поклати глава, но след като размисли, заяви, че не вижда нищо лошо да приключим с образованието си — и без това никога не сме носили вкъщи отлични свидетелства. Родината няма да загуби много, ако се лиши от две средни ученички, които и без това няма да станат студентки.

— Ура! — извикахме Керстин и аз, а татко отново засия като слънце.

Едва тогава осъзнахме какво ни предстоеше: наистина ще отидем да живеем в Лилхамра — в непостижимия, горещо желан, несравним с нищо друг дворец от детските ни мечти. Веднага си представих как ще изглеждам като очарователна дъщеря на земевладелец: ще препускам из полята на гърба на благородни коне и ще танцувам до припадък на безброй балове. Но татко побърза да ни върне на земята.

— Чака ни много работа, скъпи мои врабчета — обясни той. — Налага се дяволски да пестим. Ще се лишите от всички градски забавления. Там няма кино, няма Гари Гейбъл!

Керстин и аз изстенахме в един глас. Работата е там, че аз съм влюбена в Гари Купър, а Керстин — в Кларк Гейбъл. Който чуе такова богохулство като Гари Гейбъл, направо го побиват тръпки от ужас.

— Но аз ви обещавам, че ще ви покажа къде растат горски ягоди — продължи татко с глас, който криеше обещания за цял милион. Последва дълъг и обстоятелствен разказ за скритите местенца с горски ягоди, от който ми стана ясно, че животът ми е тотално объркан по една-единствена причина: защото като дете не съм познавала скрити местенца с горски ягоди. Всяко дете има священото право да познава такива местенца, увери ни татко и ние останахме с впечатлението, че горските ягоди са много по-важни от земеделието и скотовъдството.

Вечерта мина в оживени разговори и сладки мечти за бъдещето. За пореден път — май за сто и петдесети — изслушахме някои от детските спомени на татко. Но всеки нов разказ звучеше различно от предишния и ни възхищаваше силно, особено сега, когато знаехме, че много скоро ще видим всичко в действителност. Лилхамра оживя пред очите ни.

— О, Барбро! — извика внезапно Керстин. — Трябва незабавно да обявим пред света какво ни предстои! Истинска бомба! Сензация! Да вървим!

— О, да — съгласих се охотно аз. — Представи си как ще се опулят, като чуят, че се местим да живеем в старо, голямо семейно имение!

— Голямо ли каза? — засмя се татко. — Не, дете мое, Лилхамра не е голямо имение. С много мъки и усилия ще изхранва петнайсет крави, четири коня, дваисет овце, няколко свине и пилета, една принцеса и две врабчета. О, да не забравя и майора от запаса!

ВТОРА ГЛАВА

Никога няма да забравя мига, когато видях Лилхамра за първи път. Беше мартенски ден с мек вятър, топящ се лед в канавките и нещо като ранна пролет във въздуха. Идвахме с кола от градчето, което се намира на няколко километра от Лилхамра. То е последният пост на цивилизацията. Оттам си купуваме кафе и копринени чорапи, там отиваме, когато копнежът по еклери с бита сметана вземе връх.

Тесният, с много завои път минаваше през гора, излязла сякаш от книга с приказки. И през цялото време се изкачвахме. Пред нас се издигаха върхове и планински била, всяко по-високо от другото, и накрая уплашено запитах татко дали пък Лилхамра не се намира над вегетационната граница. Само че с него не можеше да се говори. Той седеше приведен напред и се взираше в своята далечна цел. Само от време на време подхвърляше по някоя забележка като: „В това езерце едва не се удавих, като бях малък“. Или: „Веднъж се изпързалих по този склон и панталонките ми станаха на парцали“. И още: „Когато бях на десет години, обелих кората на този бряст и дядо ме наби“.

Опитах се да си представя татко като десетгодишно момче, но не успях. Виждах го да се катери по бряста и да се пързалих надолу по склона, но „момчето“ си оставаше бързо дебелеещ майор с посивели слепоочия и картинката беше много весела. Във всеки случай се зарадвах да разбера, че собственият ми баща е обикалял тези места, и изпитах нещо като нежност към бряста, на който е обелил кората.

Постепенно гората се отдръпна и от двете страни на пътя се появиха широколистни дървета и ниви, по които се топеше последният сняг. Най-сетне влязохме във входна алея, обградена от грамадни тополи, и видях как татко буквално се вкамени от напрежение. Колата спря. Ето я и далечната му цел. Ето я Лилхамра. Поех картината с всичките си сетива. Ниска, бяла, едноетажна къща с разбит покрив. Десетки малки прозорчета, блестящи под лъчите на залязващото слънце. Високо над покрива две могъщи липи с голи корони.

Не смеех да погледна татко, защото знаех, че очите му са пълни със сълзи — тази гледка е непоносима за мен. Но най-интересното беше, че самата аз бях трогната и имах усещането, че съм се върнала у дома. Мисля, че и Керстин изпитваше същото, защото през цялото време примигваше. Изглеждаше доста комично.

Само мама не показва какво чувства.

— Пристигнахме — установи спокойно тя и слезе от колата.

— Да — рече тихо татко — и ще останем тук, докато ни закарат в гробищата.

На вратата ни очакваше дребен пълен мъж на около петдесет години, с коса като жълт лен и дружелюбни светлосини очи. Татко ни представи и мъжът се здрависа с всекиго поотделно. Името му беше Розенквист и беше нещо като главен полски работник. Тогава още не знаех, че ще стане един от най-добрите ми приятели. Поздравихме и другите, които излязоха да ни посрещнат: скромния оборски ратай на име Ферм, жена му, която изглеждаше много по-енергична, и дузината им деца. В обора работеше и младеж на име Оле — едър, с червени бузи, вечно засмян. Тези хора ни бяха останали в наследство от арендатора. Освен това татко бе назначил за домашна прислужница „една от чудесните девизи в селото“, както се изрази. Името ѝ беше Едит и тя бе пристигнала рано-рано, за да запали печките и да ни поднесе кафе за добре дошли.

Лилхамра ми хареса още от първо виждане. Безусловно. Харесах Йохан заради дружелюбните му очи, Ферм заради скромността му и Оле заради доволната му усмивка. Малко се поколебах, преди да реша, че госпожа Ферм също е много мила — и най-несимпатичният човек може да е същинско слънчице, дори да има остър нос.

Трепереща от страхопочитание, прекрачих прага на новия ни дом. Кой знае какво ме очакваше вътре. Много скоро обаче ме обзе страх, да, дори ужас. Къщата изглеждаше, меко казано, плашещо. Арендаторът не беше плащал аренда няколко години, а татко нямаше излишни пари, за да ги вложи в поддръжката на къщата. Преди да се изнесе, семейството на арендатора изобщо не си беше направило труда да изчисти.

— Мили боже... — прошепна стресната мама.

Татко се разтрепери от нерви. Мъж, довел своята прекрасна принцеса в двореца на мечтите ѝ, не би понесъл да види висящи на

парцали тапети и миши дупки във всички ъгли.

— Ще ремонтираме тази къща, ще я изчистим чак до тавана, скъпа Мод — побърза да я увери той.

— Да, разбира се, и ще започнем веднага — кимна мама и се запъти към кухнята.

Там ни чакаше Едит и на лицето ѝ грееше широка усмивка. Кафето беше готово и ние го приехме с благодарност, защото въпреки мекия мартенски вятър бяхме измръзнали. После мама обиколи голямото помещение и огледа всяка вещ със строгостта на изрядна домакиня, а татко я следеше с поглед на уплашено животинче.

— Тази печка е ужасна — установи тя, след като почука по кюнеца и вдигна пушилка от сажди. — А шкафовете са непрактични. — После устреми поглед към тавана и заключи: — Пробитият покрив изглежда много красиво, но няма да търпя да ми вали на главата.

Керстин и аз вече треперехме почти колкото татко. Ако Лилхамра наистина е толкова лоша, мама ще откаже да живеем тук! Ако мама не хареса новия ни дом, край! Много ми беше мъчно за татко, защото знаех, че това е мечтата на живота му. Ние също се радвахме на

промяната. Но татко не може да се зарадва на нищо, ако мама не го одобри, и сега изглеждаше много потиснат. Все пак стана, отиде при нея, прегърна я и попита задавено:

— Ако ти кажеш, ще си заминем още днес. Ще се опитам да продам имота или ще намеря нов арендатор.

— Искаш да се откажа? — Мама го погледна смаяно. — Да се откажа? Да не си полудял? — Тя потърка ръце и извика весело: — За мен ще е истинска радост да изчистя този обор и да оправя къщата!

Облекчените ни въздишки бяха толкова силни, че сигурно са ги чули в цялата околност.

— Да знаете, че ще струва много пари, докато направя всичко, както го искам — добави сериозно тя. — Но няма да се откажа.

В момента татко беше готов да даде всичко, каквото има, само мама да е доволна. Доброто му настроение се върна, той заговори отново за „белите дни на детството“ и започна да декламира стихове.

После отидохме в така наречената зала, която заемаше почти цялата задна част на къщата.

— Това е най-красивото помещение, което някога съм виждала — рече тихо мама.

Там тапетите изглеждаха даже по-зле, отколкото в преддверието, а прозорците и вратите очевидно не бяха боядисвани от десетки години — затова в първия момент си помислих, че мама се шегува. Но тя очевидно говореше съвсем сериозно и когато се огледах по-внимателно, разбрах какво е искала да каже. Залата наистина беше красива, с много точни пропорции и чудесна отворена камина на дългата страна. В отсрещната стена бяха вградени етажерки за книги, където — ако се съдеше по прашните следи — семейството на арендатора бе съхранявало порцелана си. И най-важното — гледката! Вечерното слънце влизаше свободно през прозорците, а отвън беше паркът с прастари дървета, чиито клони се очертаваха съвсем ясно на фона на потъмняващото небе. Зад дърветата се синееше езеро. По повърхността на водата плуваха големи късове лед.

— Тук ще е нашата дневна — реши веднага мама. — Ще се храним в малкото помещение до кухнята.

Останаха още само три стаи и помещението за прислужницата. Лилхамра наистина не беше голяма господарска къща. Татко се нуждаеше от кабинет, втората стая щеше да стане спалня, мама също

желаеше да има своя стая. Положението ставаше заплашително за Керстин и мен. Тогава татко се сети:

— Вrabчетата могат да се настанят в дясното крило!

С Керстин разменихме поглед, изразяващ пълно разбирателство. Никакви ликуващи викове, о, не! Опитахме се да изглеждаме така, сякаш ни е безразлично къде ще живеем. В следващия миг татко се намръщи и заяви:

— Май не е много умно да ги настаним там. Няма да можем да ги контролираме.

— Според мен Керстин и Барбро могат да се контролират и сами — отбеляза спокойно мама.

— Във всеки случай аз съм готова да контролирам Керстин срещу съответния хонорар, разбира се — добавих аз.

— Разбирам, че сте загрижени за Барбро — рече сестра ми, — но спокойно можете да ми я поверите. Аз ще я контролирам много строго. Разчитайте на мен.

След тези уверения двете се втурнахме да търсим новото си жилище. Дясното крило се състоеше от две стаи с малък коридор помежду им. И там положението не беше по-добро, но ние подскочихме до небето, като си представихме в какво ще се превърнат стаите ни, когато осъществим идеите си за преустройство и обзавеждане. Хвърлихме чоп кой ще се радва на утринното и кой на следобедното слънце. Аз получих утринното слънце и черешово дърво пред прозореца, но на Керстин се падна не само следобедното слънце, а и най-добрата печка в къщата.

Когато приключихме с разглеждането, татко попита дали искаме да отидем в обора, за да се запознаем и с другите обитатели на Лилхамра. Разбира се, че искахме. Йохан Розенквист се присъедини към компанията, за да ни представи на кравите и телетата. С Керстин веднага поведохме учтив светски разговор.

— От колко време сте в Лилхамра, господин Розенквист?

— Още откакто с баща ви заедно стреляхме по враните и строяхме водни колела в потока — отговори Йохан. — И моля ви, не ме наричайте господин, а просто Йохан.

— Йохан и аз правехме много бели, повярвайте ми — намеси се татко. — И по всичко личи, че ще продължим.

Така съвсем естествено започнахме да наричаме Йохан на малко име и той ни отговори със същото.

— Сега ще видите бика — предупреди ни той, когато влязохме в обора и ни лъхна топъл, спарен въздух.

Бикът се оказа огромен. Името му — Адам Енгелбрехт — беше написано на малка черна табелка на стената.

— Адам Енгелбрехт... звучи, сякаш е много раздразнителен — рече татко.

— Носи името на баща си — поясни Йохан. — Взехме го от една ферма в Смоланд. Веднъж се откъсна и така се ядоса, че никой не посмя да се приближи до него. Накрая отиде едно хлапе, заговори му кротко и успя да го върне в обора. Случи се точно на Великден.

Обиколихме обора, разгледахме кравите и телетата, конете, овцете и свинете. Татко изглеждаше доволен, но и неспокоен. Бе наследил от арендатора не само животните, а и всички машини и уреди.

— Инвентарът за нищо не го бива. Пълен боклук — заяви Йохан, без да се съобразява с правилата на доброто възпитание.

— Да... Наясно съм, че ще имаме нужда от много пари, за да купим нов — промърмори татко и ние с Керстин доста се разтревожихме. Преди малко и мама бе казала почти същите думи.

Запознахме се с всички живи същества в Лилхамра, но така и не можахме да поздравим Черната дама — семейния призрак, с който татко ни плашеше до смърт, когато бяхме малки. Вечер сядаше на леглото и с глух глас ни разказваше как Черната дама се явявала в парка на Лилхамра на всяка Коледа точно в дванайсет през нощта.

— Всяка Коледа Черната дама прави по една крачка и когато най-сетне пристъпи прага на къщата, тя ще изгори — заявяваше татко и започваше да върти очи. Тогава в стаята влизаше мама и започваше да му се кара, че ще ни изнерви и няма да можем да спим. Татко твърдеше, че лично е виждал дамата, затова го помолихме да ни покаже на кое място е стояла — защото бяхме много загрижени, че Лилхамра може внезапно да пламне. Той се огледа нерешително и накрая избра най-далечния ъгъл на парка. Веднага измерихме разстоянието до къщата и се успокоихме: докато сме живи, Лилхамра няма да изгори, освен ако своенравната дама не реши да измине оставащите ѝ крачки на бегом. За всеки случай решихме на Коледа да

излезем навън и да ѝ покажем полицата за застраховка пожар и пожарогасителя, за да се успокои поне малко.

Слънцето залезе, вятърът се засили, затова хванахме татко подръка и се запътихме към къщата. Мама и Едит разопаковаха багажа. Вътре беше студено и ужасно неуютно.

— Миришете на обор — посрещна ни мама.

— Отсега нататък това ще е парфюмът ни — отговори бодро татко.

Хапнахме от провизиите, които си бяхме донесли, и се стоплихме с горещ чай. След това започнахме да си търсим място за спане сред всички куфари и сандъци, които бяхме донесли. Едва намерих четката за зъби, а пижамата ми беше неприятно влажна. С Керстин опънахме две походни легла в залата и след като преброихме стъклата на прозорците (така се прави, когато спиш за първи път на чуждо място, за да сънуваш нещо истинско), се пъхнахме между студените чаршафи и се опитахме да си внушим, че е великолепно. На прозорците нямаше завеси и мракът се издигаше зад стъклата като черна стена. Дърветата шумоляха и това ме наведе на мисълта, че жените са на настроения. Кой можеше да знае дали Черната дама няма да се появи внезапно в средата на март?

Сега градчето ни беше ярко осветено, Роберт и Юрген сигурно се разхождаха по главната улица и най-вероятно вече бяха забравили Керстин и мен. Ами да, казах си горчиво, Лена и Хариет най-сетне ще получат своя шанс. Тази вечер в „Гранд“ имаше премиера — нов филм с Гари Купър. Въздъхнах дълбоко.

— Ако обичате да спрегнете глагола *mourir*, Барбро — прозвуча строг глас от леглото до мен и ако не знаех, че е Керстин, щях да повярвам, че говори учителката ни по френски — толкова успешно я имитираше сестра ми.

— С огромно удоволствие — отговорих, — но първо бих ви помолила да ми опишете как е възникнало нововавилонското царство. — Сега пък аз се опитах да имитирам д-р Линдберг.

— Колко каменни растения можете да назовете, Барбро? — попита Керстин с точния диалект на учителя ни по биология.

— Няма ли най-после да си затворите устата, Керстин, за да можем да поспим! — изръмжах раздразнено, защото вече знаех с абсолютна увереност, че е прекрасно да живеем в Лилхамра —

въпреки филмовите премиери в „Гранд“. Вече нямах никакви желания, освен да спя и да спя.

ТРЕТА ГЛАВА

Ох, какво време беше! Първите седмици в Лилхамра изминаха в битки на живот и смърт с дърводелци, бояджии и какви ли не още занаятчии. Трудно се намираха работници и когато мама най-сетне убеди двама дърводелци да сложат нов под в кухнята, те ѝ заявиха, че щели да спрат за малко, за да построят нов хамбар в другия край на енорията. Двамата явно не знаеха с кого си имат работа. Щом го разбраха — а това стана много бързо, след като мама отиде да види строежа на новия хамбар — те се захванаха отново с нашия под и от време на време улавях страхливите им погледи към мама. Цялата къща миришеше на бои и лепило. Човек непрекъснато се спъваше в кутии с боя или върху главата му се изсипваха трески. Мама в спортен екип ръководеше битката като фелдмаршал. Окуражаваше отбора си последователно с добри съвети и мрачни заплахи, чертаеше кухненски шкафове, избираше тапети и утешаваше татко, който отчаяно повтаряше, че парите няма да му стигнат за всичко. Татко по цял ден седеше в стаята си и четеше книги за селско стопанство — за наше голямо удоволствие, защото отдавна не бяхме виждали някого да зубри така усърдно. От време на време мама отиваше при него с нова сметка и той стенеше мъчително.

Керстин и аз изобщо не мързелувахме. Извън къщи имаше хиляди неща, които ни мамеха и привличаха, но сега нямахме време за тях. Мама беше заета със занаятчиите, Едит трябваше да помага в доенето, да храни кокошките и да върши още хиляди неща, така че за нас останаха прането, готвенето и чистенето. Оказа се обаче, че е страхотно да правиш нещо със собствените си ръце. Нито за миг не пожелах да се върна в училище и да седя с часове, без да мърдам, докато цялото ми тяло трепери и изпитвам потребност да крещя и да нанасям удари на всички страни. Харесваше ми непрекъснато да тичам насам-натам и да съм заета по цял ден, а чувството, че аз, със собствените си сили, ще внеса ред в хаоса, беше направо неописуемо. Хаосът продължи дълго, но в крайна сметка настъпи ред. Когато най-

сетне си отиде и последният майстор, всички въздъхнаха облекчено. На Едит, Керстин и мен се падна честта да измием и изчистим цялата къща.

— Ръцете ми са като шкурка — оплака се Керстин. — А твоите?

— Убеди се сама — отговорих и плъзнах червена, влажна длан по бузата ѝ. — Ако не са като копринено кадифе, поне не са много далече от тази мекота.

— Странно усещане е да не вдигам облак прах и трици на всяка стъпка — промърмори Керстин и доволно огледа прясно измитата кухня, която в сегашното си състояние наистина беше наслада за окото.

Днешната кухня нямаше нищо общо с онова, което видяхме при пристигането си в Лилхамра. Прекрасна, чисто нова желязна печка, нов линолеум на пода, практични шкафове по стените, прясно боядисан, чисто бял таван и светлосини стени. На прозорците висяха завеси от памучен плат на сини и бели каренца, а върху голямата маса беше разпростряна блестяща мушама. След като си свършихме работата, ние трите — Едит, Керстин и аз — насядахме около масата, Едит наля кафе и поднесе пресни хлебчета. Похапнахме си добре, докато обменяхме мисли за живота и любовта. Едит се оказа голяма специалистка и по двете, освен това беше толкова весела и забавна, че ни беше трудно да се отделим от нея, когато се появи мама и попита дали искаме да видим как е наредила дневната. Това беше нейната запазена територия. Цял ден бе работила там зад затворени врати и всички с нетърпение очаквахме да видим резултата.

Татко седеше в стаята си, задълбочен в първата част на ръководство по животновъдство, но ние го хванахме подръка и го отведохме в дневната. Когато мама тържествено отвори вратата, се почувствах като на галапремиера в операта.

Озовахме се в неописуемо красиво помещение с матовожълти стени и завеси от кретон на ситни цветчета. Всичките ни книги бяха намерили място във вградените шкафове, а портретите на дедите най-сетне се бяха върнали по местата си. В отворената камина гореше буен огън, а на голямата маса стоеше бяла купа с маргаритки, които Керстин и аз бяхме събрали сутринта в парка. Настанихме се на дивана пред камината и татко каза на мама:

— Ти си свършила страхотна работа, милата ми, страхотна работа.

— А ние? — извикахме в един глас Керстин и аз и показахме отрудените си ръце. И ние заслужавахме похвала.

Получихме я, естествено, а после мама започна да хвали татко за всевъзможни неща, в резултат на което той се наду като паун и заяви, че още преди да дойде есента, Лилхамра ще е станала най-прекрасната и най-добре управляваната ферма в цялата област. Запозна ни с някои

от плановете си и аз останах с впечатление, че ще са необходими няколко поколения, за да свърши всичко, което е намислил. Мама не одобри повечето от плановете му, ала когато ѝ каза, че смята да превърне стогодишната къщичка за пране във финска сауна, не сдържа въодушевлението си. Но категорично не се съгласи с намерението му да изгради развъдник за овчарски кучета, макар той да я уверяваше, че така ще спечелим купища пари. Отказа го и от плана му да построи две оранжерии за домати.

Когато огънят догоря и татко беше наясно кои от плановете му са одобрени и кои не, стана време да се оттеглим в стаите си в дясното крило, наречено от татко врабчовото гнездо. Вече обичахме своето гнездо с пламенна любов — може би защото знаехме, че си е само наше. Макар и с известни уговорки, ни позволиха да мебелираме стаите си така, както ни харесваше. Разрешиха ни и сами да изберем тапетите и завесите.

Лявото крило беше заключено още от времето на дядо ни. То не е било включено в арендата, защото дядо имал нужда от няколко стаи, за да съхранява там мебелите, които не можел да вземе в града, но от които не искал да се раздели. През всичките тези години мама и татко, естествено, са знаели, че тук има стари мебели, но за Керстин и мен откритието беше страхотно. В деня, когато с мама начело за първи път отворихме скърцащата врата към лявото крило и устремихме погледи към влажната, миришеца на прах тъмнина, сякаш влязохме в златна мина. Веднага тръгнахме на изследователско пътешествие. Бяхме взели Оле да изнася мебелите под дневната светлина. Някои бяха твърде остарели, за да ги използваме, други изглеждаха сериозно повредени, но имаше и такива, които изтръгнаха викове на възхищение дори от взискателната ни майка. Тя, естествено, завладя най-красивите неща и заяви, че възнамерява да запълни с тях празните помещения в къщата. Въпреки това няколко трохички от масата на богатите паднаха в нашите протегнати в очакване ръце и след цял ден пренасяне, местене и разместване ние най-сетне обзаведохме врабчовото гнездо така, както си го представяхме. Всяка от нас взе по едно голямо, удобно легло от орехово дърво и след упорито лъскане и лакиране го постави в стаята си. Разделихме се без никакво съжаление с двойното легло, на което бяхме спали в града. След това се поведе ожесточен спор за едно старо писалище. И двете го искахме и не отстъпвахме.

Керстин заяви, че тя е първородната дъщеря, защото се появила на бял свят десет минути преди мен. Аз веднага заявих, че това е подлост и че след като е по-голяма от мен, е длъжна да прояви разум и снизходителност и да отстъпи старото писалище на малката си сестричка. Но след като тя така упорито настоява, ще ѝ отстъпя писалището и ще се задоволя да си поръчам чисто ново, изцяло от махагон. И преди тя да се осъзнае, завладях красив люлеещ се стол и цветисто ѝ описах как през дългите есенни вечери ще си почивам в него и люлеейки се, ще забравям всички мъки и грижи на света.

По-голямата част от мебелите, които бяхме ползвали в града, дадохме на Едит, която много им се зарадва и заяви, че сме направили лоша размяна. Запазихме си само библиотечките, за да има къде да си наредим книгите. Керстин възнамеряваше да прибере учебниците в куфар и да го вдигне на гардероба, но аз реших да си наредя моите на специална етажерка, за да не забравя напълно училището и учителите — и да се радвам, че вече не се налага да зубря денонощно. Освен това си казах, че ако някой ден открия дупка в знанията си, ще имам с какво да я запълня.

Керстин и аз не бяхме особено усърдни в училище, затова пък проявявахме много сръчност в практическата работа. Сами си ушихме завеси от въздушен бял воал, мама купи от селото прекрасни ръчно тъкани килими и нашето врабчово гнездо стана най-красивото момичешко жилище в целия свят.

— Май ще се окаже, че не е чак толкова лошо да живеем като очарователни провинциални госпожици, Керстин — заявих аз и тя се съгласи напълно.

ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

Не, наистина не беше лошо. Но пък беше ужасно трудно. Особено мъчително беше за баща ни, който на стари години се бе заел да изучи съвсем нова професия. Усърдието му беше наистина трогателно. До късно през нощта четеше за фуражни растения и отводняване, запознаваше се с обичайните болести на домашните животни. А денем се допитваше с детска доверчивост до селяните от околността, за да получи съвет и помощ. Най-често отиваше при най-близкия ни съсед, Самуелсон от Бломкула, който беше и общински съдебен заседател. Винаги когато господин съдебният заседател се появяваше в нашата околност, татко се нахвърляше върху него като ястреб и го канеше да пие кафе с нас. Настаняваше го в най-удобното кресло в стаята си и започваше да разпитва каква е най-добрата смес за изкуствени торове върху глинеста почва или нещо подобно. Всеки път когато влизах с таблата в татковия кабинет, чувах да се говори за „калий, селитра и суперфосфат“. Понякога буквално подушвах изкуствения тор, а татко гледаше господин съдебния заседател, както малък ученик гледа обожавания си учител.

Йохан правеше каквото може, за да посвети татко в тайните на селското стопанство. Нашият баща очевидно чертаеше доста необичайни планове и когато ги доверяваше на Йохан, чуваше все един и същ отговор:

— По-добре да не правите такива неща.

Често се случваше татко да изгуби търпение и да изръмжи:

— Кой всъщност е господарят тук, аз или ти, Йохан?

Йохан, винаги непоколебимо спокоен, отговаряше:

— Естествено, вие, господин майор. Въпреки това смятам, че не би трябвало да го правите.

А щом Йохан бе казал мнението си, въпросът можеше да се смята за решен.

Все повече хора от енорията идваха да ни видят. Имах чувството, че за тях беше истински празник да помагат на бедния, неграмотен майор от Лилхамра. Сигурно им бе приятно да покажат знанията си пред човек, който слуша с такова смирение. Татко, естествено, правеше много грешки, които хората от енорията със сигурност си разказваха един на друг и ги обсъждаха — главно в общинската мандра, където фермерите всяка сутрин откарваха млякото си.

Керстин и аз карахме млякото от Лилхамра. Отначало ни придружаваше Йохан, защото никой не вярваше, че умеем да управляваме каручката. Но все пак ние бяхме дъщери на кавалерист и с времето ни повериха транспорта на млякото изцяло. Сутрин трябваше да ставаме рано, затова с Керстин се сменяхме и на втория ден си отспивахме поред. Доставяше ни удоволствие да караме млякото, а в мандрата се запознахме с всички фермери от околността. Отварях си очите и ушите на четири, за да разбера всичко, за което говореха. Никога досега не бях срещала толкова ведри и забавни хора и главно с толкова сочен хумор. Всички бяха мили и дружелюбни. Или почти всички!

Когато един ден влязох с черния кон в двора на мандрата, чух как фермерът от Льовхулт, обърнат с гръб към мен, обяснява с непоносимо надменен глас:

— Той може да е господар, но не е селянин! Даже моята свиня знае за селското стопанство повече от него. Няма съмнение, че ще фалира.

Разбрах, че говорят за татко, и ме обзе див гняв. Реших, че днес няма да моля никого да ми помага при свалянето на млякото. Сама пренесох всички съдове и накрая имах чувството, че кръвоносните ми съдове ще се пръснат.

Без да каже дума, фермерът от Льовхулт дойде при мен и с подигравателна усмивка взе съдовете от ръцете ми. Точно той! Жалко, че не успях да му попреча.

— Благодаря — промърморих сдържано и се опитах да му покажа с изражението на лицето си, че и аз, и всички други от семейството ми сме взели изпитите в селскостопанското училище.

Бързо се прибрах вкъщи и отидох право при татко, за да му разкажа какво съм чула. Но той само се засмя и каза, че фермерът от Льовхулт има право да се държи надменно, защото си разбира от работата. За разлика от него баща ми тепърва се учел.

— Ако мога да поработя известно време — продължи татко, — един ден ще знам за селското стопанство колкото свинята от Льовхулт, а това е цел, за която си струва да работя.

Както казах, за мен беше удоволствие да карам млякото. Пътят дотам беше по нанадолнище и конят препускаше с все сила. Млякото се плискаше в съдовете и аз се притеснявах, че ще стане на масло,

преди да съм стигнала целта. Връщането беше още по-прекрасно. Тази година пролетта дойде рано и докато черният кон бавно изкачваше склона, аз се оглеждах въодушевено на всички страни, а пролетното слънце топлеше гърба ми. Чинки и дроздове пееха утринните си песни в короните на дърветата, ухаеше на влажен мъх и на коне. Чувствах се тясно свързана със земята и щастлива като никога преди. Често си казвах, че след като животът е толкова добър към мен, и аз трябва да направя нещо за него. Вземах какви ли не възвишени решения, например да се държа мило и нежно с всички, да не създавам тревоги на мама и татко, да не се заяждам с Керстин и с никого друго. Когато колата минаваше по алеята и влизаше в двора, вече изпитвах такова възхищение от собствената си доброта, че ми се искаше да заплача.

Ако имах късмет, срещях Йохан, преди да излезе на полето. Кратък разговор с добрия Йохан беше точно това, от което имах нужда. Незнайно как, Йохан научаваше всичко, което се случваше в енорията, и то почти в същия миг, когато ставаше събитието. Той познаваше всеки човек и главно всеки кон в нашата област. Конете бяха неговата страст и той познаваше по цвиленето кой минава по шосето край фермата. Ние с Керстин го придружавахме като две кученца винаги когато имахме време и по този начин се запознавахме с всичко, което ставаше в енорията. Освен това празните ни глави се пълнеха с най-различни полезни знания. Йохан беше много привързан към татко и не криеше обожанието си към мама. Когато тя беше наблизо, той вдъхваше дълбоко финия парфюм, който се излъчваше от нея, а после развълнувано се обръщаше към Керстин и мен с думите:

— Ама тя мирише като цяла аптека!

Веднъж Йохан си нарани пръста с брадвата и мама го отведе в малката си стая, за да превърже раната. Той застана на прага, въздъхна дълбоко и рече:

— Ох, тук мирише на тамян и миро!

Въпреки петдесетте си години Йохан не беше женен и възнамеряваше да си остане ерген, „докато все още има ум в главата си“.

— Моята мъдрост гласи: Не е добре човек да е сам, но е по-добре — казваше Йохан.

Човек си има достатъчно грижи и без да е женен, казваше той на Оле, който също беше ерген, но с радост би се отказал от свободата си,

ако успееше да убеди Едит да отидат заедно при пастора. За съжаление Едит се дърпаше. Не искала да се омъжва прибързано, освен това имала и други обожатели освен Оле. Най-страшният съперник на Оле беше ратаят от Бломкула и Оле често казваше, че щом намери време, ще го убие. Слава богу, че и Оле като всички други работници в Лилхамра нямаше нито една свободна минута. Винаги имаше много работа, винаги се случваше нещо ново.

Един ден кобилата Сикан роди конче — прекрасно златнокафяво жребче с кадифена муцунка, което преспокойно се изправи на тънките си крачета до майка си и любопитно огледа влизащите в обора. След няколко дни кравата Аудхумбла получи възпаление на вимето. Както виждате, не се случваха само хубави неща. Веднага повикаха ветеринаря. Той пристигна забързан и заяви, че трябва да среже вимето. Ферм и Йохан държаха бедната крава, а ние с Керстин стояхме на известно разстояние и гледахме. Точно в решителния момент Йохан пусна кравата и ветеринарят се разкрещя гневно. Така наруга Йохан, че бях готова да го убия. Мислех си, че нашият Йохан е дълбоко засегнат и страда. Когато ветеринарят най-сетне млъкна, в обора се възцари тишина. След малко Йохан се обърна към Ферм и попита учтиво:

— Ти чу ли какво каза той? Защото аз не чух нищо.

Керстин и аз живеехме в страх, че животните ще се разболеят. Защото татко не понасяше някое животно да е болно. Убедена съм, че беше готов да боледува той, само и само животните да са здрави. За съжаление това се оказа невъзможно. Родиха се няколко теленца, които много скоро умряха от някаква тайнствена болест и татко тъгуваше, сякаш бе изгубил собствената си плът и кръв. За да не ни умират повече телета, ветеринарят предписа на новородените две различни лекарства. Едното давахме на телето няколко часа след раждането, а с другото трябваше да го разтриваме. Лечението се оказа ефикасно. Телетата оцеляха и татко ликуваше. След време обаче узнахме, че Ферм, който беше много скромен, но мислеше бавно, е разменил лекарствата и е давал на новородените теленца капките, с които трябваше да ги разтриваме. И обратно: разтривал ги е с лекарството, което трябваше да се дава през устата. След тази случка така и не можах да си възвърна детската вяра в изкуството на ветеринарните лекари.

През пролетта се родиха и агънца, много агънца, едно от друго по-прекрасни. С Керстин много искахме да им вържем на вратлетата розови панделки, но навреме се сетихме, че в истинските ферми не постъпват така. Една овца роди агнето си, легна и умря — и Йохан каза, че трябва да убием и малкото, защото щяло да умре от глад. Да убием това крехко, невинно същество? — Никога! Керстин и аз се развикахме срещу Йохан и го нарекохме жесток като Ирод. Добре де, каза той, щом толкова искате, опитайте се да го храните с шише като кърмаче. Разбира се, че искахме! Намерихме бутилка и биберон и започнахме да храним агънцето. Оказа се много по-трудно, отколкото си мислехме: сутрин, обед и вечер трябваше да ходим в обора при овцете, но го правехме с радост. Нарекрахме агънцето Палечко (макар че много скоро стана едър, силен овен) и се чувствахме много горди, че то се развива толкова добре, сякаш иска да ни се отплати за самопожертвователните грижи. Малкият се опитоми бързо и се привърза към нас. Когато овцете бяха на пасището, трябваше само да го повикаме и веднага дотичваше. Ходеше навсякъде с нас и ние убедено повтаряхме, че е много по-изискано да се разхождаш с агне, отколкото с някакво си расово куче.

Нашата голяма, тлъста свиня също си бе наумила да се размножава и да насели земята с куп розови прасенца. Работниците знаеха, че тя е безчувствена майка и хапе дечицата си до смърт, затова я пазеха ден и нощ. През последните нощи, преди да се опраши, Йохан, Ферм и Оле бяха неотлъчно до нея, но денем трябваше да си вършат работата, затова ние с Керстин предложихме да наблюдаваме свинята. Една вечер, докато дежурихме в обора, тя наистина роди единайсет мънички прасенца — а през това време ние с Керстин оживено обсъждахме дали лакираните нокти изглеждат по-красиви от nelaкираните. Побързахме да махнем прасенцата от жадната муцуна на майка им, като ги прибрахме зад дървената преграда. Разочарована, свинята падна тежко в сламата и заспа.

Всичко щеше да е прекрасно, ако татко нямаше толкова парични грижи. Оказа се, че е ужасно скъпо да се поддържа фермата, освен това трябваше да се купят много нови неща. Нищо че Лилхамра беше малка ферма. Да, някога е била най-големият имот в областта, но прадыдо и дядо продали много земя на селяните. Сега бедната, занемарена Лилхамра беше заобиколена от големи, процъфтяващи

ферми, които разполагаха с доилни инсталации, трактори, вършачки и какво ли още не, докато ние нямахме нищо и не можехме да си го купим.

Татко често се оплакваше, че харчим много пари, но накрая свикнахме с оплакванията му и престанахме да му обръщаме внимание. Към края на пролетта обаче ние с Керстин установихме, че нямаме никакви прилични дрехи. Докато карах млякото в мандрата, т.е. всеки втори ден, виждах на витрината на смесения магазин в градчето страхотни панталони от тъмносиньо памучно кадифе, които със сигурност щяха да бъдат много подходящи за хладните летни вечери. Освен това се нуждаехме от две-три летни рокли. За да не стреснем татко, решихме да започнем с панталоните.

Една вечер отидохме при него и без заобикалки му заявихме, че е дошло времето да купи два чифта прекрасни панталони от тъмносиньо кадифе за нищожната цена от 28 крони парчето. Татко мълча дълго. После, драматичен като Хамлет в сцената с черепа, вдигна вежди и ни показва сметка за изкуствени торове. Огромна сметка. Направо убийствена. Отидохме да го помолим за два чифта сини панталони, а вместо тях ни хвърлиха в лицата 7000 кг изкуствени торове. Оттеглихме се обидени. И понеже имахме чувството, че се отнасят зле с нас, през следващите дни вършехме работата си намръщени и недоволни.

Една вечер, докато седяхме в стаята на Керстин, се появи мама. Донесе ни мляко и сандвичи и изведнъж осъзнахме, че умираме от глад. Докато ядяхме, мама каза:

— Керстин и Барбро, какво бихте казали, ако се върнем в града?

Толкова се стреснахме, че престанахме да дъвчем. Да се върнем в града? Какви са тези приказки? Разбира се, че не искахме.

— По-добре да умра — заяви Керстин.

— Да, но помислете си, че там ще ви купуваме много повече неща. Ако обаче искаме да задържим Лилхамра, не можем да ви купуваме почти нищо. Например кадифени панталони.

С Керстин се спогледахме смутено.

— Искам да разберете — продължи мама, — че сме длъжни да пестим всяка стотинка. Само така ще задържим Лилхамра. Започнахме това начинание и трябва да го довършим.

Керстин и аз се чувствахме все по-зле. Нито за миг не бяхме помислили, че може би ще сме принудени да напуснем Лилхамра.

Ала мама още не беше свършила с нас. Трябвало да разберем, че в живота винаги става така: човек не може да има всичко, което иска. Затова всеки трябва да се научи да се отказва от някои неща и да проявява скромност. По-добре да се откажем от онова, което не ни е толкова необходимо, за да получим онова, което е важно. А в този момент Лилхамра е най-важното за нас.

Керстин и аз кимнахме в знак на съгласие. Но тогава мама ни засрами още повече със забележката, че двамата с татко са забелязали нашето нежелание за работа през последните дни. Нека се опитаме да разберем, че не е достатъчно да се лишиш от нещо доброволно. Има друго, което е по-важно, и това е трудът. Само който работи и се е научил да обича работата си, може да бъде истински щастлив. Досега не бях мислила за това. Винаги се чувствах доволна, когато имах по-малко работа.

— Ние просто не можем да се лишим от вашите четири ръце — каза мама. — Лилхамра има нужда от вас. Никога не забравяйте, че за да запазим фермата и къщата, всички сме длъжни да работим здраво.

Накрая дойде най-голямата изненада.

— Ще ви купим панталоните, защото работихте много добре — заяви мама. — А сега лека нощ!

Мина доста време, докато Керстин и аз се свестим от шока. Зяпахме чашите с мляко с мрачни физиономии и изобщо не се радвахме, че ще си имаме нови панталони. Чувствахме се засрамени — поне аз умирах от срам. За щастие се сетих какво бе казала мама накрая: че сме работили усърдно и че Лилхамра има нужда от нашите четири ръце. Затова казах на Керстин:

— Виж, мисля, че бихме могли да посъберем малко пари за стария ни баща.

Лицето ѝ светна и тъмните сенки се оттеглиха в ъгъла.

ПЕТА ГЛАВА

Взехме си свободен ден, слязохме с колелата в селото и купихме сините джинси. После си позволихме още едно удоволствие. Отидохме в сладкарницата и седяхме там почти два часа, докато не се натъпкахме с всякакви сладкиши. После минахме по главната улица. Влизахме във всеки магазин, интересувахме се от платове, които няхахме намерение да купим, спирахме пред всяка витрина.

— Ей, ти — изсъска внезапно Керстин, — я провери дали фустата ми не се подава под полата и въобще в ред ли са дрехите ми!

Изпълних „молбата“ ѝ и не открих нищо забележително.

— Много добре — засмя се доволно Керстин. — Значи хората ни заглеждат само защото сме красиви и очарователни.

Думите ѝ повдигнаха духа ми и вирнах глава повече от обикновено. Ала когато триумфалното ни шествие стигна до пощата, оттам тъкмо излезе млад мъж и гледката ни накара да зяпнем смаяно. Косата му беше толкова черна, сякаш идваше от някоя южна страна, а лицето му беше с бронзов загар. Не носеше шапка, великолепните му къдрици бяха разбъркани. Носеше светло сако, а на врата му се вееше увит с небрежна елегантност шал.

— Мой е! — почти извика Керстин. — Аз го видях първа.

— О, разбира се! — отговорих хапливо. — Естествено ти си го видяла първа, да не говорим, че си с няколко минути по-голяма. Но ако той не е надарен със здрав човешки разум и се заинтересува от теб, какво би направила, за да се запознаеш с него? Надявам се, скъпа Керстин... — тонът ми би направил чест на всяка уважаваща себе си компаньонка на високопоставена дама — ... надявам се, че ти не си от онези момичета, които се запознават с млади господа на публично място, особено пък на улицата.

— Бъди спокойна — отвърна ядно Керстин, — ако той живее в околността, ще се срещнем много скоро. Все ще се намери кой да ни запознае.

— Той не живее в околността — заявих категорично. — Невъзможно е човек като него да се е заровил в дълбоката провинция. Сигурно е чужденец.

Керстин неохотно се съгласи с мен и двете се обединихме около мнението, че младежът изглежда като салонен лъв и че излъчва нещо чуждоземно и екзотично.

— Не бих се учудила, ако идва направо от Париж — заключих аз.

Младежът изчезна в книжарницата, двете с Керстин въздъхнахме дълбоко и решихме да мислим за нещо друго.

Керстин трябваше да отиде на зъболекар, а аз трябваше да се прибера, за да нахраня агнето. Взех си колелото от млекарницата и потеглих към дома. Керстин се върна след няколко часа. Влезе при мен в градината и ме завари с мотика в ръка.

— Нещата се изясниха — заговори възбудено тя. — Вече го познавам.

— Кого?

— Как кого, чужденеца!

— Керстин Маргарета Елизабет, какво си направила? — извиках ужасено. — Наистина ли си опозорила името на дедите ни? Наистина ли си пренебрегнала предупрежденията ми и си се запознала с някакъв си чужденец на улицата?

— Не се вълнувай толкова — махна пренебрежително Керстин. — Сега ще разбереш. Когато се налага да буташ колелото си поне триста метра нагоре по склона, а от другата страна се движи също с колело млад мъж, и двамата са в правото си да разменят мисли за времето — нищо че не са представени официално един на друг. Оказа се, че пътят ни е един и същ.

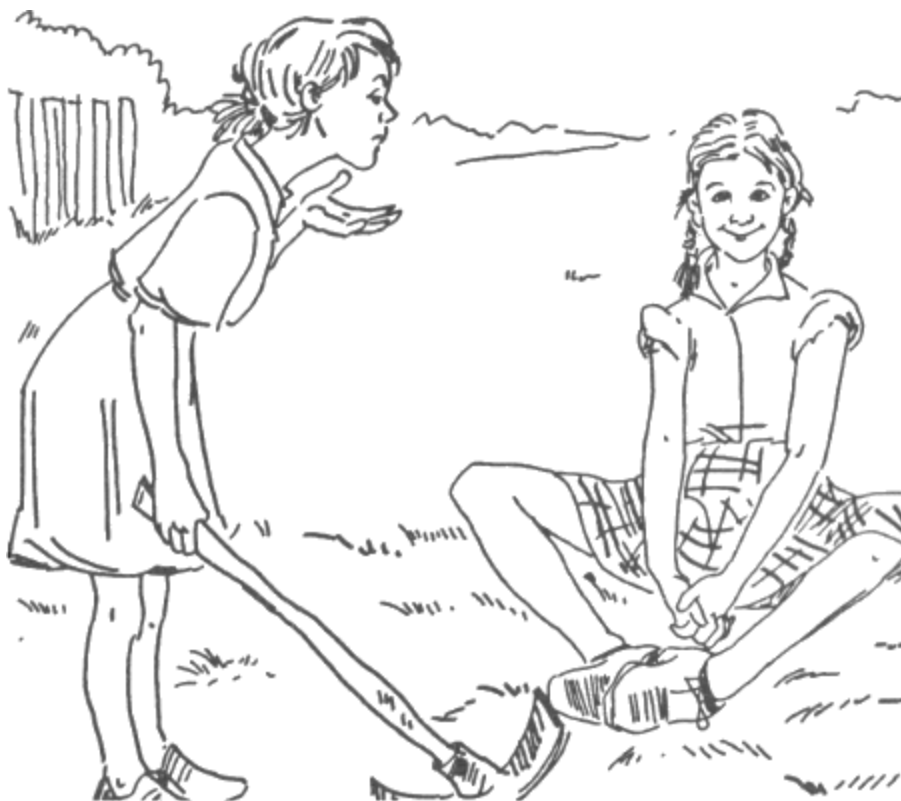
— Един и същ път? Той е тръгнал след теб, този ветрогон! — заявих строго. — Наистина ли не проумяваш как стоят нещата? Той е съмнителен чужденец. Поне разбра ли дали е бил в Париж?

— Не е бил — закиска се Керстин. — Но често ходи в Йонкьопинг. Там му е училището. Никога няма да познаеш кой е той! Синът на Самуелсон от Бломкула! Е, какво ще кажеш?

Такъв е животът! Оказа се, че сме били близки съседи с един шейх, а не сме знаели нищо за него. Оказа се също, че когато ние сме пристигнали в Лилхамра, той е пътувал... но все пак. Някой е трябвало да ни каже.

По пътя той бе разказал на Керстин почти всичко за живота си: ходел на училище в Йонкьопинг, после завършил селскостопанска гимназия, сега помагал на баща си да стопанисва Бломкула. През деня работел, а вечер изучавал растениевъдство, счетоводство и всичко необходимо за управлението на фермата. Ако се съди по разказа на Керстин, той явно беше образец на любознателност и енергия.

Керстин седна на моравата, а аз продължих да копая.

— Страхотно се получи — заяви след малко тя. — Ще се омъжа за него и ще обединим Бломкула и Лилхамра в една голяма ферма.

— Какво ще обединиш? — попитах и заплашително размахвах мотиката, но Керстин не се уплаши. Даже се опита да разработи позорния си план в подробности.

— Я по-спокойно — спрях я аз. — Щом толкова искаш, можеш да се омъжиш за своя Адонис, но Лилхамра ще остане за мен. Аз също ще посещавам селскостопанско училище и ще стана образцова фермерка. Неомъжена образцова фермерка, която ще управлява с железен юмрук Лилхамра и цялата община и ще осигури на родителите си спокойни старини.

— Неомъжена! С тази външност! — Керстин избухна в смях.

Тази самодоволна камила! Нали и тя изглежда точно като мен!

Когато следващия път дойде в дома ни, общинският съдебен заседател от Бломкула доведе сина си Ерик. Керстин и аз му поднесохме лимонада в беседката и проведохме оживен разговор. След посещението мама определи Ерик като мил и добре възпитан млад мъж.

Аз също го намирах мил и добре възпитан, но постепенно се изпълних с гняв към него, защото ми отнемаше твърде много от Керстин. Втълпявах си, че тя просто се е пошегувала, като е казала, че ще се омъжи за него — но двамата вечер след вечер излизаха на дълги разходки и вредяха на следването му. Керстин великодушно ми предлагаше да се разхождам с тях, но за своя чест ще кажа, че знам кога съм излишна. Тя се връщаше вкъщи късно, идваше в стаята ми и с часове ме занимаваше с премъдростите му. Май нямаше специалност, която той да не е изучавал. Знаеше всичко за всичко, Керстин разказваше подробно какво е научила от него и много скоро ми писна да слушам. Успях да я спра с думите на стария селянин, когато свещеникът отишъл при него и се опитал да го разведри с любезни слова: „Уважаеми отче, идете да си говорите с някой друг, аз съм толкова уморен!“.

После, разбира се, съжалих и уверих Керстин, че няма да се успокоя, докато не разбере какво ѝ е казал Ерик за Гълфстрийма.

Накрая татко реши, че не е редно Керстин да излиза всяка вечер, и когато тя както обикновено тръгна към вратата, заяви недоволно:

— Тези нощни разходки никак не ми харесват.

— Недей така, скъпи Нилс — възрази меко мама. — Момичето работи по цял ден и има право да се поразходи час или два в свободното си време.

Керстин, естествено, остана много доволна от подкрепата на мама. Тя щипна баща ни по бузата, грабна червеното си яке и избяга навън. Явно не се бе стреснала от татковата забележка, защото я чух да си тананика бодро: „Don't let it mean good bye“. Ерик вече я чакаше край градинската портичка.

Опитах се да се забавлявам сама... доколкото можех. Децата на Ферм с радост се събираха около мен. Седях на стълбите пред къщичката им и разказвах приказки. Понякога и Ферм излизаше да ме

слуша, Йохан и Оле също седяха на стълбите пред своята къща. Когато беше в настроение, Оле изваждаше китарата си и не след дълго зад откренатата врата на къщата се появяваше веселото лице на Едит. Йохан майсторски разказваше истории за призраци и макар че вечерите бяха светли, всички настръхвахме, докато слушахме за призрака без глава, който се явявал по хорските къщи, или за селянина, който трябвало да го натовари в каручката си и косата му побеляла от ужас. Децата на Ферм умираха от страх и аз ги успокоявах с приказката за чудния кон, който подскачал високо във въздуха само ако го дръпнат три пъти за опашката и извикат: „Пирум-лирум, пирум-лирум!“.

Още на следващия ден обаче малкият Кале, последното дете на Ферм, отиде в обора и дръпна три пъти опашката на черния кон, за да провери дали ще се вдигне високо във въздуха. За съжаление точно този ден жребецът не беше в настроение за полет — замахна със задния си крак и Кале извърши полета съвсем сам, което едва не му струва живота. Госпожа Ферм дойде при мен и заяви, че е позорно да се разказват неверни приказки на децата. Това сложи край на вечерните ни събирания.

Но майските вечери бяха толкова прекрасни, че беше просто невъзможно да си стоя вкъщи. Разхождах се сам-сама по поляните и самотата ме навеждаше на дълбоки мисли. Един ден стигнах до малко възвишение, по което растяха много иглики, а разцъфналият глог ухаеше така силно, че ме замайваше. Там имаше и няколко брези и една от тях бе пораснала по много необичаен начин — стъблото ѝ образуваше чудесно място за сядане. Седях там вечер след вечер и мислех за какво ли не. За живота и смъртта, за смисъла да се живее и така нататък. Накрая останах с чувството, че ако мога да напечатам мислите си, човечеството ще отиде много, много напред.

Някъде отвъд ливадите на Бломкула бе кацнала малка кукумявка и викаше меланхолично. Когато кукумявката се обажда от юг, тя ни вика в отвъдното, помислих си аз. Да, какво друго можеше да се очаква... Обзе ме най-черна меланхолия. Набрах иглики за мама и отново се отдадох на дълбоките си мисли. Сега обаче те ми се струваха дяволски досадни и с цялото си сърце закопнях за някой на моята възраст, с когото да обикалям по поляните и да си приказваме глупости. Но всички къщи наоколо бяха тъмни, млади и стари бяха по

леглата и спяха дълбоко, а когато се запътих към къщи в здрача, пътят беше пуст и тих, и празен като сърцето ми. Отидох в килера и си отрязях голямо парче шунка. Това беше единствената ми утеха.

ШЕСТА ГЛАВА

Провинциалното градче бе възникнало около фабриката, изградена на това място преди векове — но самото селище не беше на повече от 50 години. Фабриката бе известна надлъж и нашир. Произвеждаше всевъзможни машини и главното — печки за баня. Татко се бе сприятелил с главния инженер и му поръча печка. Старата пералня, скрита между белите стъбла на брезите, се превърна в наистина уютна финландска баня. В събота следобед палехме печката и се къпехме поред. Първо мама и татко, после Керстин, аз и Едит, след нас госпожа Ферм с момиченцата си, а накрая всички мъже — от Йохан до малкия Кале. Банята придаваше на съботите нещо празнично. Чувствахме се повече от прекрасно, докато лежахме на пейките и слушахме непоколебимото мнение на госпожа Ферм за мъжете като цяло и по-специално за нейния Ферм. Потта се стичаше по телата ни и крайниците ни се отпускаха блажено.

Скоро обаче стана ясно, че с печката нещо не е наред. Татко се обади по телефона на главния инженер и той обеща да изпрати майстор да провери къде е повредата. Времето минаваше, но майсторът не идваше. Татко се обади отново и говори със самия майстор Съодерлунд. Той обеща да дойде, но не изпълни обещанието си и татко се ядоса. Един следобед, когато трябваше да купя нещо от градчето, ме повика настрана и помоли:

— Иди във фабриката и се постарай да доведеш майстор Съодерлунд в Лилхамра.

— Разбира се, господин майор — козирувах аз. — Ще доведе Съодерлунд дори ако се наложи да го влача с ласото.

Когато пристигнах във фабриката, на двора стояха няколко работници и ги попитах къде е майстор Съодерлунд.

— Ей там — гласеше отговорът. Един посочи врата, през която влязох. Пред мен застана същество от мъжки пол, облечено в мръсен работен комбинезон. Цялото му лице бе омазано с машинно масло.

— Добър ден — поздравих сърдито, защото бях убедена, че учтивостта няма да помогне. — Хайде, тръгвайте с мен, бързичко! Лицето от мъжки пол ме изгледа развеселено.

— Коя сте... — започна учтиво той.

— Идвам от Лилхамра. Ако имаште поне малко съвест, отдавна трябваше да сте там.

— Да, но...

— Без възражения! — отсякох аз и вдигнах ръка. — Сега ще дойдете с мен, дори ако се наложи първо да ви упоая с хлороформ. И ще ви кажа защо: защото в събота искам да се изкъпя, а вие сте човекът, който ще ми помогне да го направя.

Майсторът не каза нищо повече. Последва ме с готовност и възседна колелото си. Дълго време карахме мълчаливо един до друг. Когато се наложи да слезем, защото пътят стана стръмен, успях да го огледам малко по-внимателно. Стори ми се твърде млад за майстор, затова пък беше много красив. Обаче непрекъснато се усмихваше под носа си и това ужасно ме подразни.

— Ще позволите ли да запитам какво е толкова забавно? И на мен ми се иска да се посмея.

— О, нищо — отговори той и усмивката изчезна от лицето му. Започна да ме разпитва как живеем в Лилхамра и аз отговорих, че мястото е идеално, само дето новата печка в банята не става за нищо.

Най-сетне стигнахме у нас. Татко ни очакваше на градинската портичка.

— Водя го, водя го! — извиках отдалеч. — Имайте пълно доверие в Барбро, когато трябва да хване виновника! Дайте ѝ само малко време и ще се справи по най-добрия начин.

Татко забърза насреща ни.

— Ето го грешникът! — Това прозвуча доста нахално, признавам. Но все пак майсторът беше почти на моята възраст. Представих ги един на друг: — Господин Съдерлунд. Баща ми.

Татко ме погледна смаяно и заяви:

— Това не може да е майстор Съдерлунд! Ако не се лъжа, това е синът на Валдемар.

Валдемар беше главният инженер на фабриката. В първия момент изгубих ума и дума. Само отварях и затварях уста като риба на сухо. Но като видях как триумфът ми се разпилява във въздуха и се превръща в жалък провал, ме обзе луд гняв. Бях положила толкова усилия да доведе майстора в дома ни, а сега се оказваше, че той не е никакъв майстор!

— Защо не ми казахте веднага? — избухнах като граната.

— Опитах се, но вие не ми дадохте да кажа и дума — отвърна сговорчиво той. — Все пак ми покажете печката в банята.

Татко се засмя, потупа го по гърба и го покани на вечеря. „Майсторът“ обаче се извини, че не е подходящо облечен, и обеща да дойде друг път. Във всеки случай отстрани повредата на печката, и то доста бързо.

Когато си тръгна, аз седях на оградата. Той спря да се сбогува.

— Желая ви добра вечер — отвърнах аз. — Сега съм убедена, че сте майстор Съдерлунд, но като дете са ви заменили.

В събота вечерта, когато работата за седмицата бе приключена и Керстин както обикновено ме бе изоставила заради Ерик, реших да се поразходя, за да видя как се чувствам с новите джинси. Слязох към градчето и когато стигнах до бряста, чиято кора татко обелил като дете,

срещу мен се зададе млад мъж на колело. Имаше руса коса и сини очи и ми се стори твърде познат, но мина доста време, докато се сетя, че това е моят майстор.

— Добър вечер — поздрави учтиво той. — Вие ли сте, или близначката ви?

— Зависи — отговорих отвисоко. — Погледнете и ми кажете имам ли кафява бенка на лявата буза.

Той ме огледа внимателно и отговори:

— Да, имате.

— Добре — кимнах величествено. — Значи съм аз. Впрочем това си и мислех.

Известно време стояхме мълчаливо наред пътя. Накрая реших да започна разговор.

— Да не би да сте тръгнали на разходка, господин Съодерлунд?

— Трябва ли да ме наричате Съодерлунд? — попита тихо той.

— А как да ви наричам?

— Името ми е Бьорн. Съвсем нормално име, нали?

— Разбира се — кимнах. — А какво ви води по тези места.

— Искях да се уверя, че една известна нам млада дама се е изкъпала и е доволна от банята си. Защото бях здравата наруган за повредената печка.

Най-сетне и двамата избухнахме в смях и мина доста време, докато се успокоим. Бьорн опря колелото си на едно дърво и двамата се разбъбрихме за разни неща. Аз му разказах целия си досегашен живот, а той ми обясни, че работи във фабриката, за да събере опит, и че след година ще отиде във висшето техническо училище. Интересувал се от машини и двигатели и се надявал един ден да получи добро място във фабриката — като баща си. Не искал да живее никъде другаде — бил роден в това градче и смятал да си остане тук.

Бьорн ме изпрати до вкъщи. Пристигнахме точно навреме за вечеря. Този път поканата бе приета с радост. Тъкмо когато дояждахме салатата, пристигнаха Керстин и Ерик и трябваше да сложим още два прибора. Оказа се, че Ерик и Бьорн се познават добре.

Тази вечер татко беше в много добро настроение. Очакваше да продаде осеммесечното биче на добра цена и смирено помоли Ерик за съвет колко да поиска, за да не изглежда непочтен в очите на местните хора. Ерик остана поласкан. Татко явно си мислеше, че тази продажба

ще оправи финансите му за дълго време напред, защото пееше и се смееше, и декламираше стихове.

Мама донесе сладкиш със стафиди и отбеляза радушно:

— Много мило от ваша страна, че се занимавате с Барбро, Бьорн. В последно време беше много самотна.

О, защо майките винаги казват такива ужасни неща!

— Много благодаря — отвърнах аз и хвърлих войнствен поглед към Бьорн. — Виж какво, мамо, мисля, че мога да се справя и сама.

Не исках Бьорн да си въобразява разни неща. Мисля, че той ме разбра. Налях чай на всички, Бьорн посегна да си вземе захар и преобърна чашата си. Изчерви се и доби ужасно нещастен вид, докато ни молеше за извинение. Наведе се да помогне на мама, русите къдрици нападаха по лицето му и точно в този момент ми стана ясно, че много го харесвам. Преизпълних се със съчувствие и побързах да бутна и аз чашата си — покривката и без това беше мокра, а сладкишът имаше нужда от сироп.

Преди да се разделим, решихме в неделя да отидем на излет четиримата: Керстин и аз, Ерик и Бьорн. Момчетата заявиха, че ще ни покажат пропастта, в която предците ни се хвърляли, за да идат във Валхала, както и пещера, в която някога живеели разбойници. Най-напред щяхме да прекосим езерото с лодки, а след това да походим няколко километра. С Керстин обещахме да направим сандвичи. Момчетата щяха да донесат напитки.

Тази вечер не слязох в килера да си отрежа шунка. Легнах си, но не можах да заспя. Лежах с широко отворени очи и гледах през прозореца. Нощният вятър разклащаше завесите и отрупаната с цвят стара череша.

СЕДМА ГЛАВА

Излетът беше великолепен. За пореден път се убедих, че Лилхамра е разположена в най-красивата част на страната. Безкрайно харесвам това съчетание от сурова и дружелюбна природа, характерно за нашата област. Огромни, обрасли с мъх скали, сякаш довлечени от някой великан през ледената епоха, далечни високи върхове, мрачни борови гори, през които бродиш в мрак, стъпвайки върху дебел килим от зелен мъх. А щом повярваш, че си попаднал в най-красивото място на света, гората внезапно се отваря и разбираш, че си се излъгал. Защото Господ е създал и прекрасни зелени поляни, обсипани с цветя. Тук-там растат ниски дръвчета и храсти, на много места са се образували горички от бреза, офика и елша. Широколистната гора обвива местността в светлозелен воал, изпод който проблясват бистри малки езера и не позволяват картината да стане еднообразна. Да, това е природата, която обичам.

Стигнахме до пропастта. Легнахме по корем и пропълзахме до самия ръб, за да проверим дали ще ни се завие свят и ще пожелаем да се хвърлим. Влязохме в пещерата и установихме, че е достатъчно голяма да даде подслон на две дузини разбойници. Наистина просторна и комфортна разбойническа бърлога. Малко завидях на бандата, която се е разполагала там в прастари времена.

Прекарахме следобеда на една скала високо над езерото, обляна в слънце. Ядохме, пихме и разговаряхме. Най-сетне имах случай да опозная Ерик и установих, че е много по-мил, отколкото съм очаквала. А Бьорн... Бьорн беше точно толкова мил, колкото очаквах. От време на време го поглеждах скритом, от време на време той ме поглеждаше скритом. Беше донесъл въдица и улови пет костура. После позволи на Керстин и мен също да опитаме. Аз не хванах нищо, но Керстин улови най-големия костур, който съм виждала в живота си. При това нададе такъв рев, че сигурно е вдигнала под тревога всички околни села.

Останахме край езерото до залез-слънце. Небето гореше като огън, водната повърхност беше съвсем равна, само понякога изскачаше

риба и се образуваха кръгове. В короната на най-високата ела от другата страна на залива бе кацнал дрозд и пееше с всичка сила. Впрочем не знаех, че е дрозд, но Ерик беше убеден, че е. Когато най-сетне млъкна, стана време да си ходим.

Качихме се в лодката. Чувствах се замаяна от слънцето и въздуха... и от още нещо, което не бях в състояние да назова. Но ми беше ясно, че Гари Купър почти няма шанс да се конкурира с Бьорн.

След неделята дойде понеделник — така сигурно, както е сигурно, че две и две прави четири. Керстин и аз получихме задача да почистим цялата зеленчукова градина, защото киселецът и лободата заплашваха да задушат морковите, червеното цвекло и пащърнака. Трябваше и да полеем, защото по небето не се виждаше нито едно облаче и слънцето напичаше безмилостно. Напразно се оглеждахме за дъждовни облаци. Така разбрахме какъв е един от най-ужасните недостатъци на земеделието. Човек никога не се радва с цялото си сърце на слънцето и хубавото време. Точно обратното, радва се като луд, когато го настигне пороен дъжд — нищо че тъкмо си е направил прическа и се връща от фризьорката в градчето. Докато дъждовните капки безмилостно заличават всяка следа от къдрици по главата ти, а грижливо изгладената рокля се превръща в грозен, смачкан дъждобран, си дължен да повтаряш зарадвано: „Страхотно! Кръмното цвекло има нужда от много влага! Дано да вали цял следобед! Май срещата с Бьорн ще се отложи...“.

Много скоро разбрахме, че вали или твърде много, или твърде малко. Никой никога не каза, че е валило точно колкото трябва. Но аз си мисля, че ако след дългата суша се е излял порой, значи трябва да настъпи един прекрасен, благословен миг, когато е валило достатъчно. Страшно ми се искаше да забележа кога ще настъпи този миг, за да го отпразнувам, както трябва.

В момента обаче имахме суша и двете с Керстин късахме лобода, та се вдигаше пушилка. На обед ни поднесоха костура, уловен от Керстин, задушен с много магданоз. Още не бяхме приключили с яденето, когато дотича Ферм и се развика ужасено:

— Бикът! Бикът умира!

Татко хвърли приборите на масата и пребледня като мъртвец. После скочи и се втурна към обора. Мама, Едит, Керстин и аз го последвахме като пожарна команда.

Намерихме бедния Адам Енгелбрехт на ливадата с прясна детелина зад хамбара. Бикът пъшкаше мъчително, а коремът му се бе удвоил. Очевидно бе станал жертва на най-ужасните колики. Това се случва често, обясниха ми по-късно: животните преяждат с прясна детелина и в телата им се образуват газове.

За съжаление това състояние е животоопасно.

Не знаех кого повече да съжалявам: дали татко, който стоеше и кършеше ръце, или Адам Енгелбрехт, който ревеше от ужасни болки.

— Не може ли да му направим клизма? — пошепна страховито Керстин.

Точно тогава на бегот пристигна Йохан. Никога не го бях виждала да тича толкова бързо.

— Не говори глупости — отговори, треперейки, татко. — Ще донеса револвера си и ще го застрелям. Не мога да стоя и да гледам как бедното животно страда.

— Според мен не бива да го правите — намеси се с обичайното си спокойствие Йохан и извади от джоба си нещо, което, както ми казаха по-късно, се нарича трокар.

Йохан заби трокара с все сила в корема на Адам Енгелбрехт. Зейна дупка, газовете намериха пътя навън и бикът ни бе спасен. В този миг разбрах, че обичам Йохан, по-точно, че го обожавам, както се обожават могъщо висше същество, намесващо се решително в хода на събитията. Татко прегърна Йохан, прегърна и Адам Енгелбрехт. След това се върнахме при задушения костур.

— Много ми се иска да знам колко подобни ужасии мога да преживея без вреда за здравето си — отбеляза татко.

Баща ни живееше в постоянен страх, че може да се случи нещо с животните. Всяка вечер обикаляше нивите, за да провери дали всичко е в ред. Обикновено излизахме заедно. Много обичах вечерните ни разходки. Говорехме си за какво ли не, а татко се радваше, че може да ни покаже колко добре расте ръжта и каква отлична детелина е отгледал. Обикаляхме нивите и ливадите и проверявахме дали кравите имат сол и дали някое агне не се е загубило. Палечко се втурваше да ни посрещне и телцето му се движеше с учудваща бързина. Татко броеше овцете и агнетата, после се отправяше към следващото пасище, където преброяваше четирите коня, един от които имаше конче, и се запътваше към третото, където смяташе да преброи кравите и телетата.

— Няма ли да преброиш свинете в кочината? — питаше мама.

Докато гледах как кравите лежат в тревата между брезите и преживят, докато слушах тихото прозвънване на хлопатарите им или наблюдавах как Аудхумбла се надига и тежко се понася към нас, изпитвах някакво странно чувство на мир и покой. Често си пожелавах да мога да рисувам, да рисувам добре, за да изобразя кравите, вечерното слънце, зелената поляна... да уловя всичко в една картина. Щях да я нарека „Селска идилия“ или „Преживящата Аудхумбла между брезите“... а може би и „Вечерна тишина с червени и бели шведски крави“.

— Керстин и Барбро трябва непременно да се научат да доят — каза татко при една такава разходка. — Някога може да се случи Едит или госпожа Ферм да са възпрепятствани и е добре да има кой да ги замести. Така ще е, докато нямаме машина за доене — добави той със завистлива въздишка.

Керстин и аз веднага решихме да станем заместващи доячки — защото не искахме татко да въздиша по машината за доене. Предишната вечер бе посетил Бломкула — фермата на общинския съдебен заседател — и оттогава непрекъснато говореше за недостатъците на Лилхамра.

— Нямаме и АИВ — повтаряше мрачно той.

Никой от нас не знаеше какво означава АИВ, но аз веднага реших, че ще е добре да му го подарим за следващия рожден ден.

Татко ни обясни, че АИВ представлява машина, която прави възможно фермерът да храни кравите си със свежа зеленина през цялата зима. Машината натъпква детелина и друга зеленина в нещо като цистерна и пръска отгоре киселина. Ние се натъжихме, че нашите крави са оцетени откъм свежа зеленина, и въздухът се изпълни с неизречени обвинения. Не смеех да погледна Аудхумбла в очите, но успокоих съвестта си с гневен вик:

— Ама днешните крави били много претенциозни! Кой от нас може да си позволи да яде пресни зеленчуци през цялата година?

Татко бързо се отърси от тъгата си и тръгна да търси местата, където брал горски ягоди като дете. Обясни ни, че най-добрите били около пасището на кравите. Оказа се обаче, че ягодите имат навика да се местят. След дълго търсене татко намери най-доброто място на един каменист склон. Там имаше много ягоди, повечето цъфтяха, някои вече

бяха образували дребни плодчета. Само една ягода бе узряла. Погледнах татко и се извърнах настрана. В очите му имаше сълзи.

— В една неделна сутрин набрах тук цяла кутия ягоди. Прибрах се вкъщи и ги подарих на баба — разказа ни той с треперещ глас.

Наблизо растеше силна стара бреза и татко заяви, че непременно трябва да се изкатери до върха ѝ — като дете винаги правел така. Събу обувките и чорапите си и с известни усилия успя да стигне до първите клони. Накрая се изкатери до самия връх и нададе триумфален вик, поточно изкукурига като петел. Керстин и аз се покатерихме след татко, но мама си остана долу. Облегна се на оградата, вдигна глава към своя кукуригащ господар и повелител и спокойно заяви, че е истинско щастие, дето поне един човек от семейството стои с двата крака на земята — във всяко отношение.

Гледката от върха на брезата беше възхитителна. Лилхамра се намираше нависоко и виждахме фермите и селата на километри наоколо. Тук и там блещукаха езера, а в далечината се синееха безкрайни гори.

Гледката събуди у татко щастливо въодушевление.

— Швеция, Швеция, родино... — запя гръмогласно той и започна да слиза. — Цел на нашите копнежи, наш дом на земята... — Слизането продължи шумно. — Днес гърмят...

Оглушителен трясък ни попречи да чуем продължението. Бившият майор и днешен земевладелец се спусна между клоните като паднал на земята метеорит. Тупна на земята в краката на мама и избълва проклетия, които не бяха предназначени за нашите невинни детски уши. Не посмяхме да се засмеем, само се изкискахме тихо. Мама заяви, че е цяло чудо, дето татко не си е счупил главата, а той седна на земята и докато преглеждаше сините си петна, настави сърдито:

— Едно време клоните ме издържаха.

— О, да, скъпи Нилс — съгласи се мама, — но си позволявам да ти напомня, че тогава си бил поне с 40 килограма по-лек.

Още на следващата сутрин започнахме да се учим да доим. Наложих се да станем в пет — варварски ранен час. Никак не беше приятно да се измъкнеш от топлото легло толкова рано. Навън беше хладно, затова първо отидохме в кухнята, за да помолим Едит да ни сипе нещо топло за пиене. Взехме по една кофа и останалите неща и се запътихме към обора. Госпожа Ферм, Едит, Керстин и аз. Утрото беше ясно, по листата висеше роса, над долните ливади се виеше тънка мъгла. Доста време търсихме кравите, защото те не благоволяваха да нощуват близо до мястото за доене. Това не ме притесни. Наслаждавах се на ранната разходка в горичката, на първите слънчеви лъчи, проблясващи между стъблата на дърветата, на многогласната песен на птиците.

Едит примами кравите и отвсякъде се чу гръмогласно мучене. Стадото пристигна с Аудхумбла начело. Събрахме кравите в ограденото място, всяка от нас взе по едно ниско столче, избра си по една крава и се настани зад нея. Аз избрах Мона Лиза, защото ми казаха, че се дои лесно. По-точно Едит ми каза. Хванах се за работа, изпълнена с увереност, очаквайки топлото мляко да напълни кофата. Не пръсна нито капка. Проследих как го прави Едит и отново започнах да доя. Същият резултат. Реших, че проклетата крава нарочно саботира моя грижливо съставен план да издоя поне три крави още първия ден.

Няма да ѝ позволя! Ще ѝ покажа с кого си има работа. Отново стиснах вимето и кокалчетата на пръстите ми побеляха. Мона Лиза размаха опашка и я уви около шията ми като топъл шал. Млякото не искаше да потече! Едит избухна в смях и едва не падна от столчето. Ощипах Мона Лиза и ѝ заявих, че ѝ давам последна възможност да покаже как трябва да се държи една добре възпитана крава от добро семейство. Но да не си мислите, че тя се възползва от този шанс! Само извъртя глава и ме погледна умно. Уверявам ви, че истинската Мона Лиза на картината в Лувъра не е и наполовина толкова загадъчна, колкото моята скъпа крава в този момент. Убедена съм, че ако можеше да се усмихва, щеше да го направи много по-добре от Мона Лиза. Е, хубаво, заявих сърдито аз, щом Мона Лиза се дои лесно, не е ли по-удачно да опитам с някоя, дето се дои трудно — вече знам какво означава зла и опърничава крава и съм свикнала с всякакви номера. Много скоро ми стана ясно, че татко е купил най-злобните крави, които е успял да намери — защото и със следващата не постигнах нищо. Най-много се ядосах, когато Керстин ми демонстрира новопридобитото си умение да дои. Скъпата ми сестричка се държеше така високомерно, сякаш се бе научила да стои на главата си и да си бърка в носа с пръстите на краката.

— За доенето се изисква вродена дарба — обясни нахално тя.

Аз, естествено, отговорих, че моята дарба е на по-високо ниво и че ще задоволя желанието си за работа, като гледам как тя се труди и се мъчи.

Госпожа Ферм мълчеше и доеше енергично, с невероятна бързина. Обзалагам се, че кравата, която би се осмелила да запази и една капка от млякото си, още не се е родила. Едит пееше — тя винаги пееше — но песента за доене беше по-специална. В нея се говореше за любов, и то за нещастна любов, но мелодията беше бърза и ритмична като марш, а млякото се лееше в такт с бързия ритъм.

Едит пееше куплет след куплет, докато войникът и възлюбената му падаха в собствената си кръв и млякото на кравата свършваше.

От мен не стана резервна доячка и докато се връщахме към къщи с каручка, натоварена с кофи мляко, произнесох пред Керстин пламенна реч за предимствата на машинното доене. Заявих, че държавата е длъжна да се притече на помощ на селското стопанство и да купи на всички фермери машини за доене — само така ще се

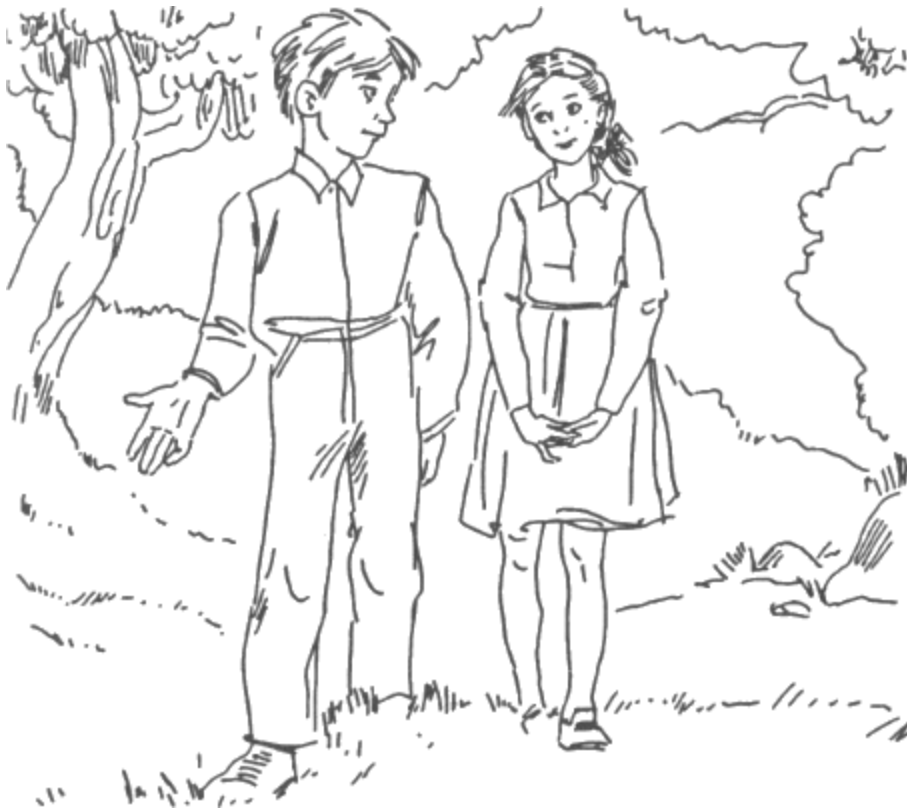

променят сегашните условия, които позволяват на всяка нахална крава да се опълчи срещу своя господар, срещу перлата на творението, точно казано, срещу мен.

Керстин обаче заяви, че за селското стопанство ще е от полза, ако аз стоя далече от всичко, свързано с доенето, и се занимавам с по-обикновени неща, които не изискват специални умения.

ОСМА ГЛАВА

През следващите седмици прекарвах много време с Бьорн. През светлите юнски вечери обикаляхме околността и посещавахме всички местни забележителности. Понякога се отдалечавахме на мили от дома. Не преставах да се учудвам колко лесно се върви сред природата. Когато стъпваш върху зелена трева или върху килим от нападали борови иглици, почти не се уморяваш. В града при такава дълга разходка щях да имам мехури на всеки пръст.

Една вечер Бьорн ме заведе да видя стара, изоставена мелница. На другия ден тръгнахме в обратната посока, за да ми покаже дълбока клисура, в която можем да се спуснем. Всеки път правехме възхитителни открития — поне за мен, бедното градско дете, още несвикнало с разкошната природа. Често не бях в състояние да сдържа

ликуващите си викове, когато откривахме например стар ров, обрасъл със светлорозов див карамфил, или когато неочаквано се натъкнахме на лисица с малките ѝ, които светкавично изчезнаха в един процеп в скалата. Тези и подобни случки бяха за мен повече от забележителни и дни след това ги разказвах на всеки, който имаше търпение да ме изслуша.

Горите около Лилхамра бяха пълни с птици. Научих се да различавам песните им, а когато подплашихме един тетрев, Бьорн ми обеща, че следващата пролет ще си изберем някой хубав ден и ще излезем много рано, за да чуем любовните викове на тетревите. Опитвах се да разпознавам колкото може повече птици по външния вид и песните им и вече не проумявах защо в училище биологията ми е изглеждала толкова суха наука.

Запознах се и с много нови хора. Посетих ферма, която някога принадлежала на Лилхамра. Сега там живееше арендаторът Свен Свенсон със съпругата си. Никога не бях срещала толкова добри и мили хора. И двамата помнеха татко като дете и това се оказа достатъчна причина да ни поканят на сок и бисквити. Дворът изглеждаше точно така, както си го представят емигриралите в Америка шведи и плачат от носталгия: ниска червена къща със сандъчета на прозорците, в които цъфтяха обички и теменужки, заобиколена от грижливо поддържана градина. Там най-сетне разбрах как се поддържа зеленчукова градина и се засрамах, като си представих с каква небрежност Керстин и аз водехме битки срещу плевелите.

Срещите ми със Свен и Мария от Мюленхоф бяха поучителни във всяко отношение. Двамата старци се оказаха наистина прекрасни хора. През целия си живот бяха работили упорито и сега не стояха със скръстени ръце. Отдалеч им личеше, че са доволни от живота си, а след половин час почивка на зелената пейка пред къщата и спокоен, дружелюбен разговор винаги си казвах, че повечето хора полагат мъчителни усилия да постигнат всички възможни, но ненужни неща. Защото това не ги правеше по-доволни и щастливи от Свен и Мария.

На известно разстояние от малката ферма се намираше езерото Мюленхоф. То беше пълно с риба и ние с Бьорн с радост прекарвахме дълги вечери на брега, за да ловим риба. Купих си въдица, а Бьорн ми помогна да поставя правилно макарата, тежестта и кукичката.

Помолих го той да нанизва червеите, защото мекото ми сърце не позволяваше такава жестокост. Обикновено сядахме на два близки камъка, пускахме въдиците във водата и впивахме погледи в плувките. Сигурно звучи невероятно, но точно през тези часове край езерото си доверихме всичките си тайни. Говорехме шепнешком, за да не плашим рибата. Седях си на камъка и една по една разкривах най-дълбоките си мисли. Говорех дори за чувствата си — никога не бях помислила, че някога ще говоря за тях пред друг човек, освен пред Керстин. Бьорн също беше откровен с мен.

Понякога с нас идваха Керстин и Ерик. Тогава настроението ставаше приповдигнато и започвахме да се забавляваме като деца — освен ако на Ерик не му хрумнеше да говори за световната политика, за жилищните условия в селата или да обсъжда друга тема, която в момента го вълнуваше. Ние с Керстин не бяхме много подготвени по тези теми и през повечето време си мълчахме, но ни беше полезно да слушаме. Бьорн май не харесваше подобни дискусии, защото слушаше със затворено лице, само от време на време пускаше по някоя иронична забележка.

Понякога Ерик ни канеше в Бломкула. Керстин и аз не можехме да се начудим, докато ни показваше всички технически новости, с които фермата се гордееше. Баща му беше накупил всякаква апаратура, трактор, доилна инсталация, два силоза за свеж фураж, вършачка и какво ли още не. Направи ми впечатление, че всички машини са в отлично състояние. Бломкула беше най-добре стопанисваната ферма в околността и никой не се учудваше, че Ерик много се гордее с едрите крави, тлъстите свине и зелените ниви. Бързо ми стана ясно, че тук знанията за селското стопанство се предават и обогатяват от поколение на поколение. Можех само да се надявам, че един ден и Лилхамра ще стане така хубава. Говорих по този въпрос с Керстин и тя се съгласи, че сме длъжни да положим всички усилия, за да го постигнем.

И четиримата имахме колела и скоро в енорията не остана нито един път, нито една пътечка, по която да не сме минали. Обикновено избирахме тесни, стръмни, с много завой пътеки, които не са отбелязани на нито една карта. Посещавахме красиви стари ферми, които изглеждаха така, сякаш си стоят там от прастари времена, и навсякъде ни посрещаха мили и добри хора. Ние с Керстин вече познавахме доста от фермерите от мандрата и сега имахме възможност

да ги видим в собствените им ферми. Оказваха ни наистина сърдечно гостоприемство. Може би защото с нас беше Ерик, който навсякъде се чувстваше като у дома си.

Накрая повярвах, че познавам всяко кътче от нашата община: природата, която за мен беше най-прекрасната на света, и хората, толкова открити и дружелюбни. Вече не се чувствах чужденка. Заживях с чувството, че съм си дошла на мястото и ще му принадлежа вечно.

В средата на юни, в една потискащо задушна вечер, Бьорн и Ерик ни дойдоха на гости. Двете с Керстин лежахме на моравата пред къщата и дишахме с отворена уста като риби, изхвърлени на сушата. Керстин безсилно вдигна ръка.

— Само не ми казвайте, че искате да излезем, защото ще се разсърдя сериозно!

— Смятах да ви предложа да поиграем тенис — засмя се Ерик, който преди няколко дни беше опънал мрежа за тенис на една поляна в Бломкула.

Керстин го погледна гневно и не отговори. След малко се опря на лакти, извърна лице към Бьорн и заяви:

— Ти очевидно си много хлътнал по Барбро.

— Защо смяташ така? — попита Бьорн съвсем спокойно, дори студено.

— Ами да, иначе нямаше да се катериш по високата планина в тази жегата. Не помисли ли, че може да получиш топлинен удар?

Аз зяпах някъде в небето и се правех, че не чувам нищо.

— Обичам движението — отговори все така спокойно Бьорн и ме погледна равнодушно.

Скоро след това обаче, докато Ерик и Керстин спореха дали часовникът на Ерик върви, или е спрял, Бьорн взе ръката ми и бързо я целуна — а аз с вродената си суетност веднага започнах да се питам какво ще ми отива повече: изискан венец от мирта или булчинска корона от злато и планински кристал. Ерик прекъсна размишленията ми с предложението да се поразходим малко с колелата. Представих си как хвърча през гората и вятърът разхлажда главата ми и веднага се съгласих.

Когато човек тръгне от градчето към планината, първо минава покрай Бломкула, после покрай Лилхамра и стига до доста голям имот, който прилича по-скоро на извънградско имение, отколкото на ферма. Мосторп притежава величествена бяла къща на два етажа, парк в английски стил, разкошни градини и стадо от седемдесет крави. Шофьорът всяка сутрин кара млякото с камион. Господарите се возят в седемместен пакард, но не минават покрай Лилхамра, защото си имат друг, по-широк и удобен път до градчето. Ние с Керстин често минавахме покрай Мосторп, но досега не бяхме видели нито един от обитателите му, с изключение на невъзпитано десетинагодишно хлапе, което ни се изплези. Знаехме обаче, че там има и две дъщери, горедолу на нашата възраст, и много ни се искаше да се запознаем с тях.

И така, тази вечер тръгнахме с колелата към Мосторп. Оптимистичното уверение на Ерик, че ако караме бързо, вятърът ще ни разхлади, се оказа напълно необосновано. Отдавна не беше валило. Тъкмо бяхме отминали Мосторп, когато внезапно забелязахме, че небето пред нас се е покрило с плътни черни облаци. Бурята очевидно беше близо и решихме да се върнем вкъщи, но се оказа, че сме закъснели. Точно когато преполовихме широкия склон срещу Мосторп, заваля дъжд. Никога не бях виждала подобно нещо. Дъждът беше толкова силен, че падаше като плътна пелена и не можех да видя пътя пред колелото. По оловносивото небе се стрелкаха яркожълти светкавици, а веднага след тях тътнеха оглушителни гръмотевици. Имах чувството, че адът се е отворил да ни погълне. Чух как Керстин изпищя уплашено. Колелото ѝ се подхлъзна и тя се строполи в калта. Веднага спрях, захвърлих колелото и се затичах към нея. Оказа се, че положението не е чак толкова лошо. Само лакътят ѝ беше одран, а на няколко места имаше сини петна. Колелото ѝ обаче изглеждаше много зле. Предното колело приличаше на осмица.

— Ама че работа! — изохка Керстин, докато местеше поглед от колелото към раните си, а после към небето, откъдето продължаваше да се сипе дъжд.

Исках да ѝ кажа, че посевите имат нужда от влага, но следващият гръм беше толкова силен, че ми се отщя изобщо да отварям уста.

— Хайде да отидем в Мосторп — предложи Бьорн. — Ана и Вивека винаги се радват, когато им идват гости.

Ако не искахме да вървим километри под дъжда, нямахме друг избор. Само след пет минути по парадното стълбище на Мосторп се изкачваше жалък керван. И четиримата бяхме мокри до кости, косите ни бяха залепнали за главите, а когато застанахме на верандата, около стъпалата ни се образува цяла каскада от езерца. Чухме силен кучешки лай, последван от страшен гръм, и Керстин изпищя. Вратата се отвори и на прага застана момиче с червен пуловер и с най-светлите сиви очи, които бях виждала досега.

— Мили боже! — извика стреснато момичето.

— Здравей, Вивека — рече учтиво Бьорн. — Пред теб са застанали четирима бедни скитници, които молят за малко човечност и милосърдие.

Явно бяхме попаднали на най-добрата самарянка. Вивека отиде първо при Керстин, огледа внимателно лакътя ѝ и каза бързо:

— Трябва да те превържем.

После ни вкара в преддверието и изкрещя с пълно гърло:

— Ан! Ан, нашествие! Ела да помогнеш!

На стълбата към горния етаж се появи второ младо момиче — очевидно Ан. Божичко, каква красавица! Винаги съм си мечтала да изглеждам така. Меки сини очи, красиво оформен нос и прекрасна руса коса, която обрамчваше главата ѝ като ореол на светица.

Само след секунда по парапета се спусна невъзпитаният хлапак, когото вече познавахме. Приземи се в краката ни и попита нагло:

— Какво търсите тук?

Изглеждаше толкова самодоволен, че бях готова да го цапна. За разлика от него Ан и Вивека бяха невероятно мили. Първо превързаха раната на Керстин. После ни накараха да свалим мокрите дрехи и да облечем пижамите и халатите, които донесоха. Настаниха ни удобно в шезлонгите на верандата, увиха ни в одеяла и поднесоха горещ чай. Докато усещахме как животът се връща в телата ни, наблюдавахме грандиозното представление на природните стихии. Постепенно бурята се отдалечи и гръмотевиците преминаха в глухи тътени. Дъждът обаче продължаваше и светкавиците се кръстосваха на хоризонта. Далечните тътени, дъждовната завеса зад прозорците и шумът на водата в улиците създаваха специфична атмосфера, която ни съживяваше и сближаваше.

По някое време на стълбата се появи още един мокър до кости пришълец. Оказа се студентът, който печели хляба си като домашен учител на малкия разбойник Клас. Подобно на нас, Торстен бил изненадан от дъжда и едва стигнал до вкъщи. Не след дълго той седна при нас в топъл халат и увит с одеяло и заяви, че приличаме на колекция от плашила. Изведнъж се почувствахме като стари познати, а аз се изпълних с увереност, че ще станем най-добри приятели с Ан и Вивека. Това ме зарадва, защото за много неща не може да се говори с момчета, а ние имаме нужда да споделяме мислите си с приятелки... или просто да си говорим глупости. Припомних си проповедта на мама: „Най-важното за едно момиче е не да го харесват момчетата, а да се държи така, че да го обичат момичетата“. Затова се зарадвах много, че Ан и Вивека ни харесаха от пръв поглед, както и ние ги харесавме.

Постепенно дъждът отслабна, накрая съвсем спря и слънцето пробди облаците. По цветята и листата заблестяха водни капки и мисълта, че земята най-сетне се е напила до насита, ме изпълни с блаженство. Хлапакът Клас излезе в градината само по бански и се залута между дърветата и храстите, въоръжен с лък и стрели. Постоянно надаваше диви бойни викове. Най-неочаквано главата му се появи зад моя стол и той изрева:

— В събота никога не се убива — това е свещен закон в прерията!

Ако се съди по израза на лицето му, съм била спасена от сигурна смърт само поради щастливото обстоятелство, че наистина беше събота. За пореден път изпитах съчувствие към Торстен, който бе поел задължението да възпитава това диво същество.

Ан и Вивека вече правеха планове за следващите ни срещи. Първо предложиха Керстин и аз да ги посещаваме всеки следобед, за да играем тенис. Останаха много учудени, когато им обяснихме, че това е невъзможно, защото още в понеделник трябва да започнем с разсаждането на цвеклото. Според мен останаха с впечатлението, че ще вършим тази работа, тласкани единствено от някаква странна, едва ли не болезнена прищявка. Опитахме се да им изясним, че сме длъжни да работим, все едно искаме ли, или не, и те изразиха най-искрено съчувствие, че имаме толкова строги, едва ли не жестоки родители.

За миг се замислих. Наистина ли сме достойни за съжаление, защото ни карат да работим? Всички работеха. Ерик може би повече от

другите, но Бьорн също работеше във фабриката от седем сутринта до пет следобед, както и ние с Керстин — е, може би невинаги достатъчно усърдно, но все пак се стараехме. Погледнах Керстин и си казах, че изобщо не изглежда изтощена от тежък физически труд... камо ли пък като робиня. Точно обратното — никога не я бях виждала толкова свежа и щастлива. Знаех, че и аз изглеждам по същия начин. Лятото в Лилхамра беше поне двойно по-забавно от предишните лета — нищо че не почивахме на море или край някое езеро. Да лежиш на плажа и да се печеш на слънцето, докато почнеш да се белиш като змия — не, това със сигурност не беше моето щастие.

— Да работиш, е най-прекрасното нещо на света! — обади се в този момент Керстин и ми взе думите от устата. Тя говореше с пълна убеденост и предаде почти дословно мамината реч от вечерта, когато пожелахме да ни купят сините панталони. Когато най-сетне завърши многословното си обяснение, сред присъстващите не бе останал нито един, който да не е напълно убеден, че ние сме безгранично работливи, защото трудът ни е от жизнена важност за Лилхамра. Обзе ме безпокойство: ако наистина съм толкова ценна, защо седя тук и си губя времето? Какви суми прахосвам с безделието си?

Надвечер родителите на момичетата се прибраха у дома и завариха дъщерите си на верандата в компанията на пет плашила за птици. Побързахме да се освободим от пижамите и халатите и да облечем вече изсъхналите нормални дрехи. Благодарихме на домакините и получихме сърдечна покана да дойдем отново. Родителите обещаха, че още утре сутринта ще изпратят колелото на Керстин в работилницата с камиона за мляко, за да го поправят. Керстин се качи на багажника на Ерик и потеглихме към къщи във вечерния хлад.

ДЕВЕТА ГЛАВА

Дойде понеделник и се захванахме с цвеклото. Крайно време беше. Младите растения бяха станали доста едрички, предстоеше и събирането на сеното. Йохан, Оле и Свен Свенсон вървяха напред и режеха част от растенията така, че между оставащите да има равни разстояния. Нашата задача беше да отстраним всички по-дребни растения и да оставяме едно — най-силното, за да поема в пълна мяра слънцето, въздуха и хранителните вещества от почвата: само така до есента ще стане дебело и кръгло. С разреждането се занимаваха още Едит и четири от децата на Ферм.

Нивата с цвекло изглеждаше толкова голяма, че ми се зави свят. Йохан определи за всеки по дваисет реда. Ние с Керстин събрахме редовете си и си обещахме да си помагаме. Вървяхме — по-точно влачехме се на колене — една до друга, скубехме растенията и се опитвахме да се забавляваме със сладки приказки. По едно време предизвиках Керстин да се състезаваме кой пръв ще стигне до дълбокия ров, който ни очакваше в далечината, както Мека очаква поклонниците. Тайно си мислех да получа удовлетворение за поражението си при доенето.

Заработихме в рекордно темпо и въпреки че скубех цвекло и плевели с невероятна скорост, Керстин скоро ме изпревари. Все пак получих известно удовлетворение, когато Йохан намина да види как се справяме и откри, че Керстин е оставила на реда доста повече растения, отколкото трябва. Тя се възмути и го обвини в дребнавост.

— Нима не разбираш, че малкото растение се чувства самотно? Според мен е по-добре да ги оставяме по двойки.

— Я не говори глупости — отрязва я Йохан и Керстин трябваше да повтори реда.

Победата беше за мен, но вече нямах желание да се състезавам. Заработихме по-бавно и по едно време Керстин се просна на земята.

— Когато лежа, раждам само дълбоки мисли — обясни тя, но Йохан не търпеше мързела.

— Не спирайте! Продължавайте напред! — подкани ни той и ние сърдито му заявихме, че е много подходящ за надзирател в галера с роби.

Сравнението явно му хареса, защото се засмя доволно.

— Давайте по-бързичко. — Това беше единственият резултат от възмущението ни.

Нямаше как — продължихме. Никога не бях виждала толкова много плевели. Най-неприятен беше трескотът: на вид е като красива, скромна тревичка, но корените му се разклоняват във всички посоки.

— Що се отнася до мен, аз вярвам, че корените преминават през ядрото на земята и се показват от другата страна — заявих убедено аз.

— Сигурно — съгласи се Керстин. — А оттатък стои един дребен, зъл зулус и държи здраво корените, за да ни създава ядове.

Денят напредваше. Слънцето пареше безмилостно. Коленете ни изтръпнаха, ръцете едва издържаха на битката с трескота. Очите, ушите и носовете ни се напълниха с пръст. Мъчеше ни жажда. Чувствахме се като Свен Хедин в Така Макан, докато пълзял и търсел вода.

Най-сетне дойде време за почивка. Събрахме се на края на нивата и отворихме термосите и кутиите със сандвичи. Топяхме хляба в кафето с почернели от пръстта ръце, сърбахме шумно и си приказвахме. Житейската мъдрост, с която Свен Свенсон и Йохан ни дариха само за половин час на полето, струваше повече от десет професорски лекции в университета.

Изпихме си кафето и се върнахме при цвеклото. Оле, обикновено весел и бодър, днес изглеждаше в лошо настроение.

— Мъка е да си човек — заяви той с бърз поглед към Едит. — По-добре да умра. Поне ще знам, че никой няма да плаче за мен.

Знаехме защо Оле е изгубил желание за живот. В събота вечер всички видяхме как Ивар, ратаят от Бломкула, обикаляше задния вход. Изпитвах съчувствие към Оле, но докато го гледах как лежи по гръб сред нацъфтелите цветя, бях сигурна, че изобщо не е мъка да си човек. Точно обратното! Въпреки цвеклото и трескота се чувствах истински щастлива, че съм се родила и живея на земята. Ами ако бях родена на Марс? Сега сигурно щях да имам ципи между пръстите и едно око на челото!

Оле се успокои едва когато Едит клекна до него и със сияеща усмивка му подаде последната чаша кафе.

Денят беше дълъг и труден и когато най-сетне привършихме, бяхме много уморени. Особено Керстин. Тя гледаше с отвращение мръсния анцуг, черните от пръстта ръце и изпочупените си нокти и въздишаше сърцераздирателно.

— Искам да съм изискана дама. Да нося копринени чорапи и обувки с високи токове, да съм красива и неустоима и да мириша на мирта и тамян! Не искам да разсаждам цвекло!

— Най-висшето щастие в живота е трудът — напомних ѝ злобничко. — Само преди ден трябваше да изслушам дълга и обстоятелствена проповед по темата.

— Никога не съм казвала, че труд означава да пълзиш на колене и да се ровиш в земята — отвърна възмутено тя. — Представях си доста по-приятно занимание, не толкова гибелно за ноктите.

Дойде ред и аз да произнеса проповед. Обясних ѝ, че е крайно време да захвърли дамските маниери, че всеки труд е добър, стига да е почтен. Разгорещих се и с дяволска логика стигнах до заключението,

че няма никакво съмнение кое е най-висшето щастие в живота — разсаждането на цвеклото, естествено, ни повече, ни по-малко.

Междувременно бяхме излезли на шосето. Докато размахвах ръце и многословно убеждавах Керстин да мисли повече за труда и по-малко за външността си, иззад завоя излезе малка спортна кола, която моментално ми отне дар слово. Престанах да мисля за външния вид на Керстин и се запитах за своя. Защото в колата, която спря точно пред нас, седяха двама млади мъже в пилотски униформи. Не ги познавахме, а те бяха спрели от чисто любопитство. Очевидно познаваха Лилхамра, защото поискаха да чуят мнението на младите полски работнички за новия им господар.

— Що за човек е всъщност онзи луд майор? — попита единият.

— Според мен е жесток експлоататор — въздъхна Керстин. — Не щади дори собствената си плът и кръв. Труд и мъки от сутрин до мрак!

С тези думи си тръгнахме, а младите пилоти трябваше да положат много усилия, докато отново подкарат колата.

За щастие татко бе запалил банята и ако някога ми е било истински приятно да се къпя, то беше този ден. После седнахме да вечеряме и точно тогава се обадиха от Мосторп. Ан и Вивека ни канеха да се запознаем с големия им брат, който пристигнал в отпуск заедно с един приятел.

— О, ясно! Вече знаем кой е пристигнал с малката спортна кола! — зарадвах се аз като същински Шерлок Холмс.

Навечеряхме се набързо и се качихме в стаите си. Започна трескава суетня. Никога не сте виждали такова бързане. Изчеткахме и подредихме косите си, измихме си зъбите, лакирахме си ноктите, обилно намазахме отрудените си ръце с ароматни мехлеми, напудрихме си нослетата с пудрата от кутийката, която вадохме само по особени празнични поводи. А какъв по-хубав повод от този? Умирахме от желание да покажем на двамата млади пилоти, че и ние можем да изглеждаме като изискани госпожици — нищо че цял ден сме се трудили на нивата с цвекло. Керстин стигна дотам, че предложи да си облечем белите рокли от пике, но аз не се съгласих.

— Според мен не бива. Красотата ни ще ги заслепи и може да си изгубят ума.

Затова избрахме не толкова впечатляващо облекло. Керстин взе колелото на Едит и потеглихме тържествено. Татко, естествено, не пропусна да ни развали настроението:

— И да се върнете навреме, защото утре ще ви събудя в шест и половина!

Ние вече бяхме на половината път до Мосторп и се направихме, че не сме го чули.

На входната алея ни посрещна малкият бандит Клас и се изплези като мравояд.

— Здравей мило, сладко, добре възпитано момченце — усмихна му се нежно Керстин. — Ще благоволиш ли да си прибереш езичето и да ни кажеш къде са сестрите ти?

— Седят в градината и се фукат — отговори важно момчето. — С тях са Кнут и Торстен. Кнут е летец от военната авиация. И аз ще стана летец и ще ми дадат нов боен самолет. Кнут ми е брат. И е летец.

— Вярваме ти — увери го Керстин.

— С него има още един. И той учи за летец.

— По-добре ни кажи в каква посока да вървим, за да намерим летците — помоли го Керстин.

— Натам. — Клас неохотно посочи към градината.

Разделихме се с взаимни учтивости: той се изплези и ние отговорихме със същото. Тръгнахме в указаната от хлапака посока, но не намерихме и следа от млади летци!

— Май господа авиаторите са се издигнали в небесата и са взели със себе си Ан и Вивека — промърмори Керстин.

— Желая им щастлив полет — въздъхнах аз.

— Отгатнахте! — извика през смях Вивека. Гласът ѝ идваше от грамадния стар клен точно пред нас.

Вдигнахме глави към короната на дървото и открихме сред клоните пет весели лица.

— Ей там е стълбичката — обади се Ан. — Качете се при нас и ще получите по чаша кафе.

Заобиколихме стъблото и намерихме тясна дървена стълба. На няколко метра над земята започваха четири дебели, здрави клона. Точно на мястото, където се разделяха, бяха наредени дъски, а върху тях бяха заковани маса и пейки. Разкошно място, много подходящо да пиеш кафе и да си побъбриш.

Ан представи брат си Кнут и приятеля му Кристоф.

— Това значи били жестоко експлоатираните дъщери на непознатия майор — рече Кнут.

— Абсолютно правилно — кимна Керстин. — А това е жадният за знания авиатор.

— Правилно — отговори Кнут.

Кристоф не каза нищо. Седеше насреща ни и гледаше внимателно с дълбоките си тъмносини очи. Отначало помислих, че е твърде мълчалив индивид, но това се оказа заблуда. След десет минути отвори уста и вече не я затвори. Двамата с Кнут се надпреварваха да поддържат разговор, изпълнен с дръзки шеги, зашеметяващи вицове и безброй глупости. Керстин, Вивека и аз участвахме, доколкото беше възможно. Торстен и Ан се задоволяваха да слушат. Държахме се като участници в американски комичен филм и накрая имах чувството, че ако продължа така още пет минути, ще си счупя врата. Но с малко повече силно кафе и след кратка почивка, през която Кнут и Кристоф пееха пилотски песни, намерих сили да продължа. Прекарахме си много весело. Внезапно се запитах какво ли прави сега Бьорн и започнаха да ме мъчат угризения на съвестта. Защо не му се обадох, преди да тръгнем? Нищо чудно да е изкачил планината, за да ме види, и не ме е заварил вкъщи!

За съжаление няхах достатъчно време да размишлявам по този въпрос. Докато Кнут разказваше поредната луда история, Кристоф се наведе към мен и попита искам ли някоя вечер да обиколим околността с колата му. Никога не бил идвал по тези места и имал нужда от водач. Възразих, че Ан и Вивека са му постоянно подръка, но той заяви, че по вида ми личало колко прекрасна водачка мога да бъда. Е, добре, помислих си — щом съм толкова прекрасна, една малка разходка няма да ми навреди. Но първо ще попитам мама дали е редно да изляза с този непознат пилот. Впрочем колата беше възхитителна. Кристоф също не изглеждаше зле. Уговорихме се за четвъртък.

ДЕСЕТА ГЛАВА

Цяла седмица разсаждахме цвекло и цяла седмица Бьорн беше болен. Беше ми много мъчно за него. Всеки ден се обаждах на майка му, разпитвах как е и му пращах поздрав. Стигнах дотам, че избрах една от книгите ми, която много му харесваше, и му я пратих по едно от децата на Ферм. Но ако искам да бъда безусловно честна пред себе си, трябва да призная, че изпитвах облекчение от невъзможността му да дойде в Лилхамра точно в четвъртък вечер. Защото това беше денят, определен за разходка с червената спортна кола на Кристоф. В сряда вечерта всички от Мосторп пристигнаха в Лилхамра и се запознаха с родителите ни. След известно колебание мама ми разреши да разведе Кристоф из околността.

В събота Ан навършваше 18 години. Смяташе да отбележи рождения си ден с голямо празненство. Покани Керстин и мен, Ерик и Бьорн, но Бьорн още не беше възстановен от тежката си настинка.

Йохан ни откара до Мосторп с файтона, защото носехме дълги рокли и нямаше как да отидем с колелата. Файтонът беше част от наследството на татко и бе дошъл в Лилхамра още по времето на дядо. Ние много го харесвахме, макар да беше толкова стар, и се почувствахме като истински провинциални аристократки, когато влязохме във входната алея с тази „каляска“.

— О, младост, колко си красива! — въздъхна Йохан, когато слязохме пред стълбището. — Хайде, вървете да се забавлявате!

— Можеш да разчиташ на нас — уверих го аз и той потегли с добродушна усмивка на кръглото си лице.

Поздравихме домакините, които посрещаха гостите на стълбището, и отидохме в градината. Там вече се бяха събрали двайсетина младежи от околните имоти. Картината беше прекрасна: градината с отлично поддържани кадифенозелени морави, момичетата, пременени в светли дълги рокли, които пърхаха като пеперуди между цъфтящи храсти и жив плет. На рождения ден присъстваха и много млади мъже, но те съвсем не пърхаха като пеперуди. Забелязах, че

всички момичета са с рокли на цветчета — освен Керстин и мен. Нашите рокли за танци бяха от плат на червени и бели каренца и съвсем сериозно се замислих дали това няма да ме накара да се чувствам малоценна — но за щастие майката на Ан дойде при нас и кимна одобрително.

— Какви прекрасни рокли! Непременно ще поръчам такива за Ан и Вивека.

Кимнах доволно и си казах, че нямам нищо против другите момичета да са с рокли на цветчета.

Керстин отиде да търси Ерик и ме остави сама. По-късно ми разказа, че срещнала Кристоф, който я хванал за ръката и прошепнал възбудено: „Момиче, да знаеш, че тази вечер ще танцувам само с теб!“. „Ще позволите ли да ви обърна внимание — отвърнала хладно Керстин — че аз не съм Барбро и че Ерик, който впрочем е едър и силен, може всеки момент да се появи иззад близкия храст. Потърси между момичетата и като видиш хубавицата с бенка на лявата буза, опитай с нея, вместо с мен“.

На откритата веранда беше наредена маса, украсена с бял люляк и червени рози. С нетърпение очаквах да опитам от всички вкусни неща, но се оказа, че не е толкова лесно. Първо трябваше да се определи кой къде ще седне, а планът на Ан се оказа много сложен. Беше направила нещо като езерце с рибки, каквито помнех от детските рождени дни. Тя седеше зад парче платно, опънато между две дървета, и всички момичета трябваше поред да уловят малък букет с цветя, който Ан закрепваше на въдичарска кукичка. Във всеки букет бе пъхнато листче, на което беше написано името на кавалера. Когато дойде моят ред, извадих клонче бял люляк. На листчето с много завъртулки бе написано „Кристоф“ и аз неволно се запитах дали пък Ан не е пробила дупки в платното, за да вижда момичетата. Керстин обаче улови клонче обички и ѝ се падна бащата на Ан.

Мислех, че най-сетне ще седнем на масата, но се оказа, че съм се излъгала. Първо господата трябваше да открият коя дама им се е паднала. Момичетата насядаха по стълбите към верандата и на моравата, младите мъже минаваха покрай нас и си опитваха късмета, което им даваше повод да пускат най-различни шеги. Кнут зави зад ъгъла като вихрушка, възседнал гребло, и заяви, че язди див кон, който непрестанно му създава ядове. За да ни убеди, направи няколко дръзки скока, докато накрая спря „жребеца“ пред Керстин и я помоли да участват като двойка в програмата на цирк „Тозели“.

— Не отгатна — отговори близначката ми и Кнут се отдалечи в галоп.

Кристоф имаше повече късмет. Застана пред мен, отпусна се на едно коляно, целуна крайчеца на полата ми, направи широк жест с ръка и произнесе поканата си. Отговорих му утвърдително, защото името му беше написано на листчето ми. Най-сетне всеки намери дамата си и се запътихме към масата.

Всъщност това беше първата официална вечеря, на която присъствахме Керстин и аз. Е, освен когато родителите ни даваха прием, и ние бяхме там, но ни караха да обслужваме гостите. Сега беше съвсем различно: седяхме на масата и ни обслужваха. Чувствахме се възрастни и много, много важни. А яденето беше страхотно! Накрая поднесоха сладолед и веднага се сетих за горкия Бьорн, който толкова обичаше сладолед, а не можеше да го опита.

Честно признавам, че това беше единственият път, когато помислих за него.

Рожденичката бе заела място начело на масата и изглеждаше толкова красива, че не се насищахме да я гледаме. След сладоледа баща ѝ държа реч и каза, че винаги е била добра и мила дъщеря. Не беше нужно да го казва, защото си личеше.

— При мен е друго — пошепна ми Вивека, която седеше срещу мен и Кристоф и разговаряше с любезния си кавалер, чието лице бе обсипано с лунички. — Аз не съм нито красива, нито мила, затова пък съм умна като пудел. Мисля и аз да държа реч.

Речта ѝ беше много сладка и весела и бе изпратена с бурни смехове. Всички изпяхме „Честит рожден ден“, след което ни сервираха кафе и огромна торта с 18 свещи. За съжаление бях погълнала огромна порция сладолед и не можах да ѝ се насладя както заслужаваше.

Много ми се искаше да си поговоря с Керстин, но бяхме толкова далече една от друга, че можехме да се разбираме само с езика на погледите. Намигнах ѝ с дясното око, което означаваше: „Аз се забавлявам страхотно. А ти?“.

Тя ми отговори със същото намигване. Ерик седеше от другата страна на Вивека и оживено разговаряше с тъмнокоса красавица. Сетих се, че няколко пъти съм я срещала в градчето.

— Какво прекрасно време имахме през последните седмици — въздъхна тя.

— О, не — отговори Ерик. — Беше прекалено сухо.

— О, вие, фермерите, постоянно се оплаквате от времето — отвърна накупено тя и издаде долната си устна.

— Като няма кой друг да го прави. — Гласът на Ерик прозвуча напълно спокойно. — Вероятно и вие щяхте да се оплаквате, ако заплатата ви зависеше от волята на небето. Я си представете, че я очаквате да се изсипе като дъжд от небето, а вместо това цял ден грее слънце и е сухо.

Подкрепих го въодушевено. Обикновено се отегчавах, когато Ерик се впускаше в дълги разяснения за селското стопанство, но сега ние двамата и Вивека образувахме сплотена малка група фермери, готови всеки миг да се защитават срещу останалите. Обвинихме ги, че

не проявяват разбиране към трудностите в селското стопанство и че не знаят нищо, ама нищичко за най-важните неща в живота.

— Вие си седите тук и си хапвате бели хлебчета, без да имате представа как изглежда пшеницата на полето — заявих аз, без да си призная как неотдавна минах покрай поле с пшеница и Йохан ми се подигра, защото я помислих за овес.

— Цяла вечер ли ще говорим за земеделие? — попита най-сетне Кристоф. — Не смятате ли, че има и други теми за разговор.

В този миг домакинята даде знак за ставане.

Изнесоха столовете и масите, за да се освободи място за танци, и включиха грамофона. Танцувахме на верандата, а между танците седяхме на парапета или се разхождахме в градината. Кристоф танцуваше невероятно. След като изтанцувахме три танца поред, се качихме в короната на стария клен и седнахме на пейката да си поговорим. С Кристоф не бих могла да разговарям сериозно, затова пък нямаше по-добър от него за размяна на шегички и закачки.

Татко бе обещал да дойде да ни вземе в единайсет и половина. Часът приближаваше заплашително. Беше ужасно да си отидем, преди да сме се забавлявали до насита.

Извиках Керстин в едно ъгълче, за да се посъветваме какво да правим. Ан дойде при нас и попита с усмивка:

— Искате ли да останете да спите у нас? Ще ви дадем пижами.

Погледнах Керстин и тя ме погледна. Прословутото яйце на Колумб ни се стори твърде просто в сравнение с предложението на Ан. За да се покажем учтиви, се опитахме да възразим, но веднага си пролича, че страшно искаме да останем. Колкото повече си представяхме колко весело ще си прекараме, толкова повече съжалявахме бедния ни баща, който ще е принуден да измине целия път напразно. Втурнах се към телефона и се обадох у дома. Слушалката вдигна татко.

— Здравей! — извиках аз. — Да не би вече да спиш?

— Не, случайно не спя — отговори той.

— Колко жалко! Но сега вече можеш да си легнеш.

— Какви глупости говориш, момиче?

— Виж, татко, ние с Керстин не сме от момичетата, които ще изкарат стария си баща посред нощ на пътя. Сърцата не ни позволяват.

— Говори така, че да те разбирам. Какво всъщност искаш? Каква лудория сте намислили пак?

— Не ставай груб — помолих. — Искаме да ноцуваме тук. Ан и Вивека ни поканиха. Родителите им нямат нищо против. Общото желание е да останем. Моля те, попитай мама дали разрешава.

Татко изръмжа недоволено, но отиде да се посъветва с мама. Само след минута отново танцувах. Неочаквано скоро дойде последният валс и гостите започнаха да се разотиват. Ерик предложи да откара Керстин до вкъщи с колелото си, но за това и дума не можеше да става.

Ан и Вивека обитаваха прекрасна еркерна стая на втория етаж. И ние щяхме да ноцуваме там. Майка им ни помоли да не вдигаме шум, защото страдала от безсъние, а спалнята ѝ била точно до тази на момичетата. Ние от своя страна предупредихме Кнут и Кристоф да не вдигат шум над главите ни — те бяха настанени в малката мансарда точно над спалнята на Ан и Вивека.

Без да преставаме да бъбрим и да се кискаме, се съблякохме и си легнахме, твърдо решени да не смущаваме нощния покой на господарката на дома. Керстин първа се приготви за сън и се метна на походното легло. Само че то, горкото, явно не бе свикнало с подобни грубости, защото се затвори с ужасяващ трясък. Сигурно са го чули чак в мазето. Избухнахме в луд смях и трябваше да захапем възглавниците, за да не се разкрещим. Когато се успокоихме, отново оправихме леглото и си легнахме. Никой не мислеше за сън. Имахме да си говорим за толкова неща. Точно когато Ан призна, че е влюбена в Торстен, случайно хвърлих поглед към прозореца и в следващата секунда нададох пронизителен вик. Защото в рамката се клатушкаше ужасяваща бяла фигура с широко разперени ръце. Кръвта замръзна във вените ми, косите ми щръкнаха. Сякаш преживявах наяве най-страшната история за призраци. Отново изпищях. Другите момичета също забелязаха чудовището и запищяха. Ала когато фигурата продължи да се клатушка монотонно, решихме да я огледаме отблизо. Оказа се голяма кукла, направена от чаршаф и окачена на въже. Подадохме се от прозореца и видяхме Кнут и Кристоф да клатят куклата и да се смеят злорадо над главите ни.

— Знаех си аз, че модерните млади дами се плашат лесно — отбеляза самодоволно Кнут.

— Аз пък си знаех, че модерните млади мъже са си още деца, щом продължават да си играят с кукли — отвърна със същия тон Керстин.

— Защо не спите? — попита Кристоф и изтегли куклата.

— Чакаме първо ти да заспиш, за да видиш колко е хубаво — не му остана дължна Вивека.

Отново налягахме по леглата, но тишината не продължи дълго.

— Искам само да проверя дали сте се завили добре — прозвуча глас откъм прозореца.

Кнут беше увиснал на въжето и се поклащаше самоуверено. Опря крака на стената и ни се представи в цялото си великолепие.

Протегнах показалец и го погъделичках по голото стъпало, подаващо се изпод раираната пижама. Нямах представа, че е толкова зле. Кнут изпищя така силно, сякаш го бях обсипала с пиявици. Плътна се по въжето като змия, надавайки гневни викове. След миг падна на земята и заплахите спряха. Сега пък реши да ни направи серенада. Засвири на въображаема лютня и запя гърлено:

— Ти имаш диаманти и перли, имаш всичко, което желае сърцето ти...

Вивека грабна каната с вода и изля съдържанието ѝ право в отворената му уста. Мелодичните тонове преминаха в дрезгаво хъркане. Едва не се задавихме от смях. Кнут изплю половин литър вода и се закашля.

— А сега идва Тарзан, синът на маймуните — чу се глас от висините и Кристоф се плътна елегантно по въжето, държейки се само с едната ръка. Спря за малко на перваза на нашия прозорец, но ние започнахме да го щипем и той се спусна долу при Кнут.

В световната история има немалко примери как една голяма, епохална идея се ражда едновременно в две човешки глави. Нещо подобно се случи и сега. В един и същ миг двете с Вивека изскочихме от стаята, изкачихме на един дъх тясната стълба към мансардата, нахлухме в стаята, с треперещи от радост пръсти отвързахме въжето и го хвърлихме в градината. Чухме протестен рев и бързо се върнахме при Ан и Керстин. Подадохме глави през прозореца и огледахме доволно бедните момчета, боси и по пижами, изоставени в градината. Смяхме се до припадък.

— Не гледайте така глупаво — посъветва ги Ан. — По-добре се излегнете на тревата. Чувала съм, че нощната роса е много полезна за здравето. А и нощта е кратка.

— Аз пък съм чувала, че по това време нощите могат да станат много студени — обадох се аз.

— О, да! Ако знаците не лъжат, рано сутринта росата ще замръзне — подкрепи ме Вивека.

— В такива случаи се препоръчва да се запали огън, за да се запази телесната топлина — обясни мъдро Керстин. — А ако пръстите на краката ви посинеят, най-добре е да ги стиснете в шепи и да ги стоплите с дъха си.

— Ха-ха-ха! — изсмя се подигравателно Кристоф. — Явно никога не сте виждали как действа Тарзан, синът на маймуните.

С тези думи той се изкатери на големия клен, който растеше близо до прозореца, като не забрави да метне въжето на рамото си. Стигна до самия край на дебелия клон, който се издаваше над покрива на къщата, завърза здраво въжето, отблъсна се и направи скок, който би бил чест за всеки цирков артист. Стъпи здраво на билото на покрива, докато ние буквално увиснахме на прозореца, за да се възхищаваме на смелостта му. Кнут се качи в клоните да отвърже въжето, което висеше като паметник от клоните на клена. С лудо биещи сърца, издадени от прозореца с опасност за живота, ние проследихме как Кристоф бавно се спусна по покрива. Висеше на ръце, размахваше крака, за да покаже колко е опасно, и когато най-сетне стъпи на перваза на прозореца и влезе в мансардата, всички въздъхнахме облекчено.

Кнут остана в градината. Не искаше да повтори същата маневра, защото въжето щеше да остане да виси от дървото и да издаде нощните ни приключения.

— Хвърли ми въжето! — извика му Кристоф.

Кнут направи няколко опита, но без успех. В единия край на въжето беше вързана кука, но въпреки тежестта ѝ не можа да стигне до прозореца на мансардата. Накрая успя да я хвърли до втория етаж, където бяхме ние.

— Внимавайте да не ви удари! — извика предупредително той, но закъсня.

Куката влетя през прозореца. Чу се трясък — каната се натроши на хиляди парченца. Изпищяхме, когато водата изпръска босите ни крака.

— Какво беше това? — извика Кнут.

— О, нищо — отвърна Вивека. — Най-обикновена кана за вода, нищо повече. Не се притеснявай. Лампата все още е цяла.

Междувременно Кристоф бе осенен от спасителната идея. Дългият шнур, с който бяха овързали куклата, се спусна покрай нашия прозорец и Кнут върза края му за куката. Първия път прерязахме

въжето, но вторият опит мина успешно, защото на всички ни се доспа. Кристоф изтегли въжето, Кнут се изкатери триумфално и изчезна в мансардата.

— Лека нощ, момичета! — извика отгоре той. — И не си въобразявайте, че сте надхитрили двама въздушни асове!

Легнахме си, без да му отговорим.

— Бедната мама — въздъхна Ан. — Сигурно не е затворила очи.

За бога, как можахме да забравим молбата на госпожа Мосторп! Изпълнени с тревога за следващото утро, потънахме в дълбок сън.

В неделя сутринта слънцето изпрати меките си лъчи към Мосторп и освети разкаяна и гладна младеж, събрала се на верандата да пие кафе. Но дори най-дълбокото разкаяние не беше в състояние да ни попречи да се насладим на меките хлебчета и вкусните кифлички.

— Днес се чувствам невероятно свежа — отбеляза домакинята. — Много ви благодаря, че вчера сте заспали, без да вдигате шум. Отдавна не бях спала така добре.

Не казахме нищо, само се спогледахме. А аз си помислих, че ако госпожа Мосторп спи така дълбоко по време на безсънието си, дори йерихонските тръби не биха били в състояние да я събудят, когато спи нормално.

Обаче малкият бандит, който незнайно защо не се бе показал нито за миг по време на вчерашното празненство — сигурно е стоял вързан в килера — се изправи пред Кристоф и се изсмя многозначително.

— Тарзан значи — отбеляза натъртено хлапето.

Кристоф бързо извади от джоба си монета от 24 йоре и му я подаде.

Йохан дойде да ни вземе с „каляската“ и ние се разположихме удобно на възглавниците. Пътувахме до вкъщи в най-добро настроение. Птиците пееха, слънцето грееше, църковните камбани биеха с всяка сила. Неделното утро ни обгръщаше в покой. Какво похубаво от това!

— Е, забавлявахте ли се до насита? — попита Йохан, който седеше на капрата и държеше юздите.

— Нима си се съмнявал в нас? — попитах високомерно.

ЕДИНАЙСЕТА ГЛАВА

Забавленията продължиха. Денят на лятното равноденствие дойде като звън на празнични фанфари наред прибирането на сеното и татко трябваше да спре работа за малко, за да окачи знамето на пилона пред къщата. Йохан се издокара в тъмносин костюм от шевиот и грижливо среса косата си — по изключение имаше цял свободен ден, а това не се случва често във ферма, където има добитък. Животните изискват грижи, все едно дали е делник или празник. Предобед той запрегна двата коня пред голямата каруца за сено, качихме всички деца на семейство Ферм и потеглихме тържествено. Първо се подрусахме по неравния път през гората до поляната с извора, където набрахме цветя и зелени листа. Йохан ни разреши да режем листа само след като ни даде точни указания. Категорично ни забрани например да чупим връхчетата на младите брези. Все пак успяхме да го убедим, че е нужно да отрежем две мънички брезички, за да ги поставим от двете страни на вратата към нашето крило.

— Моля те, не забравяй, че този празник е само веднъж в годината.

Йохан поръмжа малко, но отсече брезичките.

Следобед всички обитатели на Лилхамра и децата на повечето работници от Бломкула се събраха на поляната, за да издигнат празничното дърво. Появи се и Ерик, защото тази година в Бломкула нямаха намерение да правят празнично дърво. Едит, Керстин и аз направихме гирлянди от събраната зеленина, ратаите издигнаха стълба, а децата тичаха наоколо като козички. Мама гощаваше присъстващите с плодов сок и кифлички, а татко обикаляше около нея с доволно лице. Наредихме се около украсеното дърво и изпяхме „Веднъж вървах през зелената гора“ и „Седем красиви момичета се въртят в кръг“... и още няколко песни. После дойде ред на играта „Едно, две, три, последната двойка да мине“, след нея играхме на „Махни третия“, а след кратка почивка организирахме състезание за надбягване с чували. Керстин и аз участвахме извън състезанието, но

не се представихме добре. Победител излезе едно невероятно бързо хлапе от Бломкула, което изпревари втория с няколко дължини. Що се отнася до мен, по това време бях само на метри от старта и се мятах като безпомощен пакет.

Следващото състезание беше бягане на сто метра с картоф в лъжица. Участвахме всички, с изключение на мама. През цялото време зяпах татко, който тичаше с високо вдигната лъжица и ръката му трепереше от желание за победа, а косата беше нападала по лицето му. Напрежението му изигра лоша шега — картофът падна. Йохан се справи с обичайното си спокойствие и заслужи почетното второ място след Ерик, който пръв премина лентата на финала.

Точно когато приседнах на един камък с чаша плодов сок в ръка, за да си почина и да се освежа, до мен изникна Бьорн. Толкова се зарадвах, че чак се разтреперих. Имах чувството, че не съм го виждала цяла вечност. Изглеждаше много блед и съвестта моментално ме загриза — сякаш аз бях виновна за слабостта му, а не проклетият катар на дихателните пътища.

Мама покани Ерик и Бьорн да споделят с нас вечерята, защото предстояха танци. Ивар, ратаят от Бломкула, пристигна с хармониката си, и от всички страни започнаха да се стичат хора. Никой не беше поканен, но всички бяха добре дошли. С голям шум пристигна и червената спортна кола. На кормилото беше Ан, до нея седеше Вивека, а на стъпалата се бяха изправили Кнут, Торстен и Кристоф.

След няколко кратки парчета за подготовка Ивар засвири първия валс и родителите ни откриха танците. Само след миг харманът се напълни с двойки. Оле сложи силната си ръка на кръста на Едит и я поведе с голямо умение. Напред-назад, напред-назад, но непременно в близост до свирещия Ивар. От време на време подвикваше ободрително „Хей!“ и превеждаше Едит покрай бедния Ивар, вързан за хармониката си, който се мръщеше и ускоряваше ритъма.

Танцувах с татко, с Йохан, Оле, Ерик, Кнут, Бьорн, Кристоф... Но повечето танци бяха с Кристоф. Той имаше необикновения талант да се появява точно навреме. Пееше, смееше се и очевидно се чувстваше съвсем естествено в ролята на главното действащо лице. Няколко пъти се случи Кристоф и Бьорн да ме поканят едновременно и, незнайно как, победата винаги беше за Кристоф. О, да, знам! Просто Кристоф танцуваше по-добре. Толкова е просто.

— Ти си като горска елфа, толкова леко танцуваш — хвалеше ме той и аз сияех. Чувствах се лека и въздушна и хич не ме беше грижа, че Бьорн изглежда блед и уморен.

Нощта беше топла. Някъде наблизко сигурно имаше буря, защото хоризонтът се чернееше заплашително. Все по-често в далечината отекваха гръмотевици. Внезапно заваля силен, но кратък дъжд, който освежи въздуха и още повече вдигна настроението. Кристоф веднага реши, че трябва да подишаме малко „балсам“ и ме заведе в градината. Седнахме на една пейка.

— Според мен е прекрасно да слушаме хармониката отдалеч — рече той. — Какво ще кажеш?

О, да, и аз бях на същото мнение! Но точно тогава се появи Бьорн и ме покани на танц.

Какво да правя сега? Бьорн ме гледаше умолително, а Кристоф държеше ръката ми.

— О, Бьорн, толкова съм уморена. Не може ли да танцуваме следващия танц?

В очите му пламнаха странни светлилки.

— Както желаеш — отвърна кратко той, обърна се рязко и си отиде.

А аз, тъпачката, го оставих да си отиде и на всичкото отгоре се чувствах напълно доволна, като героиня от филм. Когато започна следващият танц, се върнахме на хармана. Ала Бьорн не се виждаше никъде. Очевидно си бе отишъл. Дори тогава не се притесних. Продължих да танцувам с Кристоф, докато татко плесна с ръце и обяви края на забавата.

Момичетата и момчетата от Мосторп си заминаха, а ние с Керстин се запътихме към стаите си.

— Леле, как щяхме да забравим! — извика внезапно Керстин.

— Какво сме забравили? — учудих се аз.

— Трябва да прескочим девет огради и да откъснем девет различни цветя, да ги сложим под възглавницата и да сънуваме бъдещия си.

Браво на Керстин! Наистина не биваше да пропуснем този шанс. Бързо прескочихме първата ограда и влязохме в брезовата горичка. Откъснах едно великденче и докато чаках Керстин, която се бе отдалечила в търсене на друго цвете, се облегнах на оградата и

въздъгнах дълбоко. Каква тишина! И какъв аромат! Никога не бях усещала уханието на брезите така силно, както тази нощ. Тревата беше влажна от дъжда. Наоколо беше тихо, само един щурец пееше приглушено в близката нива с ръж. Сякаш лятото за миг бе затаило дъх. Обзе ме несравнимо блаженство. Дълбоко в мен нещо сякаш хълцаше, но в същото време бях готова да викам и да се смея. Красотата на света около мен ме замайваше. Аз бях на шестнайсет години, догодина щях да стана на седемнайсет, после на осемнайсет, на деветнайсет... Керстин беше до мен и брезите ухаеха. Искях да направя нещо, но не знаех какво. Съвсем близо до мен растеше млада бреза и излъчваше аромат, сякаш ѝ плащаха да ухае в нощта. В омаята си прегърнах тънкото стъбло и го целунах — да, точно това направих и ако Керстин ме беше видяла, сигурно щях да умра от срам.

Набрахме по девет цветенца и се прибрахме вкъщи точно когато започна да се разсъмва. Легнах си, но не можах да заспя и даже започнах да си приказвам сама.

— Лятна нощ — прошепнах. — Лятна нощ.

Казах думите високо, за да чуя звученето им. Красиво звучаха. Сякаш никога не бях чувала по-красиви думи. Тогава се сетих за Бьорн и изпитах дълбока болка. Какво направих, господи, какво направих!

Обзета от мъка, мушнах ръка под възглавницата и стиснах букетчето летни цветя.

И знаете ли кого сънувах през нощта? Сънувах Йохан!

ДВАНАЙСЕТА ГЛАВА

Прибирането на сеното беше в пълен ход и косачката, теглена от два коня, тракаше бодро по ливадите. Йохан караше косачката, Оле и Ферм събираха окосената трева. След тях вървах аз с широко гребло, теглено от един кон.

Докато водех коня, имах достатъчно време да размишлявам. Поточно, това беше единственото, което можех да правя. Понякога, разбира се, се шегувах с Йохан или слушах вечните спорове между Оле и Ферм. Обикновено двамата се караха дали красивото момиче е по-красиво от хубавата крава. Ферм беше за кравата. Ала когато Едит пристигаше със следобедното кафе и седаше върху купчина сено, облечена в синя престилка с навити ръкави, с разрошени от вятъра къдрици, Оле я сочеше и заплашително питаше Ферм:

— Пак ли ще ми кажеш, че Аудхумбла е по-красива?

Ферм попадаше натясно. Не искаше да се покаже неучтив, като заяви, че Аудхумбла е по-красива, затова обявяваше тържествено, че кравата е „по-богата на съдържание“. Каквото и да имаше предвид, Едит не се обиждаше.

Да, имах достатъчно време да размишлявам! Мислех за Бьорн повече от преди и всяка вечер, щом привърших работата си за деня, гледах с копнеж към алеята, надявайки се да видя добре познатата фигура. Ала Бьорн не се появяваше и настроението ми се влошаваше с всеки ден.

Затова пък Кристоф идваше вечер след вечер. Червената спортна кола спираше пред портата и тъй като Керстин вече бе излязла с Ерик, а Бьорн не беше наблизо, за да се разходим с колелата, аз се съгласявах да изляза с Кристоф. Странно, но това все по-малко ми харесваше и вечер си лягах тъжна и унила.

Денем се чувствах по-добре, защото си имах достатъчно работа. Йохан твърдеше, че тази година сеното е много по-малко от предишната — сигурно защото пролетта е била ужасно суха, но според

мен събрахме огромни количества! Когато най-сетне окосихме всички ливади и наредихме сеното да съхне, заваля силен дъжд.

— Не можеше да се очаква друго — рече мрачно татко и погледна укорително към небето.

Йохан обаче заяви, че дъждът може да не е добър за сеното, но ще се отрази много добре на ръжта. В момента нивата беше синьо-зелена, растенията изглеждаха здрави и силни и татко много се гордееше с тях. Слънцето се показва отново, два дни духаше силен вятър и татко заяви доволно:

— Сеното ще изсъхне добре!

И цяла Лилхамра се зарадва.

Тъй като не притежавахме кой знае колко селскостопански машини, един ден Йохан отиде при татко и го попита дали вече е решил как ще жънем житото, когато му дойде времето.

— Не може ли с косачката? — попита колебливо татко.

— Господ ми е свидетел, че не може — отговори спокойно Йохан. — Отдавна трябваше да я дадем за старо желязо. Трябва ни сноповръзвачка. Всички хора имат такива. Нали не искаме да сме по-зле от съседите.

Татко зарови пръсти в косата си и промърмори, че не може да си позволи допълнителен разход от 2000 крони.

— Но все пак ще поръчам сноповръзвачка — въздъхна примирено той.

— Не, по-добре не го правете — отговори по обичая си Йохан и показва на татко изрезка от вестник, където се съобщаваше, че „вследствие на смъртен случай“ следващата събота в Линдакра ще се състои публичен търг, на който между другото ще бъдат продадени различни превозни средства и селскостопански машини. Например сноповръзвачка — Йохан я бе подчертал с молив — система „Маккормик“.

Както още каза Йохан, не е разумно да се организира търг точно когато хората прибират сеното — „това се случва за първи път по нашите места“ — но тъй като собственикът на фермата починал внезапно, а вдовицата искала скоро да замине при дъщеря си в Америка, се наложило да побързат с разпродажбата. Човекът, който щял да поеме фермата, очевидно не се нуждаел от сноповръзвачка.

— Аз обаче се нуждая — заключи доволно татко.

Всички знаехме, че той много обича търговете. Само дето досега не беше купувал земеделски машини, а стари, крехки столове и шкафове, евтини цигулки и ужасни порцеланови вази, които караха мама угрижено да клати глава. Но татко винаги беше много щастлив от покупките си.

В събота следобед Йохан впрегна конете пред „каляската“ и четиримата потеглихме към Линдакра. Четиримата — това бяхме Йохан, татко, Керстин и аз. Мама ни изпрати с най-строги предупреждения да не купуваме нищо излишно, само сноповръзвачката.

От време на време Йохан бе принуден да спира, за да може татко да се убеди, че нито една нива с ръж, покрай която минавахме, не може да се мери с неговата. Понякога се налагаше да спираме и защото ние с Керстин много държахме да си наберем горски ягоди.

Линдакра беше хубава малка ферма. В двора се бяха събрали много хора, нищо че времето беше неподходящо. Но в събота следобед не се работеше и всички се радваха на предстоящия търг. Местните хора никога не пропускаха такова развлечение. Срегнахме много познати. Веднага забелязах фермера от Льовхулт, с когото често водех спорове в мандрата. Той не пропускаше да ме подразни, задаваше глупави въпроси и изразяваше презрението си към „гражданите“ по всевъзможни начини. Веднъж например ме попита дали в Лилхамра правим разлика между редосеялка и вършачка!

— Колкото и да ви се струва невероятно, правим — отговорих, защото търпението ми беше свършило. — Правим разлика между много неща. Виждаме дори разликата между чисто и мръсно мляко, а повечето хора не знаят, че такава разлика съществува.

По изключение този път фермерът от Льовхулт замлъкна. Защото многократно го бяха укорявали, че млякото, което доставя, не е чисто, а съдържа доста торф.

— Я виж ти! — извика той, като ме видя. — Нима на търга ще присъстват и изискани млади дами? Какво означава това?

— Имаме намерение да купим сноповръзвачката — отговори Керстин.

— О, така ли? — възкликна той. — Внимавайте само да не се върнете вкъщи с количка за тор. Лесно е да ги сбъркаш.

Беше забавно да наблюдавам татко, когато започнаха да предлагат вещите от търга. Знаех, че му се иска да купи всичко. Добре че беше Йохан. Татко се обръщаше към него с въпроса дали не би трябвало да купят това или онова, но Йохан го спираше с обичайния си отговор: „Намирам, че не бива“.

Така стигнахме до сноповръзвачката.

— Предложете 500 — пошепна Йохан и татко го послуша.

— 550! — извика фермерът от Льовхулт.

Този негодник! Всички знаеха, че има почти нова сноповръзвачка — наскоро се похвали в мандрата. Сега просто искаше да надуе цената, за да ни ядоса. Никой друг не наддаваше.

— 600 — каза татко.

— 650 — отсече мъжът от Льовхулт.

Толкова се изнервих, че скочих на крака.

— 700 — продължи татко и аз сплетох ръце като за молитва.

Мълчанието се проточи.

— 700 първи път, втори път, и трети път — извика аукционерът, но тъкмо когато щеше да обяви продажбата, мъжът от Льовхулт наддаде:

— 750!

Бях готова да го убия! Татко се огледа потиснато и след кратко колебание рече:

— 775!

Погледнах втренчено фермера от Льовхулт. Ако продължи да наддава, сигурно ще умра. Но ще се завърна като призрак във фермата Льовхулт и ще бродя из къщата, докато този нещастник е жив, а и след като умре. В следващата секунда той извика:

— 800!

Напълно загубих самообладание и забих нокти в рамото на напълно непознат дребен човечец, който никога не би ми сторил зло. Само след миг пронизителен глас извика:

— 850!

Това беше моят глас! Залата се шашна. Присъстващите обърнаха глави към мен, а аукционерът погледна въпросително към татко.

— Това е дъщеря ми — обясни той. — Поддържам предложението й.

Мъжът от Льовхулт сведе глава.

— 850 първи, втори и трети път! — обяви аукционерът.

Втрених поглед в сведената глава на мъжа от Льовхулт и той сигурно го е усетил, защото не се осмели да наддава още. А може би е загубил желание да се заяжда с мен. Аукционерът обяви, че сноповръзвачката е продадена. Керстин ме прегърна и двете изпълнихме танца на радостта.

„Сигурни и известни купувачи получават шест месеца отсрочка“ — пишеше в обявата за търга. Татко изглеждаше сигурен и известен като никога преди и аз бях стопроцентово уверена, че ще успеем да съберем парите в срок. Йохан спокойно отбеляза, че сноповръзвачката е чудесна и сме я купили евтино. Татко кимна доволно.

Прибрахме се къщи без нито една излишна покупка.

Сноповръзвачката пристигна след няколко дни. Оставиха я на двора и цялото семейство се събра да я разгледа. Татко пожела да я изпробва веднага и Йохан се опита да го спре:

— По-добре почакайте, докато ръжта узрее, господин майор.

Този път обаче татко не пожела да го послуша. Заповяда му да впрегне коня и да изпробват сноповръзвачката в нивата с ръж. На малко, съвсем малко парче земя.

— Вие съвсем полудяхте, господин майор! — извика възмутено Йохан. — Няма да жънете ръжта, преди да е узряла! Не се прави така! Не е редно!

— Не бъди толкова жесток, Йохан — опита се да го укроти Керстин. — Нима не разбираш? Все едно да подариш на момченцето си железница за Коледа и да поискаш от него да чака до Великден, за да я изпробва за първи път!

Мърморейки, Йохан запрегна врания кон и двете кобили и се отправи към нивата с ръж. Там се разигра наистина величествено представление! Всички обитатели на Лилхамра се стекоха да гледат. Сноповръзвачката се движеше бавно и равномерно и изхвърляше грижливо овързани снопи, а татко изглеждаше толкова важен, сякаш лично бе измислил системата „Макормик“.

— Колко е различно от детските ми години — въздъхна той. — Спомням си, че някога четирима ратаи вървяха напред със сърпове и режеха класовете, а зад всеки ратай вървеше жена да ги събира на снопове. След нея идваше още една жена, за да връзва сноповете.

Тогава бяха нужни дванайсет души, а сега Йохан работи съвсем сам — по точно си седи преспокойно на машината и се разхожда като граф.

— По онова време в Швеция все още имаше хора, които искаха да работят селска работа — отвърна мрачно Йохан. — Сега всички отиват в градовете и машините трябва да ни вършат работата.

Татко и Йохан се задълбочиха в темата и подробно описаха какво ни очаква в близко бъдеще. Тогава вече няма да са нужни никакви работници, заяви татко. Фермерът ще става сутрин и ще натиска няколко копчета, за да задвижи необходимите машини. Ще се отварят капаци, от които ще излиза фураж за кравите и конете, от тавана ще увисват четки с дълги дръжки и ще четкат конете. Млякото ще тече по дълга тръба към мандрата. Напълно автоматизирана машина ще коси сеното и ще го издухва право в плевнята, така че да изсъхва още по пътя. Йохан слушаше с грейнали очи. Явно и двамата ги сърбяха пръстите да започнат да натискат копчетата, за да видят как работят машините. Изглеждаха много развълнувани.

— Би трябвало да създадем и голяма машина за разхвърляне на тор — добави Йохан. — За да отива от обора направо на нивата.

Керстин се намеси със забележката, че много би искала да я уведомяват предварително, когато натискат копчето за тази машина, за да не си подава носа навън.

Докато чакахме да се появят всички тези чудни творения на техниката, се радвахме искрено на новата ни сноповръзвачка. Йохан обаче мърмореше, че хората от областта ще разказват на децата и внуците си как едно лято майорът от Лилхамра ожънал ръжта още преди да е узряла.

Добре че беше търгът да ме ободри малко. Настроението ми почти през цялото време беше под нулата. Престанах да разговарям с хората, даже с Керстин.

Една вечер обаче, докато се преобличах за срещата с Кристоф, тя влезе в стаята ми, седна на леглото и рече:

— Мисля, че се държиш много лошо.

— Бъди по-мила с болното момиче — отговорих с треперещ гласец. Неодобрението й беше повече, отколкото можех да понеса в момента. — И не забравяй, че си по-възрастна и по-разумна.

По бузите ми се затъркаляха сълзи колкото грахови зърна. Не бях в състояние да ги спра. Керстин ме съжали и ме прегърна утешително.

Наплаках се на рамото ѝ и малко ми поолекна.

— Не мислиш ли, че е жалко, дето не сме тризначки? — изхълцах по някое време, без да вдигам глава. — Тогава този ужас нямаше да се случи. За всяко момче щеше да има по една.

— Може би — отвърна Керстин. — Но коя щеше да остане при Бьорн и коя да отиде при Кристоф?

— Аз щях да си остана с Бьорн, разбира се! Как можеш да задаваш такива глупави въпроси!

Внезапно изпитах дълбоко недоверие към неродената тризначка. Какво си въобразяваше това момиче? Нека си се разхожда спокойно в червената спортна кола, но да не закача Бьорн! Ако си мисли, че може да ми вземе Бьорн, по-добре че не се е родила!

За радост нямах много време да се ядосвам. От портата прозвуча добре познатият сигнал. Бързо си измих лицето със студена вода и нахлупих баретата.

— Хайде, върви, глупачето ми — рече Керстин и ме бутна към вратата.

Кристоф беше весел и забавен както винаги и аз се стараех също да изглеждам безгрижна. Решихме да отидем до едно място, откъдето се разкриваше чудна гледка към равнината. Спряхме в края на пътя, Кристоф се обърна към мен, погледна ме в очите и каза тихо:

— Влюбен съм в теб, Барбро! Ти не си като другите. Ти си различна от всички момичета, които съм познавал досега.

— Хмм... — промърморих нерешително. — На колко още невинни момичета си се опитал да завъртиш главите по този начин?

Той отговори остро, че съм твърде млада, за да говоря с такъв цинизъм, а аз му заявих, че той може да го смята за цинизъм, но аз го наричам здрав човешки разум.

Дълго седяхме в колата и се наслаждавахме на красивата гледка. Накрая ми писна и се заклех, че това е последната ни вечерна разходка.

Когато Кристоф ме остави пред входа, му заявих най-сериозно, че е по-добре да си потърси друго момиче, с което да обикаля околността и да се наслаждава на красивите гледки.

ТРИНАЙСЕТА ГЛАВА

Животът в Лилхамра вървеше по обичайния си ход напълно независимо от моите сърдечни мъки. Сеното трябваше да бъде прибрано — какво от това, че аз чезнех от тъга! Керстин и аз пътувахме с по два коня всяка, въпреки че Йохан непрекъснато протестираше и обясняваше колко е рисковано малки момичета да карат каруци със сено. Така си и беше, защото един ден не забелязах големия камък на пътя и преобърнах товара си. Ако беше станало по-лошо, щях да прекъсна завинаги многообещаващата си кариера. Татко, който дотогава нямаше нищо против да караме колите и се смееше на страховете на Йохан, изведнъж преbledня под загара си и ни забрани да караме даже млякото. Но Йохан успя да го убеди, че има голяма разлика дали караш каруца със сено или малка кола с мляко. Йохан винаги имаше право. От този ден нататък със сеното се заеха Йохан и Оле, а Ферм ги чакаше на ливадата и товареше каруците. Ние с Керстин бяхме разпределени да помагаме в плевнята. Тази работа не се смяташе за рискована.

Прибирането на сеното беше прекрасно време за децата на Ферм. Возеха се най-отгоре в купчините сено и се въргаляха в плевнята. Покатерваха се на най-високата гредка и се хвърляха в сеното под тях. Всеки път затварях очи и се молах като ги отворя, да видя хлапето цяло и невредимо.

Имаше и дъждовни дни — тогава товаренето спираше, защото трябваше да изчакаме сеното да изсъхне. Но не си мислете, че стояхме без работа! Никога досега не си бях представяла, че в една ферма има толкова много неща за вършене. Керстин и аз имахме задължението да се грижим за зеленчуковата градина и прекарвахме там всичките си свободни минути. След дълги и усилни часове плевене и почистване си казвахме, че най-сетне сме си свършили работата, но само след два дни, когато отивахме в градината с намерението да се порадваме на делото си, плевелите бяха израснали отново и човек нямаше къде да стъпи.

— Очевидно почвата е много плодородна — разсъждаваше Керстин. — Ако продължава така, ще си носим брадва, за да си проправяме път като в джунглите на Бразилия.

В градината имаше много черешови дървета и когато черешите узряха, получихме задача да оберем всичките плодове. Е, не само ние. Татко, мама и Едит също помагаха, но единствено ние с Керстин се катерехме по дърветата. Никога няма да забравя колко прекрасно беше да седя на самия връх на някоя стара череша с кошница в ръка и да късам едрите жълто-червени череши, докато слънцето гали лицето ми. Една череша в кошницата, една в устата. И пак, и пак... Мисля, че в Лилхамра имаше повече череши, отколкото във всяка друга ферма в околността. Ядохме череши, подарявахме череши, продавахме череши. Всеки ден качвах в каручката за мляко по няколко касетки с череши и ги откарвах на гарата. Там идваше прекупвач, който ги откарваше в големите градове. Изпитвах съжаление към бедните градски хорица, които плащат луди пари за плодове, с които ние се тъпчем всеки ден и не ни струват нищо. За съжаление ние не получавахме добра цена за черешите — нали прекупвачът също трябваше да живее.

Един прекрасен ден с Керстин решихме да продаваме черешите директно, без междинни инстанции. Всяка от нас качи по една касетка с череши на колелото и слязохме в градчето. Отидохме на пазара и останахме там целия предобед. Продавахме евтино, а когато видехме някое бедно и гладно хлапе, му подарявахме пликче с череши. Спечелихме цели 26 крони и 50 йоре и ужасно се възгордахме. Дадохме парите на татко, но той каза да си ги задържим.

— Моля те, вземи ги, знам, че после ще съжаляваш — опитах се да го убедя аз. — Добре е да споделиш плячката с нас.

Но той настоя да задържим парите и ние му се отблагодарихме с бурни целувки. Прибрахме парите в празна кутия от пури и ги скрихме на сигурно място. Имах чувството, че са ни пуснали в кралската банка. Най-лошото обаче тепърва предстоеше. Всяко богатство, дори да е малко, поражда непреодолима алчност за повече. Решихме да основем фирма с предмет на дейност събиране на плодове, предаване на старо желязо и още какво ли не. Жадно оглеждахме старите плугове и другите железни предмети и препоръчвахме незабавното им отстраняване от работа. Йохан спокойно ни заяви, че ще се наложи да почакаме, докато се съберат достатъчно пари за нови.

— Искаш пари за нови плугове? — попита надменно Керстин. — Като продадем малко старо желязо, ще намерим пари. Знаеш ли — обърна се тя към мен, — бихме могли също да обикаляме фермите, да пеем или да изпълняваме циркови номера. Барбро например може да прави много хубав мост, който ще струва най-малко 25 йоре.

Аз обаче не се съгласих. Намирам, че не е нужно да разсейваме скуката на селяните с подобни номера, заявих категорично и след кратък размисъл Керстин се съгласи с мен. Така и не намерихме време за събиране на старо желязо. Всеки миг от деня ни беше запълнен. Работехме много и изпитвахме задоволство, че сме незаменими и че ако внезапно решим да скръстим ръце в скута и да почиваме, всички ще забележат липсата ни. Харесвахме работата в Лилхамра и защото я вършехме всички заедно. Цялото семейство работеше и всеки се чувстваше свързан с другите.

Щях да съм напълно щастлива, ако Бьорн не ми липсваше така силно и ако не бях толкова недоволна от себе си. Накрая не издържах и реших да поговоря с човек, който ме разбира. Една вечер заварих мама сама в кухнята да реже ревен. Седнах до нея на пейката и започнах:

— Мамо, само работата не е достатъчна.

— Какво искаш да кажеш? — изненада се тя.

— За да съм щастлива, това искам да кажа. Помниш ли, и ти го каза веднъж. По цял ден работя тук като бедна негърка, но не съм щастлива. Сигурно трябва да има и нещо друго, но аз още не съм разбрала какво. Или може би съм го забравила...

Мама продължи да реже ревен, но след малко ме погледна замислено и рече:

— Мисля, че знам какво си забравила. Тази мъдрост е записана заедно с много други в Новия завет и гласи горе-долу следното: „Каквото искаш да направят хората за теб, това прави и ти за тях“. С други думи: ако искаш някой да ти е верен, трябва и ти да си му вярна. Смяташ ли, че си била вярна?

— Не, не бях! И какво да правя сега? Да се разкайвам до последния си ден и никога вече да не бъда щастлива?

— Не преувеличавай! Първо се опитай да разбереш, че ще се влюбваш още поне дузина пъти. Поне! Но ако смяташ, че си се държала лошо с човека, на когото държиш, най-добре го помоли за прошка. Ако не ти прости, трябва да продължиш да живееш и за в

бъдеще да се стараеш да се отнасяш с близните си така, както искаш те да се отнасят с теб. Бъди добра с тях, ако искаш и те да са добри с теб. Когато човек иска да е щастлив, най-добре е да обича близните си.

— Хубави съвети ми даваш — въздъгнах аз. — Сега съм нещастна точно защото твърде много обичах близните си. Опитах се да обичам двама едновременно, а се оказа, че единият е излишен. Защо сега искаш да обичам всичките си близни?

Мама търпеливо обясни, че има разлика между обичам и обичам, и продължи да твърди, че съм длъжна да обичам всички свои близни.

— Добре, мамо — кимнах послушно, — но ще позволиш ли да направя едно малко изключение за фермера от Льовхулт?

Мама каза, че ще си помисли. В този миг Керстин ме повика, за да отидем набързо да се изкъпем в езерото.

— Не стойте дълго във водата. И се изсушете хубаво! — заръча мама.

— Не, мамо. Да, мамо — отговорих като добра дъщеря. — Впрочем ти си мъдра като кукумявката на Атина — добавих аз, защото

знам колко е нужно от време на време да казваш по някоя ободрителна дума на родителите си.

След като се изкъпахме, отидох на посещение на Адам Енгелбрехт, който стоеше вързан зад хамбара. След онова ужасно подуване татко не смееше да го оставя нощем навън — сигурно се боеше, че някоя сутрин ще го намери умрял. Когато се приближих, Адам Енгелбрехт се потриваше доволно по дъските на хамбара и аз донесох голямото чесало, за да му доставя още удоволствие. Разговорът с мама разкъса бариерите в сърцето ми и докато четках лъскавата му козина, изплаках цялата си болка.

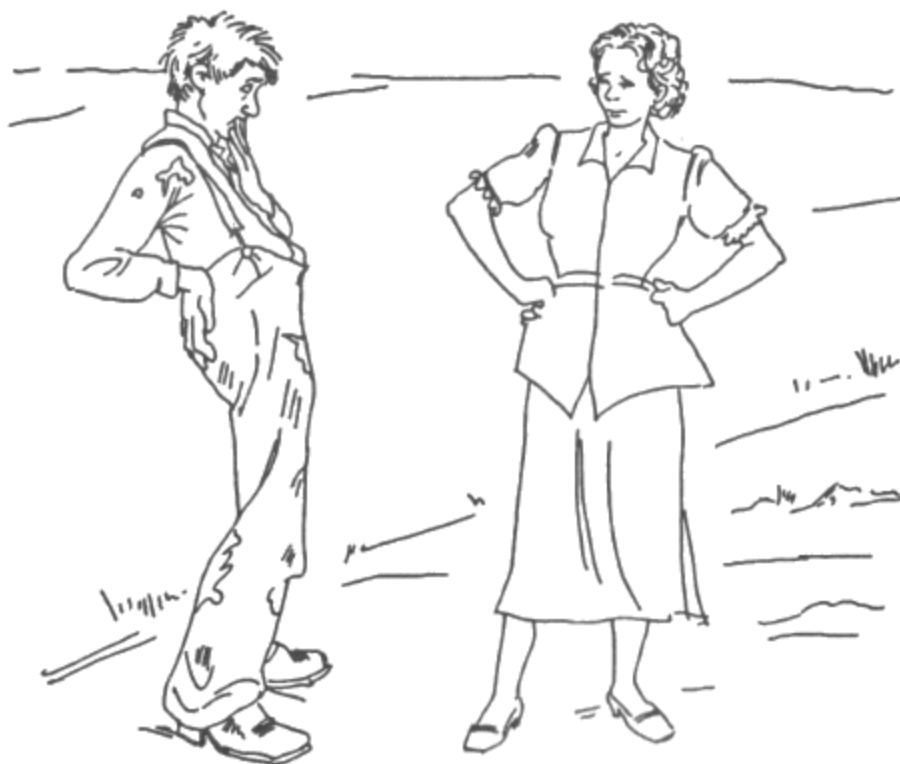
— Адам Енгелбрехт, погледни ме и ще видиш човек, който е по-глупав и от най-глупавото животно. Аз съм говедо, разбираш ли! Или не — аз съм звяр! Да, точно така, недей да ми противоречиш. Сигурно вече знаеш какво направих. Сигурно всички ми се подиграват. Не, Адам Енгелбрехт, не ми казвай, че като загубиш един, остават хиляди. При теб е друго — ти си имаш цял обор с прекрасни крави. Да, сега са на пасището, но когато дойде есента, ще се върнат и ще ти бъдат верни и предани. При мен е друго, разбери. Единственият, когото харесвам истински, си отиде и няма да се върне. И за всичко съм виновна аз! Какво казваш? — Че не съм виновна, дето другият ме е ухажвал? Охо, Адам Енгелбрехт, значи и ти си наивен като всички мъже! Жената винаги е виновна. Можеш да го кажеш от мое име на Аудхумбла, ако бикът от Бломкула започне да я задиря. Само да беше видял как се държах! Дръзки смехове, дяволити погледи и така нататък. Между нас казано, макар да се срамувам да го призная: всичко беше заради колата. И заради униформата. Звучи ужасно, но е вярно. Сега съм излекувана, повярвай ми. Даже генерал-майор в парадна униформа със злато отпред и отзад не би могъл да ме накара да го погледна. Мама казва да го помоля за прошка. Какво мислиш за предложението й? С радост бих го направила, ако вярвах, че той държи на мен поне малко. Но той не ме иска. Отиде си. Завинаги и за вечни времена.

Захвърлих чесалото и избягах. Не исках Адам Енгелбрехт да види, че плача.

ЧЕТИРИНАЙСЕТА ГЛАВА

Един ден през юли госпожа Ферм получи силни болки в корема. В нейното семейство предпочитат да страдат от ужасни мъчения, но да не отидат на лекар. И тя си остана вкъщи, докато сляпото ѝ черво загнои. Чак тогава дойде линейката и я откара в болницата. Децата пицяха страховито, а Ферм се обърка напълно. Още на следващия ден обаче започна да обмисля за коя ще се ожени, ако с Хилда стане нещо. Най-добре да си взема млада и хубава жена, довери той на мама. Тя огледа критично мърлявите му дрехи и директно му заяви, че е доста далеч от обичайния идеал за красота и трудно ще намери някое младо момиче, готово да се грижи за него и за многото му деца. Ферм обаче беше убеден, че ще се справи. Въпреки че най-добре било Хилда да се върне жива и здрава... но човек трябвало да е предвидлив.

— На първо време сте длъжен да намерите жена да се грижи за децата и къщата — напомни му мама.

Ферм обеща да опита, но не постигна нищо. На село човек просто не бива да се разболява, защото няма кой да го замести и наставка хаос. Керстин трябваше да дои кравите и се надуваше като паун — толкова се гордееше с умениято си. След няколко дни ставане в пет обаче, позабрави гордостта си и при всеки удобен случай повдигаше въпроса за доилна инсталация.

Ферм и пиццашите му деца бяха принудени да се оправят сами. Най-големите вече работеха и не се прибираха вкъщи. Две момчета бяха назначени във фабриката и много се фукаха, че са индустриални работници и вече няма да си цапат ръцете със селско стопанство. Госпожа Ферм бе взела най-малкото дете в болницата, но в къщата останаха още цели пет деца между четири и десет години.

— Какво ще кажете, ако долуподписаната поеме важния пост на домашна помощница? — попитах една вечер. Надявах се отговорната задача да отклони поне малко вниманието ми от сърдечната мъка.

— Смяташ ли, че ще се справиш? — попита със съмнение мама, но по лицето ѝ пролича, че изпитва облекчение.

Впрочем аз бях единственият вариант. Не можехме да се лишим от Едит. Тя доеше, хранеше пилетата и свинете, переше, гладеше, търкаше подовите, печеше хляб, миеше съдовете. Керстин доеше, береше череши, плевеше зеленчуковата градина и помагаше на полето.

Наложих на лицето си майчинско изражение, вързах си нова кухненска престилка и се запътих към къщата на Ферм.

Бедните дечица бяха насядали на стълбата: всички с коса като лен и сини очички, и търпеливо очакваха пристигането ми. Постарах се да изглеждам уверена и надеждна.

— Мили деца — заговорих отмерено, — през следващите дни ще се грижа за вас. Но не забравяйте, че искам сляпо послушание! — И заплашително вдигнах пръст.

— Ама че си смешна, Барбро — закиска се малкият Кале.

Разбутах хлапетата и влязох в кухнята. Дълго стоях на прага. Затворих очи и отново ги отворих. Не, не е било кошмар. Неизмитите съдове почти запълваха масата. Стояха на големи купчини. Изобщо кухнята изглеждаше така, че трябваше да пошепна в собственото си ухо няколко ободрителни думи, за да намеря сили да започна работа. Въпреки това започнах. Първо сложих на огъня голям котел с вода. Бенгт и Валтер — най-големите момчета — получиха строга заповед

да донесат дърва и още вода. Миенето на съдовете продължи почти час и вдигна много шум. Момиченцата Рут и Ана ми помогнаха да избърша. Изметох боклука и опържих сланина с картофи. Точно когато бях готова, Ферм се върна от обора.

След обяда отново останах сама с децата. Продължих да работя с удвоена енергия. Стоплих още вода, изнесох голямата вана и я сложих на стълбите пред къщата. Въръжих се с четка и сапун и нападناх малките деца. Знаех, че не са влизали в досег с вода и сапун, откакто госпожа Ферм е отишла в болница, а може би и известно време преди това. Всички имаха нужда от една хубава баня. Няма да кажа нищо повече.

След десетминутно търкане изпод пластове мръсотия се подава хубаво дете със светла кожа. Хлапетата, естествено, мърмореха, особено момчетата, но аз бях като природна стихия — неумолима, безмилостна. Накрая ги изплаках с градинския маркуч и това им хареса повече от банята. Представих се като вещица с омагьосан огнен лъч и започнах да ги гоня. Хлапетата тичаха около мен, смееха се и пищяха, сякаш наистина беше въпрос за живот и смърт да ми избягат. Накрая малкият Кале напълно се убеди, че ако го улуча с огнения лъч, ще умре. Аз изпаднах в истинска ловна еуфория и се забавлявах не по-малко от децата. Играта продължи, докато устните им посиняха от студ. Беше крайно време да ги прибера вкъщи.

В къщата имаше общо три легла: разтегателен диван в кухнята и два кревата в другата стая. Настаних в едното легло Бенгт и Валтер, а в другото Рут, Ана и малкият Кале. Завих ги грижливо и моментално реших, че ще имам не по-малко от десет деца. Беше прекрасно да сложиш в леглата толкова много чистички и милички дечица.

След настойчивите молби на Кале разказах приказка за малкото момче, което излязло да се поразходи в гората и намерило под един камък цял милион златни монети. Заговорихме се кой какво ще прави, ако има един милион. Бенгт и Валтер искаха да си купят самолети, коли и цяла планина бонбони. Ана и Рут мечтаеха за кукли, красиви роклички и колела. Кале се замисли сериозно и най-сетне рече:

— Ако намеря един милион, ще си купя собствено легло.

Погледнах го — така притиснат между двете си големи сестри, че се виждаше само нослето му. Трогателно мъничко същество. Кале

имаше право да получи легло и аз щях да му го намеря, даже ако се наложи да го открадна.

Обадих се по телефона на Ан, впрегнах врания кон в каручката за мляко и отидох в Мосторп. Ан вече беше изнесла креватчето, на което малкият бандит бе спал в ранните си години. Прекрасно креватче. Само на едната рамка се виждаха следи от зъбите му. Сигурно е захапвал дървото, когато са отказвали да му играят по свирката. Леглото си имаше матрак, а прекрасната майка на Ан ми подари завивка. Преди да си замина се сбогувах с Кнут и Кристоф, които същата вечер си отиваха. Бях невероятно доволна от постижението си. Мама ми даде стари чаршафи. Скрих креватчето в мазето на Ферм, за да изненадам Кале.

Получи се чудна изненада. Посветих в тайната другите деца, като ги заклех да не казват на Кале каква радост го очаква. На следващата вечер, когато дойде време за сън, сложихме леглото наред саята и подредихме възглавниците и завивките. Другите деца си легнаха и с напрежение зачакаха да видят как ще реагира малкото им братче.

Кале бе прекарал следобеда при баща си в обора и се върна към осем гладен и мръсен. Наяде се и се съгласи да се измие.

— Другите вече те чакат — казах му. — Побързай, ако искаш да чуеш приказка.

Кале влезе в саята с гръм и трясък, но изведнъж спря и погледна слисано прекрасното детско легло.

— Това е твоето легло, Кале — извикаха другите деца в един глас.

Кале ме изгледа със съмнение. Наложих се да повторя два пъти, че леглото наистина му принадлежи. Той се усмихна глупаво, направи няколко крачки и предпазливо попипа дървената рамка. После помилва възглавницата и се пхна под завивката с израз на неописуемо блаженство. И тази вечер разказах приказка, но Кале не ме слушаше. През цялото време се въртеше в леглото и милваше последователно възглавницата, завивката и дървените рамки.

На следващия ден започна голямото чистене — отчасти защото по рождение обичах да общувам с водата, и отчасти защото къщата имаше спешна нужда от почистване. Предположих, че госпожа Ферм е имала много работа с толкова деца и не ѝ е стигнало времето да

почисти. Всеки ден е доила кравите, почиствала е съдовете за мляко, готвила е за голямото си семейство, прала е и е гладила... и явно с течение на времето е престанала да обръща внимание на праха и мръсотията. Имах чувството, че в къщата не е бърсан прах от миналото столетие. Стените и таванът изглеждаха направо черни, а пердетата по прозорците плачеха за пране. Точно такава работа обичам. Искам да видя, че е чисто. Насъбрах парцали и четки и се залових за работа. Четкане, стъргане, търкане... Едвам премахнах умрелите мухи по стените и тавана. Измих прозорците, изпрах пердетата. Накрая Ферм съвсем сериозно ми заяви, че обмислял да се премести в обора. Измих шкафовете и ги застлах с чиста хартия. Изтърсих леглата. Излъсках всички домакински съдове и почистих готварската печка. Ръцете ми станаха на нищо, но мрачното ми сърце се разведри. Когато приключих, повиках Кале и момиченцата и излязохме да наберем цветя, за да украсим стаята. Набрахме огромен букет камбанки и мак. Сложих цветята в голяма ваза и я поставих на масата. Слънцето влизаше свободно през чистите прозорци, цялата къща миришеше на чисто и на цветя. Огледах се и изпитах задоволство от работата си. Точно тогава се появи Керстин и отбелязах доволно:

— Усещаш ли как мирише?

— Мирише на крави! — отзова се сърдито тя.

И имаше право, защото Ферм бе дошъл да пие кафе. Знам, че почти всичко в света умира и изчезва или бива унищожено, но оборският ратай постоянно си мирише на обор.

Нямах особен опит в готвенето и прибяхнах до помощта на готварската книга. Четох, докато ме заболяха очите, но не разбрах почти нищо. Какво означаваше например „пригответе обикновен бял сос“ или „кипнете в силен бульон“? Положих много усилия, за да приготвя обикновен бял сос, но се получи нещо наистина необикновено. Реших да сваря оризова каша, но оризът се наду и препълни тенджерата. Бях пресметнала, че за да нахраня децата, ще ми е нужно поне едно кило ориз. Затова напълних тенджерата до половината и залях ориза с мляко. После отидох да среща Кале и докато се занимавах със сплъстените му къдрици, от кухнята се чу застрашително съскане. Оризовата каша се разливаше по печката! Веднага я преместих в по-голяма тенджера и се върнах при Кале. След малко се чу ново съскане. Пак ориз по печката! Потърсих най-голямата

тенджера — по-точно казана, в който варяха компотите, за да съм спокойна. Едва сега се сетих да прочета какво пише в готварската книга: чаша и половина ориз за шест порции! Аз бях сварила осем, а може би и десет, и можех да нахраня с тях трийсет гладни гърла — и сигурно пак щеше да остане ориз.

През следващите дни децата ядяха само оризова каша. Когато я поднесох за четвърти път, чух недоволно мърморене, но съумях да потисна опитите за въстание, като обясних, че светът е пълен с бедни малки деца, които ще се радват да им поднесат такава хубава каша.

— Подарявам им я — заяви Валтер, докато зяпаше с отвращение чинията си.

Същия ден мама ме попита как се справям с домакинството и с какво храня децата.

— Ами... с оризова каша — отговорих честно.

Бързо се научих да готвя няколко ястия, които ми се удадоха много по-добре. Особено вкусни се оказаха компотите и кремове, да не говорим за херингата и пържената сланина. А когато не успях да приготвя хубава вечеря, се утешавах с мисълта, че духовната храна е по-важна. Щом чуех, че ще има приказка, децата си лягаха послушно. Ана искаше да слуша библейски истории и когато разказвах как лошите братя хвърлили Йосиф в кладенеца и го продали в Египет, тя се скриваше под завивката и плачеше сърцераздирателно. Трябваше веднага да разкажа за фараона и как назначил Йосиф за управител на Египет, за да я успокоя. Ана и Кале ме молеха да им разказвам и за детето Иисус, затова донесох от къщи детска библия с много картинки и започнахме да я разглеждаме. Една от картините показваше дванайсетгодишния Иисус в храма и когато разказах как Иисус предприел с родителите си великденско пътуване в Йерусалим и видял прекрасния храм, Ана промълви замислено:

— Добре че са заминали, преди да навърши дванайсет години, иначе е трябвало да му платят цял билет, не половин.

Ана беше много пестеливо момиченце и наскоро бе пътувала за първи път с влак, затова знаеше какво се плаща.

Привързах се силно към децата на Ферм и си прекарвахме много хубаво заедно, но с времето стана ясно, че не съм достатъчно обучена, за да водя такова голямо домакинство. Някои вечери се чувствах уморена до смърт. Затова изпитах облекчение, когато един ден Ферм

ми съобщи, че е убедил сестра си да дойде, за да помага в домакинството и да дои кравите.

Положих усилия да оставя къщата в най-добро състояние. Няколко дни работих без почивка, за да изчистя и последното ъгълче. Накрая се изтоших, станах нетърпелива и започнах да се карам на децата. Последният ден мина в напрежение. Всичко вървеше наопаки. Каквото и да правех, се проваляше. Малките вдигаха шум и ме нервираха до сълзи. Бях решила да им направя палачинки. Големите седяха около масата, крякаха като свраки и си искаха вечерята. Обаче тестото постоянно залепваше, аз скърцах със зъби и водех тежка битка с тигана. Едва успях да направя няколко по-нормални палачинки. Точно тогава се появи Кале и ми показва голяма дупка на панталонките си. Те му бяха единствените.

— Трябва да ги зашиеш веднага, иначе утре няма да мога да изляза навън — отбеляза мъдро Кале.

Тази капка преля чашата. Бях готова да тропам с крака и да се развикам. Хванах Кале за раменете, раздрусих го и заявих, че нямам никакво намерение да му кърпя панталоните.

— Щом нямаш други, ще ходиш гол — отсякох немилостиво.

Другите деца много харесаха идеята ми, започнаха да подскачат около Кале и да го дразнят. Малкият се разрева и гневът ми веднага се насочи срещу братята и сестрите му. Изкрещях, че само ако чуя някой да дразни Кале, така ще го набия, че ще ме помни, докато е жив. Изпратих всички по леглата и отказах да разкажа приказка.

— Когато си сърдита, не изглеждаш никак мила — рече обвинително Кале.

— Никой не е винаги весел — отговорих гневно, макар че вече се отвърщавах от себе си. И колкото повече ме беше яд на себе си, толкова по-лоша ставах. Накрая завих децата и избягах навън.

Застанах на стълбата, за да обмисля ситуацията. Чувствах се толкова уморена, че краката ми трепереха. Престилката ми беше мръсна, косата ми миришеше на палачинки. Изоставена от Бога и от хората. Родителите ми бяха на някакъв юбилей в другия край на енорията, Керстин бе излязла с Ерик, дори Едит не си беше в къщи. А Бьорн... Бьорн беше някъде много далеч от мен.

Смятах да се прибера в стаята си, да се пъхна в леглото и да си изплача болката и умората. Но вечерта беше прекрасна, затова с

последни сили се завлякох до горичката, където можех да поседна под любимата си бреза. Двамата с Бьорн бяхме ходили там десетки пъти и не би трябвало да стъпвам повече на това място, но нещо ме тласкаше да го направя. Седнах на земята, облегнах глава на бялото стъбло и затворих очи. Мъчеше ме отвращение от самата мен. Искаше ми се да умра.

— Добър вечер — прозвуча тих глас.

Вдигнах глава — пред мен стоеше Бьорн. Пред мен стоеше Бьорн!

— Добър вечер. Добър вечер, господин Съодерлунд. — Жалък опит да се пошегувам. Последва опит за очарователна усмивка, но се получи само разкривена гримаса. В следващия миг избухнах в плач. Разплаках се така силно, че Бьорн се уплаши.

— Не плачи, мила Барбро, моля те — опита се да ме утеши той. — Какво има?

Продължих да плача.

— Защо плачеш, Барбро? — попита отново той.

— Плача, защото... плача, защото Кале си скъса панталонките — отговорих, хълцайки.

— Но това съвсем не е причина да се обливаш в сълзи — отбеляза разумно Бьорн.

— О, как да не е причина — отговорих с пресекващ глас. — Толкова съм нещастна! Ти дори не бива да говориш с мен. Потърси си друго момиче, което няма да се държи като пълна идиотка.

— Няма да си потърся друго момиче — отговори сериозно Бьорн. — Дойдох да те попитам дали искаш да слезем на езерото Мюленхоф и да ловим риба. Искаш ли, или не искаш?

Скочих като ужилена.

— Дали искам? Дали искам? Готова съм да прекося с теб цялата област, ако ми позволиш.

Веднага хукнах към гнездото на врабчетата, за да се преоблека. Заставах пред огледалото и се ужасих от подутия си червен нос и от стърчащата си коса. Хвърлих престилката, измих се хубаво, облякох чиста бяла блуза и любимия си син панталон, напудрих лицето си, сресах си косата и се върнах при Бьорн. Убедена съм, че се справих по-бързо и от най-добрия пожарникар.

— Знам, че би трябвало да облека власеница от зебло и да си посипя главата с пепел — заявих с треперещ глас и го хванах подръка, — но предпочетох да се покажа пред теб в обичайния си кадифен панталон.

Умората ми изчезна напълно. Тялото ми преливаше от енергия. Не можех да вървя нормално, а през цялото време подскачах и правех отклонения в една или друга посока. А когато се настаних на обичайния си камък на брега на езерото и се загледах в хубавата стара плувка, знаейки, че Бьорн седи само на два метра от мен, изпитах такава радост, че ми идеше да закрещя. Но не исках да плаша рибите. Обаче непременно трябваше да му кажа какво мисля за постъпката си. Дължах му го. Затова поех дълбоко дъх и започнах смело:

— Бьорн, ти сигурно мислиш...

Плуката потъна. Изтеглих от водата чудесен малък костур. Бьорн го уби и наниза на кукичката ми нов червей. Хвърлих въдицата и започнах отново.

— Бьорн, исках да ти кажа...

Плуката пак потъна. Още един костур. Издърпах го и започнах за трети път:

— Бьорн, исках да ти кажа, че аз... — И замлъкнах.

— Хайде, кажи ми — помоли той.

— Моля се да хвана още един, защото ми е много трудно да ти го кажа, разбираш ли.

— Тогава не казвай нищо. Достатъчно е, че двамата сме отново тук и ловим риба в тъмното.

— И за мен е достатъчно... Но ще се опитам да побързам и да кажа „прости ми“, преди следващият костур да се намеси в разговора. О, забеляза ли, че го казах?

— Да, забелязах — отговори сериозно Бьорн. — А ти забелязваш ли, че плуката ти пак потъна? Бързо издърпай рибата, не реви! Не разбираш ли, че всичко е наред?

Оставихме въдиците в дървената барака край езерото и тръгнахме да се прибираме. Свен Свенсон седеше на пейката пред дома си и пушеше вечерната си лула. Като го чу да говори с нас, Мария бързо излезе навън и изненадано плесна с ръце.

— Мили боже, колко се радвам да ви видя отново! Липсвахте ни. Мислех си, че никога вече няма да дойдете на езерото.

— Честно казано, и аз си мислех същото — прошепнах тъжно.

Мария откъсна голям розов божур и ми го подаде. Сбогувахме се сърдечно. Прибрах се вкъщи да сложа божура във ваза и отидох в къщата на Ферм.

Кале спеше в новото си креватче, но бузките му бяха мокри от сълзи. Целунах го, той се размърда и промърмори нещо неразбрано. Взех панталонките му от пода и седнах в дневната да ги закърпя. Никога не бях поставяла толкова хубава кърпка.

ПЕТНАЙСЕТА ГЛАВА

В началото на август Керстин и аз получихме петнайсет дни почивка. Две седмици пълно блаженство. Обещахме си да му се насладим до последната капка. Не всяка, но почти всяка сутрин мама или Едит ни носеха шоколад в леглото. Вратите на стаите ни бяха отворени, за да можем да си подвикваме:

— Ставай най-сетне, мързеланке!

Или:

— Ранното ставане е злато!

По някое време ставахме, навличахме банските и тичахме през парка към езерото за утринната си баня. От нашата страна езерото беше доста плитко за плуване и когато искахме да се гмуркаме, трябваше да прекосим пасището на кравите. Имахме си едно специално място, където водата беше много дълбока.

Почти всеки ден предобед се качвахме на колелата и отивахме в Мосторп, за да поиграем тенис с Ан и Вивека. Следобед те пък идваха у нас, обикновено придружени от Торстен, който някак си успяваше да предаде уроците на малкия бандит сутринта. Бьорн бе помолил баща си да му даде почивка едновременно с нашата, идваше с колелото си още в ранна сутрин и прекарваше целия ден с нас. За съжаление на Керстин Ерик не можа да получи почивка — оказа се невъзможно, защото ръжта узря и трябваше да се ожъне, а Ивар, ратаят в Бломкула, бе повикан в армията — за голяма радост на нашия Оле.

Скоро стана ясно, че Оле е тържествувал твърде рано. Ивар се върна вкъщи много скоро, защото лекарската комисия установила, че има плоско стъпало. Една вечер се появи в Лилхамра с плоските си стъпала и с обичайната си стремителност отведе Едит на летния празник на спортния съюз „Свежа воля“, който тази година се проведе на площада във Фагервик.

Завръщането на Ивар си имаше и добра страна: от време на време Ерик успяваше да си вземе свободен следобед и да дойде с нас. Обикновено отивахме на плаж. Лежахме мързеливо на пясъка, печяхме

се на слънце, разговаряхме, пиехме кафе, състезавахме се на бруст и кроул, скачахме във водата и се чувствахме по-щастливи от всички хора на света.

За да не забравяме, че сме във ваканция, с Керстин често си доставяхме удоволствието да отидем да поздравим Йохан, който работеше на полето, и да се възхитим на моята великолепна покупка: сноповръзвачката, която работеше неуморно, жънеше ръж и пшеница и връзваше снопи. Йохан караше конете, Оле и Ферм нареждаха сноповете на купчини. Видеше ли ни, Йохан спираше конете и ни измерваше с презрителен поглед.

— Мързелуването е най-големият порок. Защо не вземете греблата да съберете останалите класове?

— О, не! — отговаряхме високомерно. — Ние сме във ваканция.

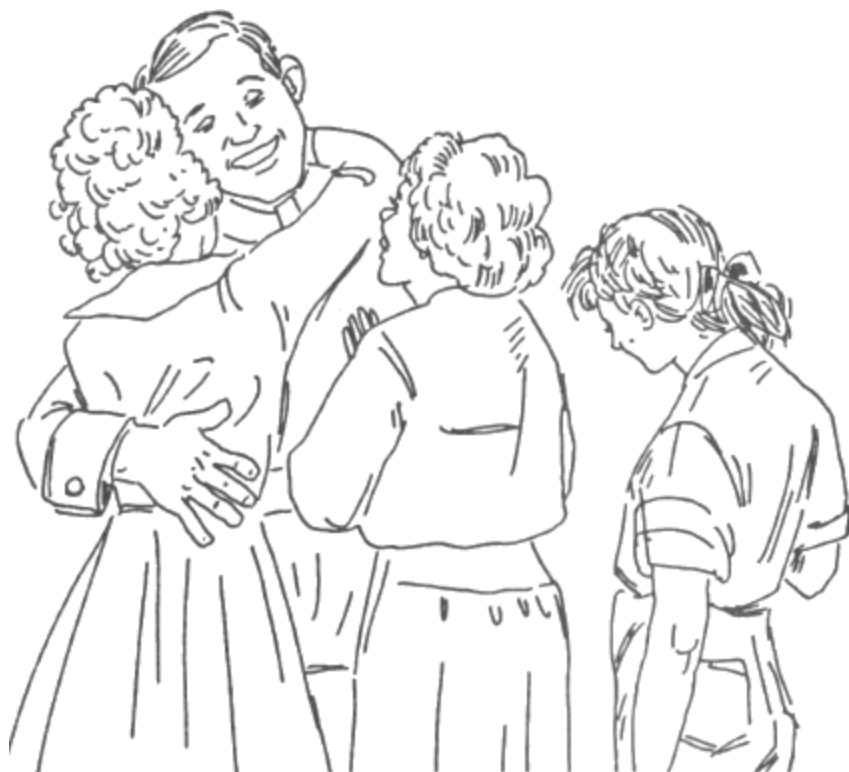
— Никога не бях чувал такава глупост — отговаряше Йохан и продължаваше да работи.

Един ден, точно в средата на ваканцията, по телефона пристигна вестта, че нашият братовчед, 23-годишният Карл-Хенрик, новоизпечен лейтенант от танковите войски, ще дойде да прекара почивката си в Лилхамра.

— Не мога да гледам униформи! — извиках ужасено. — Не го искам тук!

Протестите ми не помогнаха. Още на следващия ден, точно в три и петнайсет, в гарата влезе бързият влак и от него изскочи млад, напет лейтенант — отдалеч му личеше, че е придобил това звание съвсем наскоро. Личеше му и още нещо: че според него това назначение е най-невероятното събитие в световната история — поне откакто Карл Мартел отблъснал маврите край Поатие през 732 г.

Керстин и аз бяхме спрели „каляската“ зад сградата на гарата и младият лейтенант се запъти с енергични крачки право към нас. Позна ни веднага, макар да не се бяхме виждали, откакто ние, двете, бяхме деца, а той — тромав гимназист с мутиращ глас.

— Здравейте, малки братовчедки! Боже, колко сте пораснали! След две-три години ще станете годни за общуване. На колко години сте всъщност?

— На шестнайсет — отговори мрачно Керстин и плесна с камшика.

Лейтенантът се качи в каляската като император на път за коронацията, облегна се удобно и нареди:

— Да тръгваме!

Керстин се подчини. Карл-Хенрик оглеждаше снизходително красивата местност и от време на време благоволяваше да отбележи:

— Не знаех, че тук е толкова красиво. Вече не съжалявам за решението си да ви посетя. Ще се радвам да пообщувам малко с простия народ. Освен това съм сигурен, че малките ми братовчедки са много самотни и имат нужда от ободряваща компания.

— Потресени сме от любезността ти — отговорих сърдито. — Наистина ли смяташ, че армията на страната може да се лиши от теб? Не е ли безотговорно да намалиш числения състав на своя полк? Освен това съм длъжна да те предупредя, че може да не се върнеш цял-целеничък. Тук, на село, имаме диви бикове, а простият народ обича да се бие.

— Замълчи, детенце — скастри ме строго Карл-Хенрик. — Кой те е научил да се държиш нахално с възрастните?

Факт беше, че Карл-Хенрик завладя с щурм „простия народ“. Веселият му смях стигна до най-отдалеченото кътче на фермата. Децата на Ферм го следваха като кученца, след като един ден глътна пред очите им златния си часовник и го извади от панталонките на Кале. Спечели одобрението на Йохан, когато в критичен момент с бързата си намеса спаси сноповръзвачката от повреда. За Едит да не говорим! Тя изпълняваше цяла симфония от дръзки смехове и хвърчащи къдрици, докато, балансирайки с таблата за кафе, рано сутрин тичаше по моравата към лявото крило, където междувременно мама беше обзавела две стаи за гости.

Госпожа Ферм обяви Карл-Хенрик за свой най-добър приятел, след като той ѝ обясни всичко за апандисита. След като се бе върнала от болницата, тя претендираше да е най-висшият медицински авторитет в цялата област. Убедена съм, че ужасно се ядосваше от липсата на болни в Лилхамра, защото нямаше на кого да постави диагноза. Непрекъснато подхвърляше латински имена на болести и който не я познаваше, си мислеше, че наскоро е издържала най-важния си медицински изпит. Един ден Кале се оплака, че го боли коремчето, и гордата майка заяви, че това е просто малък гастрит. Ферм обаче изплю тютюна за дъвчене и отговори убедено:

— Не е никакъв гастрит. Малкият пак е ял неузрели ябълки.

Карл-Хенрик, естествено, се присъедини и към мързеливата банда на плажа. С Бьорн бързо станаха приятели, макар да бяха различни като деня и нощта. Мама и татко открай време имаха слабост към братовчеда: мама, защото той беше син на сестра ѝ, а татко, защото Карл-Хенрик беше също толкова весел и шумен като него. Когато татко разказваше надълго и нашироко за селското стопанство, Карл-Хенрик го слушаше с пламенен интерес и татко много скоро го обяви за най-добрия представител на съвременната младеж. Ние с Керстин не стигнахме чак дотам, но признахме, че много го харесваме. Същевременно полагаме усилия да изтрием поне част от самодоволството му.

Да, като цяло младежът беше приятен гост. Видеше ли мама да чисти грах, тичаше да ѝ помогне. А когато се наложи Йохан да свърши

някаква друга работа, Карл-Хенрик седна на сноповръзвачката и го отмени.

Очевидно му харесваше да общува с простия народ. Една вечер обаче, докато седяхме в дневната, попита намръщено:

— Това ли е шумният, опияняващ живот в господарските имения? Защо още не съм преживял нито едно празненство до зори? Защо не чувам музика? Защо не виждам красиви жени, гъвкави като млади катерички, да се носят в ритъма на валса, както му е редът?

Погледнах Керстин. И тя като мен бе дълбоко засегната от това ужасно обвинение. След кратък размисъл Керстин вдигна пръст и извика:

— Сетих се! Ще организираме празник на раците!

Карл-Хенрик изслуша плана ѝ и го прие с въодушевление. След като получихме разрешение от мама, с Керстин седнахме да пишем покани. Адресирахме ги до Ан, Вивека, Торстен, Ерик и Бьорн. Съдържанието беше следното:

Каним ви на празника на раците в Лилхамра следващата събота точно в осем вечерта. Условието за участие е гостите да наловят достатъчно раци — защото не очакваме раците да се появят от само себе си, а ние нямаме пари да купим. Място на улова: Мюлензее. Време: петък, 20 ч. Облекло: шорти и топли якета, стари обувки или гумени ботуши. Фенерчета. Тръгване от Лилхамра в 19:30 ч. Домакините ще осигурят кошници за раците, кафе и сандвичи за гладните, както и истински, жив лейтенант. Внимание! Лейтенантът е безопасен, ако не го дразните. Очакваме ви с нетърпение!

ШЕСТНАЙСЕТА ГЛАВА

В петък вечер пред гнездото на врабчетата цареше трескава суетня. Непрекъснато се чуваха викове: „Къде ми е кошницата?“, „Фенерчето ми не свети!“ или „Обувката ми е пробита! Големият ми пръст се подава навън!“, а в отговор: „Супер, така няма да ти трябва друга стръв за раците!“. Шумната весела група се запъти към Мюлензее, докато татко, мама, Йохан, Едит и децата на Ферм ни махаха за довиждане. Вечерта беше топла и мрачна. Минахме покрай Мюленхоф с песен и маршова стъпка и стреснахме Свен и Мария, които побързаха да излязат от дома си, за да видят какво става. Скоро след това стигнахме до целта. Езерото лежеше пред нас тихо и спокойно между старите борове и ели и сигурно сънуваше нещо хубаво. Не беше подходящо за къпане, защото дъното беше тинесто, затова пък беше несравнимо за риболов и лов на раци.

Карл-Хенрик пръв влезе във водата и моментално се разкрещя и започна да дава команди — сигурно си мислеше, че зад него върви целият танков полк.

— Би ли намалил малко високоговорителя — помоли спокойно Бьорн.

— Наистина ли искаш да уплашиш бедните раци до смърт? — подкрепи го Керстин. — Що се отнася до мен, аз съм привърженичка на стария метод да ги убиваме чрез сваряване.

Вече беше съвсем тъмно и когато включихме фенерчетата си, гледката беше много красива. Разпределихме се по брега. Общо взето, беше кално, но имаше и каменисти участъци. Понякога попадахме в дупка и потъвахме до над коленете. Добре че водата беше топла. Вървах близо до Бьорн — честно ще си призная, че малко ме е страх от раците. Осветихме водата с фенерчетата и видяхме черните зверчета да пълзят със стотици по дъното. Бьорн ги ловеше бързо и сръчно. Показа ми как се прави и страхът ми постепенно изчезна. Станах толкова смела, че спусках ръка във водата и вадах рак след рак, без да ги поглеждам. Усещах, че вадя все по-едри раци, и се радвах на

сполуката си. По едно време чухме сърцераздирателен вик. Оказа се, че Карл-Хенрик е паднал в дълбока дупка. Цялата му мъжествена фигура изчезна под водата.

— Браво на теб — похвали го Ерик, когато главата му отново изникна на повърхността. — Най-добре е да се гмуркаш. Така няма да пропуснеш нито един рак.

Съжалихме бедния Карл-Хенрик, който беше съвсем мокър, спряхме за малко лова и запалихме огън на брега. Изтичах до дома на Свен и Мария и взех назаем едно яке. Насядахме около огъня, за да изпием донесеното кафе. От време на време танцувахме и подскачахме, за да се стоплим.

— Искам ти да си моята скоу и да танцуваш за мен — обърна се Карл-Хенрик към Вивека и я дръпна за косата.

— Ти си луд! — извика тя. — Каква искаш да бъда?

— Я стига, момиче, никога ли не си чела индиански книги? Как тогава се оправяш в живота? — учуди се Карл-Хенрик.

Напълнихме кошниците с черни раци и ги понесохме към къщи. Събрахме ги в огромен казан и ги преброихме. Точно 240 парчета. Достатъчно за утрешния празник. Разделихме се с многообещаващото „До утре“.

На следващата сутрин, както обикновено, отидохме на езерото да поплуваме. Докато се връщахме вкъщи през пасището, Керстин внезапно нададе вик и посочи близкия склон. Първата ми мисъл беше, че е видяла змия, но се оказа, че на склона са израснали прекрасни малки гъби.

— Великолепно! — зарадвах се аз. — Тази вечер ще направим омлет с гъби.

— Точно това си помислих и аз — отговори Керстин, която вече пълзеше на колене и събираше гъбите. Не носехме със себе си нито съдове, нито торба, затова използвахме халатите. Върнахме се вкъщи с два големи вързопа.

— Вече знам какво ще поднесем за десерт — заявих бодро аз. — Ще отидем до онзи стръмен, каменист склон, където растат най-прекрасните малини.

Само след час бяхме набрали две кофички малини.

— Страхотен празник ще стане! — Керстин подскочи от радост и изсипа част от малините. — Истинско пиршество! И няма да ни струва

нищо!

Доста време се забавлявахме да пресмятаме какво биха стрували в града раците, гъбите и малините.

— Да не забравяме, че яйцата за омлетите идват от нашите собствени кокошки — добави Керстин. — А сметаната за малините е от собствените ни крави. Великолепно е да живееш на село!

След обяда слязохме с колелата в градчето и купихме пъстри лампиони, каквито за съжаление не растяха по нивите на Лилхамра. Взехме парите от спестяванията си, защото много държахме родителите ни да не плащат за празника.

Смятахме да пируваме в беседката, ако времето е хубаво. Карл-Хенрик ни помогна да прекараме няколко жици през живия плет и да окачим лампионите. Масата, която обичайно стоеше в беседката, беше твърде малка и нямаше да ни свърши работа. Изнесохме голямата кухненска маса, покрихме я с бяла хартия и я украсихме с цветя.

И двете с Керстин вече треперехме от напрежение. Искахме всичко да бъде свършено. Не биваше да вали, луната бе длъжна да свети ярко, омлетите, които смятахме да направим в последната минута, не биваше да прегорят, раците, които Едит бе сварила още сутринта, не биваше да са пресолени. И най-важното — всички трябваше да се забавляват.

— Моля господата да не забравят, че тази вечер са канени на празника на раците — каза Керстин на минаване покрай родителите.

— Наистина ли искате и ние да участваме? — попита мама. — Мисля, че ще се забавлявате по-добре, ако няма възрастни.

— Това е най-голямата глупост, която съм чувала през последната година. Няма да допуснем да си седите в дневната със сълзи на очи и да слушате как вдигаме шум навън. Как си го представяш?

Тогава мама каза, че за нея е чест да присъства на нашата забава, а татко добави, че на празника на раците трябва да присъстват хубави момичета, значи сме постъпили умно, като сме си осигурили присъствието на мама. След това помоли за особеното благоволение да я отведе на масата. А ние си знаехме, че никой не би могъл да попречи на татко да участва, когато някъде имаше веселие.

В осем всичко беше готово. Две огромни купи с раци, украсени с клончета копър, стояха в средата на масата. Карл-Хенрик имаше

задачата да запали пъстрите лампиони, щом пристигнат първите гости. Керстин и аз бяхме в кухнята: тя разбъркваше гъбения пълнеж, аз разбивах яйцата за омлетите и режах хляб, за да го препека по-късно. Когато момичетата от Мосторп се появиха на завоя, Карл-Хенрик извика:

— Внимание! Готови! Старт!

Омлетите отидоха в пещта, Керстин изскочи навън да посрещне гостите, а аз започнах да препичам хляба. Но когато от отсрещната посока се зададе колело, помолих Едит да ме замести за малко, за да изляза и да поздравя Бьорн. И макар че мислите ми бяха заети с омлетите, не можех да не забележа, че Бьорн изглежда необикновено добре: със загоряло от слънцето лице, светла коса и чудесна бяла риза с колосана яка.

Скоро се появи и Ерик — препускаше право през ливадите на Бломкула, а накрая дойдоха и почетните гости мама и татко. Мама си бе направила прическа и носеше хубавата си рокля от розов лен. С Керстин се спогледахме многозначително — никой нямаше толкова красиви и представителни родители като нашите. Имахме всички основания да се гордеем с тях.

Насядахме около масата. Омлетите са връх в готварското изкуство, заяви Карл-Хенрик с пълна уста. Хлябът беше препечен точно колкото трябва, раците не бяха пресолени — и на всички им беше весело. Много скоро се появи и луната и увисна на нощното небе като огромно огнено кълбо. Вечерта беше свършена. Навън беше топло, пъстрите лампиони осветяваха в най-различни багри рачешките черупки, които се трупаха в чиниите ни, а около беседката цареше мрак. Карл-Хенрик не преставаше да се тъпче с раци и накрая го попитах дали лейтенантите от танковите войски имат стомаси от желязо или той е по-специален случай. Той, естествено, ме обвини, че възпитанието ми не е завършено, и обеща, че ще се заеме с мен веднага щом погълне още една дузина раци.

Когато стигнахме до малините, Ан предложи да изпеем нещо и всички се съгласихме въодушевено. Изпяхме няколко народни песни. Вивека се отличавахе с кристално ясен глас, който заглушаваше другите и ликуващо произнасяше думи като „Колко красив е животът“. Когато Торстен подхвана втория глас, направо ме побиха тръпки и си казах, че животът наистина е прекрасен.

След това Керстин и аз показахме уменията си да свирим с уста. Изпълнихме парадния си номер „Ден и нощ“, отрупан от началото до края с трилери и извивки. След като ни изслуша Карл-Хенрик заяви, че певческите ни умения не допускат приемане в Метрополитен, но поне умеем да свирим доста по-добре от много други хора.

Внезапно от мрака край беседката се чу шепот. Оказа се, че децата на Ферм са се приближили безшумно по моравата, насядали са наоколо и слушат концерта. А на стълбището пред къщата седеше Йохан и ни наблюдаваше замислено. Все още имаше много raci и попитах мама дали да не поканим Йохан и децата да похапнат от тях. Мама любезно отговори, че ние сме наловили racите и можем да правим с тях каквото си искаме. Едит беше в кухнята и вареше кафе. Изтичах при нея и я помолих да доведе Оле и да му каже да си вземе

китарата. На минаване да се обадят и на Ферм и жена му, за да вземат и те участие в празника.

Оле се появи много скоро, но Ферм и жена му бяха отишли някъде — което не беше чак толкова зле, защото раците нямаше да стигнат за всички. С Керстин донесохме чисти чинии и втората смяна посегна към купите с раци. Все едно бяхме пуснали в беседката стадо скакалци. Скоро купите се изпразниха — само в едната лежеше жалка дребна черупка. Малините бяха свършили, но Едит свари още кафе и всички пихме заедно — с изключение на децата, разбира се. Кале трогателно ме помоли да му позволя да опита, но аз отговорих строго:

— Ти май забравяш, че вече не отговарям за възпитанието ти. Никакво кафе! Ще пиеш сок.

Кале получи голяма чаша сок и беше напълно щастлив. Оле настрои китарата и след известно колебание двамата с Едит изпълниха най-различни весели и тъжни песни, изпълнени с кръв, любов и страшна смърт. След като помолих за разрешение да представя детския хор на Лилхамра, ръководен от превъзходен диригент, заповядах на хлапетата да изпълнят народната песен „Отивам да бера горски теменужки“, която бяхме упражнявали, докато ядяхме оризова каша. Те не проявиха особено желание да берат горски теменужки, но строгите ми погледи си свършиха работата и хорът се справи чудесно.

Скоро децата и старите хора отидоха да си легнат. Оле помоли Едит да се разходят към пасището — сигурно за да си обменят дълбоки мисли. Ние последвахме примера им и отидохме на брега на езерото, огряно от лунната светлина. Вечерта беше топла и тиха, луната оставяше сребърна диря по водната повърхност, скритите в тревата щурци пееха с всичка сила. Жалко, че не млъкнахме дори за минута, за да послушахме песента им.

Насред езерото се издигаше малкият остров Калвхолм и някой предложи да го посетим. Едва се побрахме в гребната лодка. Ръбът ѝ стигаше почти до водната повърхност и трябваше да седим мирно. Плаването мина без произшествия и след минути слязохме на брега на Калвхолм. Поседяхме на крайбрежните скали, погледахме езерото и си поговорихме. Сърцата ни пееха, устите не млъкваха. Бяхме едно сърце и една душа.

— Ако знаете колко се радвам, че дойдохте да живеете в Лилхамра — рече Вивека.

— Надали има някой, който не се радва — отговори самодоволно Керстин, а ние с Ан я подкрепихме от сърце.

— И аз се чувствам добре тук — намеси се Карл-Хенрик. — Не ми се иска да си замина.

— Олеле! — извиках аз. — Когато Карл-Хенрик си замине, в Лилхамра ще настъпи такава тишина, че ще чуваме как пълзят мравките. Цяло щастие е, че скоро ще започне вършитбата — когато вършачката работи, се вдига голям шум и Карл-Хенрик няма да ни липсва много.

Тогава господин лейтенантът от танковите войски скочи и заяви, че сега вече ще си получа заслуженото. Нахвърли се върху мен, но аз се защитавах с всички сили.

— Впрочем — обърна се Карл-Хенрик към Бьорн, когато дуелът приключи, — не намираш ли, че е безобразие, дето близначките ми говорят на ти?

— Намирам — отговори с обичайното си спокойствие Бьорн. — Би трябвало да казват „Вие“ и „чичо“.

Стана време да се прибираме. Момичетата от Мосторп имаха разрешение да останат до дванайсет.

— Сега ще се наспя хубаво — рече Карл-Хенрик, когато гостите си заминаха. — Лека нощ, врабчета, и много ви благодаря за прекрасния празник!

— Лека нощ, скъпи чичо — отговорихме в един глас. — Нуждаете ли се от топла бутилка в кревата? Или може би от мека котешка кожа за уморените ви стъпала?

— Вървете по дяволите! — изсъска той и изчезна в своето крило.

Керстин и аз не се чувствахме уморени. И двете бяхме в точното настроение за някоя малка лудория.

— Дали да не му направим серенада с цигулка? Старите хора имат нужда от забавления — рече Керстин.

Речено, сторено. Изтичахме в кухнята за парче смола, пиронче и конец. Забихме пирончето под прозореца на Карл-Хенрик, опънахме конца и започнахме да стържем със смолата. Който някога е чувал този звук, ще изпита съчувствие към измъченото лице на лейтенанта, когато се появи на прозореца. Процеди през зъби някакви неразбираеми думи и накрая заяви, че той може и да си отива, но в

Лилхамра ще останат предостатъчно луди, способни да убият дори хора с много издръжлива нервна система.

СЕДЕМНАЙСЕТА ГЛАВА

Ваканцията свърши. Карл-Хенрик си замина и животът се върна в старото си русло. Изпратихме лейтенанта в пълен състав. Ан и Вивека бяха увидели венци от полски цветя и ги окачиха на врата му по хавайски обичай. Той не се възпротиви. Бил толкова покрусен от раздялата, че ни позволявал да правим с него каквото искаме. Тъй като трябваше да пътува цяла нощ, ние с Керстин му приготвихме голям пакет сандвичи. С разкривено от болка лице лейтенантът веднага разви един от тях и го ухапа.

Когато влакът потегли, той стоеше на вратата на вагона, огрян от вечерното слънце, с венците на шията, и меланхолично дъвчеше хляб и сирене. Гъстите облаци пушек от локомотива скоро го закриха от погледите ни. А когато влакът изгърмя по железния мост и направи завой, Карл-Хенрик вдигна сандвича за последен вълнуващ поздрав и изчезна завинаги.

Както казах, животът тръгна отново по старите коловози. Мама бе обзета от чудовищна мания за консервиране и ние с Керстин нямахме нито минута почивка. Мама ни нареждаше да събираме зеленчуци и да ги редим в буркани, а татко искаше да отидем на нивата, за да вървим след сноповръзвачката и да събираме падналите класове с гребла. Доколкото можехме, правехме и двете.

Чистехме зеленчуци, докато почнахме да сънуваме огромни зърна грах и едри глави карфиол. Споделяхме маминото задоволство, когато етажерките в мазето започнаха да се огъват под тежестта на стотици буркани с консерви. Събрахме и гъби — двете с Керстин пропълзяхме на колене през цялото пасище, за да не пропуснем и най-дребната печурка.

Когато стана време да приберем ръжта, оставихме мама сама да консервира зеления фасул и изживяхме няколко щури дни по пътя между нивата и хамбара. Ръжта тежеше повече от сеното и не биваше да претоварваме каруците. Затова татко и Йохан постигнаха съгласие, че Керстин и аз не се излагаме на опасност, като караме конете. Пък и нямаше кой друг да го прави, защото цялата работна сила на Лилхамра беше събрана или на хармана около вършачката, или на нивата, за да товари житото. Татко стоеше до вършачката и поемаше сноповете — разрязваше връзките, които ги стягаха, и тъпчеше класовете във вършачката. Тя гърмеше и трещеше така силно, че трябваше да крещим, за да си кажем каквото беше нужно. От другата страна излизаха почистени ръжени зрънца — хлябът за следващата година.

— Това не е вършачка, а чудо — заяви с уважение Керстин.

Машината издухваше сламата през дълга тръба чак до края на хармана, където стоеше Ферм и я разстилаше да съхне. Щом влизах с каруцата на хармана, разпрягах конете и ги впрягах пред празна каруца, за да се върна на нивата, където Оле беше готов с новия товар. През това време Йохан разтоварваше сноповете от каруцата на хармана. Керстин правеше същото: пристигаше с каруцата на хармана, разпрягаше конете и ги впрягаше пред вече опразнената каруца, след което потегляше към нивата за нов товар. Когато се срещаме по тесния път, се разминавахме много трудно. Понякога намирахме време да спрем конете, за да си разменим някои умни мисли, но повечето пъти само си кимахме. Веднъж споделих с Керстин, че двете с нея сме като кораби, които се срещат в нощта, и тя се съгласи с мен.

Вършитбата и всичко свързано с нея ни доставяше истинско удоволствие. Вършачката гърмеше, моторът бръмчеше, а когато излизахме от тъмния хамбар с празната кола и отново попадахме под яркото лятно слънце, се чувствахме живи и бодри. Слънцето ни заслепяваше, небето беше високо и синьо, а край пътя цъфтяха най-прекрасните летни цветя.

След ръжта прибрахме пшеницата и овеса. Август свърши, започна септември. Едва през последните дни на септември успяхме да приберем и да овършеем всичкото жито. Тогава татко потърка ръце и заяви, че не е чак толкова трудно да си добър земеделец, колкото мислел отначало.

През септември дойде времето на ябълките. Мама заяви, че ще варим пюре. Годината беше добра за ябълките. Твърде добра според мен. Във всяка свободна минута двете с Керстин се качвахме на най-близкото дърво и започвахме да берем ябълки. Дотук добре. Но варенето на пюре никак не ми харесваше.

— Обсада ли ни очаква, че си решила да свариш цели тонове пюре? — попитах мама един ден, когато бяхме слезли в мазето и оглеждахме запасите ни. Освен стотиците буркани със зеленчуци и гъби, десетките бутилки малинов, ягодов и черешов сок, безбройните компоти от касис, боровинки и какво ли още не, сега редяхме по етажерките гърненца с ябълково пюре, едно от друго по-големи и пълни.

— Земеделското стопанство трябва да се издържа само — заяви енергично мама. — Това е абсолютно необходимо.

— Според мен не е нужно да храним няколко поколения с реколтата от една година — възразих аз.

— Зимата е дълга, детето ми — рече мъдро мама. — А и не се знае дали през следващата година ще има плодове.

Нямах друг избор, освен да варя ябълково пюре. Белехме ябълки и ги нареждахме в буркани, режехме ябълки на резенчета и ги нареждахме да се сушат, за да правим ошав, мелехме ябълки и варяхме пюре, пюре, пюре!

Накрая казах на мама:

— Заповядай ми нещо и ще го изпълня! Заповядай ми да замина на пътешествие в Африка и ще го направя. Заповядай ми да работя в трупa на пътуващи артисти и няма да се възпротивя. Заповядай ми да пека хляб, да стрижа вълна, да танцувам самба или да лепя пощенски марки — ще правя каквото искаш, само да не варя ябълково пюре.

— Добре — отговори мама, без да се трогне. — Искаш ли тогава за разнообразие да белиш круши?

Повечето септемврийски дни бяха ясни и топли и ние трите — мама, Керстин и аз — седяхме в беседката с огромна купчина ябълки на масата. Слънцето грееше, въздухът, макар и вече хладен, беше невероятно свеж, а ябълките ухаеха опияняващо. Татко ни навестяваше често, за да поседи при своите „три хубави момичета“, както се изразяваше като същински рицар. Един ден огледа внимателно Керстин, после и мен и рече:

— Вrabчетата са се изпекли на слънцето като коледни меденки.

Така си беше. И той беше станал като негър — и не би могло да бъде друго, след като часовете, прекарани под покрив, се брояха на пръсти. За разлика от нас мама беше все така изискано бледа като лилия. Не знам какво правеше, но слънцето явно не ѝ се отразяваше. Татко я погледна с неприкрито възхищение и рече:

— Ако майка ви беше цвете, сигурно щеше да е момина сълза.

Знам, че той щеше да я обожаваше дори да се явяваше пред него с лице на зелени карета или сини точки.

— Ако ти беше цвете — каза Керстин на татко, — сигурно щеше да си Дебела Мара. Точно така изглеждаш.

— Керстин, не забравяй, че разговаряш с баща си! — намеси се строго мама.

— Точно затова го казах — отговори спокойно Керстин и мама се обърна към татко с укорителните думи, че ако не се е държал така свободно с дъщерите си, те нямало да си позволяват подобни волности.

— Знам, знам, че имам слабост към тях — въздъхна татко и примирено поклати глава. — Аз съм от онези нещастни родители, които пердашат децата си най-много при самоотбрана. Но обещавам, че това ще се промени. Ще възпитавам врабчетата сурово и безмилостно. Ще започна с това още през следващите дни. Например в четвъртък.

— Прекрасно — отговори Керстин. — Предлагам да е между единайсет и дванайсет, защото после няма да имам време.

Мама беше напълно права. Татко имаше голяма слабост към нас. А ние бяхме достатъчно умни, за да го проумеем още в ранните си детски години, и безсрамно се възползвахме от слабостта му. Спомних си как някога си играехме в пясъчника пред къщата, домашната прислужница ни викаше през прозореца, а ние питахме: „Кой каза да се прибираме?“. Ако беше мама, веднага скачахме и отивахме вкъщи. Ако обаче беше татко, продължавахме да си играем, сякаш не сме чули. Знаехме, че никой няма да ни се кара. Обаче, казах на мама, ако татко има слабост към нас, и ние винаги сме имали слабост към него, така че отношенията ни са балансирани.

Битките с татко продължиха. Така например имяхме напълно различни схващания по въпроса колко пъти можем да излизаме вечер и докога можем да оставаме навън. Лятото вървеше към края си и ние с Керстин правехме всичко възможно да се насладим на всеки миг. Поне аз имах чувството, че не мога да се наситя на въздуха и слънцето, на луната и вечерните разходки, на шума на листата и на милувките на хладната вода, докато плувах до Калвхолм и обратно. Струваше ми се напълно невъзможно да седя вкъщи до печката, след като съм си свършила работата за деня. Бях твърдо решена да изцедя от лятото всеки грам радост, който ми оставаше. Обикновено излизахме всички заедно: Керстин и аз, момичетата от Мосторп с Торстен, Бьорн и Ерик. Обикаляхме горите и поляните, качвахме се на колелата и се спускахме по тесните пътища и пътеки, седяхме и се взирахме в ясната луна... До края на живота си няма да забравя пресните бразди, огрени от лунната светлина, тъмните езера, покрити с водни лилии, и къщите, в които

разумните хора отдавна спяха. Ще помня и светулките по края на пътя, хладния вечерен въздух, който вдишвахме жадно, и бързата му смяна с топъл въздух, който ни лъхваше напълно неочаквано. Ще помня как се смеехме и шегувахме и как гласовете ни отекваха в тишината.

Татко обаче имаше друго мнение по въпроса и един прекрасен ден ни заяви, че добре възпитаните млади момичета не излизат толкова често вечер. От колко време не ни бил виждал очите! Тогава двете седнахме в скута му, издърпахме му ушите и го предупредихме да събира кураж, защото възнамеряваме да основем клуб.

— Какъв клуб? — учуди се татко.

— Ей сега ще разбереш — отговори строго Керстин. — Клуб за стимулиране на домашните занимания на добре възпитаните млади дами.

Отидохме в нашето крило и с много плам написахме статута на новия клуб.

§ 1. Дъщерите на семейството се задължават да си стоят вкъщи всички вечери, освен празничните.

§ 2. За празнични се смятат всички вечери, освен понеделниците.

§ 3. В случай на нужда понеделниците също се смятат за празнични вечери.

Като свършихме, показахме правилата на татко и той нададе рев, който разтърси цялата къща.

— Защо, жено, си ми родила само дъщери? — извика той на мама. — Защо не ми роди синове, за да ги налагам с пръчката всяка вечер?

А после заяви, че е по-добре да създадем клуб, който да се нарича „Обединение за стимулиране на преждевременната смърт на потиснатите бащи“.

Обзети от разкаяние, ние му обещахме, че скоро, много скоро ще станем образцови дъщери.

— Само почакай да започнат големите есенни бури. Тогава ще си седим край домашното огнище и ще кротуваме. Ще прекарваме

дългите зимни вечери у дома със стария си баща и ще мъркаме като две котенца, за да му подслаждаме живота.

Мисълта да създадем „Клуб за стимулиране на домашните занимания на добре възпитаните млади дами“ заседна в главите ни.

— Какво ще кажеш наистина да основем такъв клуб? — попита Керстин една вечер, докато се събличахме.

— Мога да назова много аргументи за — отговорих.

И тъй като не искахме да чакаме, се обадохме по телефона на Ан и Вивека да попитаме дали биха желали да участват. Целите на клуба все още не бяха съвсем ясни, но Вивека разбра, че очевидно става дума за нови забавления, и каза веднага да сложим имената им в списъка на членовете.

Прибрахме се в уютното си гнездо, седнахме на леглото ми и измислихме следния статут:

КЛУБ НА ПОЧТЕНИТЕ ДЪЩЕРИ НА СЕМЕЙСТВА

Основатели и редовни членове: Ан, Барбро, Керстин, Вивека.

Асоциирани членове на почтени семейства: Бьорн, Ерик, Торстен.

За почетни членове се признават родители, показали се достойни за това високо звание.

Целта на клуба е да осигури възможност на добре възпитаните дъщери на почтени семейства да общуват по приятен начин:

1. извън къщи

а) през лятото

б) през зимата

2. вкъщи

а) през лятото

б) през зимата

Общуването по точка 1а) се състои в дълги разходки по полята и горите, излети на колела, плувни тренировки, разходки с лодка, игра на тенис, риболов, бране на гъби, лов на раци и т.н.

Общуването по точка 16) се състои в разходки, каране на ски, спускане с шейна, битки със снежни топки, каране на кънки, а за онези, които се осмелят, бани в ледената вода на езерото.

Общуването по точка 2а) е разрешено само при ураган или много силна буря.

Общуването по точка 2б) се състои в кърпене на чорапи, разговори, пиене на чай, четене на глас, чупене на орехи, седене до камината, музикални забавления, бани.

Клубът се събира по покана на редовните членове и основателите. Асоциираните членове имат право да участват в сбирките на клуба само като израз на особено благоволение, най-вече в случаи, когато без тях ще е скучно. Затова младите господа са задължени да се държат така, че присъствието им на сбирките да се определи като желателно. Но дори най-примерното поведение не дава право на асоцииран член на клуба да вземе участие в сбирка на клуба, когато редовните дъщери на почтени семейства имат да обсъждат специфично женски въпроси, недостъпни за разбирането на асоциираните членове на клуба.

Когато асоциираните членове на клуба бяха удостоени с честта да прочетат този устав, Бьорн поклати глава и каза:

— Ясно ми е какво означава специфично женски въпроси. Два бода наляво, един надясно, още четиринайсет бримки, скъси малко предницата, сложи две плисеа и готово. Какъв шик!

Ерик, естествено, го подкрепи:

— Трябва да сме благодарни, че не ни канят на такива сбирки.

Ан се ядоса и предупреди момчетата, че ако не се държат учтиво, ще ги лишим от участие в клуба. А Торстен убедено заяви, че така се обричаме на вечна скука.

— Господи, колко самовлюбени са мъжете! — въздъхна Вивека и дръпна якичката на Торстен.

Първата сбирка на клуба завърши с общо боричкане. Но постепенно се събрахме отново около масата за чай, поставена пред

камината в стаята на Керстин, и единодушно заявихме, че клубът на добре възпитаните дъщери на почтени семейства може да се смята за основан.

Докато листата на дърветата се обагряха в жълто и мракът идваше все по-рано, Керстин и аз се упражнявахме да се държим като добре възпитани млади дами. След бурните събития през лятото това ни се отразяваше добре. Клубът на дъщерите се събираше по няколко пъти седмично, обикновено в Лилхамра, защото беше най-близо за всички. Седяхме в дневната или в стаята на Керстин — в зависимост от това дали мама и татко имаха желание да участват в сбирката като почетни членове, или предпочитаха да си останат на спокойствие. Гощавката беше проста. Чай или шоколад, няколко сандвича, а от време на време, когато Керстин и аз искахме да се проявим като домакини, саморъчно опечен сладкиш. Често набучвахме ябълки на дълъг шиш, опичахме ги и ги ядяхме топли със захар.

Ние, момичетата, бяхме много заети с кърпене на чорапи. Прекрасното време, когато ходехме боси, бе свършило. Момчетата ядяха и разговаряха.

— Колко се радвам, че не съм се родила момче — сподели веднъж Керстин. — Какво правят мъжете, когато остарееят и се пенсионира? Май нямат друга работа, освен да си гризат ноктите, да редят пасианси и да измислят какви ли не глупости. Ние, жените, никога не оставаме без работа — обяви тя гордо и провря пръсти през една голяма дупка в чорапа, който кърпеше. — Я се погледнете! Трима здрави, работоспособни мъже седят и не правят нищо. Толкова ли не ви хрумва някое полезно занимание? Защо не изрязвате дървени лъжици?

— Ние мислим — отговори Бьорн. — Това е справедливото разделение на труда. Във всички времена мъжете са мислили, а жените са кърпели чорапи.

— Пфу! — изсъсках аз. — Само ако знаеше за колко много неща мислим, докато кърпим чорапи! Защото ние сме от щастливите същества, които правят две неща едновременно — за разлика от някои други.

— Аз пък смятам, че мъжете трябва сами да си кърпят чорапите — отбеляза възмутено Вивека. — Така и ние ще имаме време да

измисляме разни неща и се надявам, че няма да ни хрумват идеи за бронирани коли или бомбардировачи.

— О, не, разбира се! — засмя се Ерик. — Най-много за някой нов вид пелени или за интересен сладкиш.

— Което ще е по-добре за човечеството — отсече Вивека.

— Въпросът е приключен — реши Керстин и раздаде останалите ябълки.

Седмиците минаваха в приятни занимания. Една вечер през октомври обаче се случи нещо, което ме разтърси из основи.

Един светъл следобед Бьорн пристигна в Лилхамра с колелото си и съобщи, че заминава за Стокхолм. Останах като ударена от гръм, а когато той добави, че ще остане там цели два месеца, положението стана още по-лошо. Не можел да остане по-малко, защото трябвало да си вземе изпита по физика.

— Два месеца...

Въпросът бил решен бързо и заминаването не можело да се отмени. Набързо свиках клуба на почтените дъщери и взехме решение да организираме голям празник, за да се сбогуваме с аташирания член на клуба. През следващата седмица излизах всяка вечер с Бьорн, докато дойде ужасният ден, когато трябваше да се разделим. Влакът му заминаваше сутринта в седем, затова той дойде в Лилхамра следобед и се сбогува официално с всички.

Изпратих го по алеята. Той буташе колелото си и двамата стъпвахме замислено по килим от жълти листа, които скърцаха под краката ни.

— Във Франция казват, че сбогуването е една малка смърт — въздъхнах тихо аз. — Според мен това не е вярно.

— Два месеца не са много време — опита се да ме утеши Бьорн.

— Не знаеш какво говориш — възразих. — Два месеца са точно 5 184 000 секунди. Вчера ги пресметнах. За теб не е чак толкова трудно. Ще отидеш в столицата, ще се включиш в опияняващия нощен живот и ще срещнеш дузини грозни столичанки, които ще пожелаят да ти завъртят главата.

— Вероятно — отговори Бьорн с предизвикателна усмивка.

— И скоро ще забравиш старата Барбро. — Много се стараех гласът ми да звучи небрежно.

— Никога няма да забравя добрата стара Барбро — отговори сериозно Бьорн. — Ще мисля за нея през всичките пет милиона секунди. Ще си я представям с кафявата бенка на бузата и с всичко останало.

Не отговорих нищо, но сигурно съм изглеждала ужасно самодоволна. Придружих го до бряста, чиято кора татко е обелил като дете.

— Моля те, внимавай. Не забравяй, че прекара тежък катар на дихателните пътища. При влажно време си увивай главата с шал.

— Тъй вярно! Ще слагам галоши, ще нося чадър и всичко необходимо — засмя се той.

— Подигравай се колкото си искаш, не ти се сърдя. Няма да те пусна да тръгнеш, без да си изслушал предупрежденията ми.

След бряста започваше първото спускане. Стоях и гледах как Бьорн хвърчи с колелото по тесния път. На мястото, където пътят прави завой, той се обърна и замаха с шапката си.

— Идиот! — изкрещях. — Гледай напред!

Обърнах се и тръгнах към къщи. По главата ми падаха влажни листа и засилвах унинието ми. Пред портата срещнах татко и Керстин, които смятаха да направят обичайната вечерна обиколка преди здрач, и тръгнах с тях.

Огледахме хамбара, оборите, кошарите на свинете и овцете. Навсякъде цареше тишина. Йохан ореше северната нива. За тази година полската работа беше приключила. Картофите и цвеклото бяха извадени, оставаше само да се изоре. Татко имаше да обсъди някои неща с Йохан и спряхме на края на нивата. Като ни видя, той се насочи към нас и ни огледа внимателно с добрите си сини очи. Двамата с татко подхванаха един от обичайните си разговори, при които Йохан възразяваше предпазливо и по всяка точка налагаше волята си. Скоро се разделихме и той продължи да оре.

Когато излязохме на пътя, се обърнах да го видя отново: дребен, сериозен, добър и верен. И внезапно ме обзе такава нежност към него, че без да се замисля, се затичах обратно към него, направо през изораните бразди, и когато стигнах до плуга, бях съвсем задъхана.

— Какво ти става? — учуди се Йохан.

— О, Йохан, обичам те! — изпъсках аз. — Ако знаеш колко много те обичам!

И като го казах, си помислих: сега ще ми заяви, че съм превъртала.

— Не съм и очаквал да бъде друго — отговори той с обичайното си олимпийско спокойствие. — Имаш ли да ми кажеш още нещо?

— Не, това е достатъчно.

— Аха — кимна Йохан и се приготви да разпрегне конете, защото вече се смрачаваше.

Настигнах татко и Керстин и продължихме мълчаливо, всеки със своите мисли. Аз мислех за Бьорн и че би трябвало да съм много, много тъжна — и наистина дълбоко в сърцето си тъгувах за него. Но не съвсем. Имаше твърде много неща, които ме радваха. Между дърветата просветваше нашата малка бяла къща. Кухненският прозорец беше ярко осветен и аз знаех, че мама е там и ни очаква, че ще има ябълков сладкиш с ванилов сос. Смятах да погълна голяма порция, да си избира хубава книга от библиотеката и да седна пред камината в дневната. По-късно вечерта ще играем шах с татко и ще го оставя да спечели, за да е истински доволен.

Не знам за какво мислеха татко и Керстин. Може би за същото като мен. Лилхамра изглеждаше прекрасна в падащия мрак. Местността беше обвита в лека мъгла, която разпространяваше тихо сияние — това ме настройваше към размисъл и не ми позволяваше да приказвам безспир както обикновено. Татко също мълчеше. Но след още няколко крачки започна да декламира стихове — както винаги, когато искаше да изрази вълнуващите го чувства и не му достигаха думи. Стихотворението, което издекламира, ми беше едно от любимите: за зрели жита, жътва, есен и меланхолия.

Над езерото също се стелеше мъгла. Есента бе дошла, в това нямаше съмнение. Блестящото лято свърши, но това не ни притесняваше. Есенните дъждове ще напоят нивите на Лилхамра, после ще падне сняг и ще загърне целия имот в бялата си мантия. А когато снегът се стопи, в парка ще поникнат стотици пролетни цветенца, любимото ми възвишение ще се покрие с разцъфнала иглика, после ще узреят горските ягоди и татко отново ще ни показва любимите си места... И аз ще живея тук и ще преживявам всичко това отново и отново.

Бързо се приближавахме към къщата с осветени прозорци. На стълбището татко се обърна и отново погледна към нивите, които постепенно изчезваха в здрача и мъглата.

— Тази нощ ще вали, ще видите.

И всички влязохме вкъщи.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.